

W
S
P
Ó
Ł
C
Z
N
E
S
T
W
O

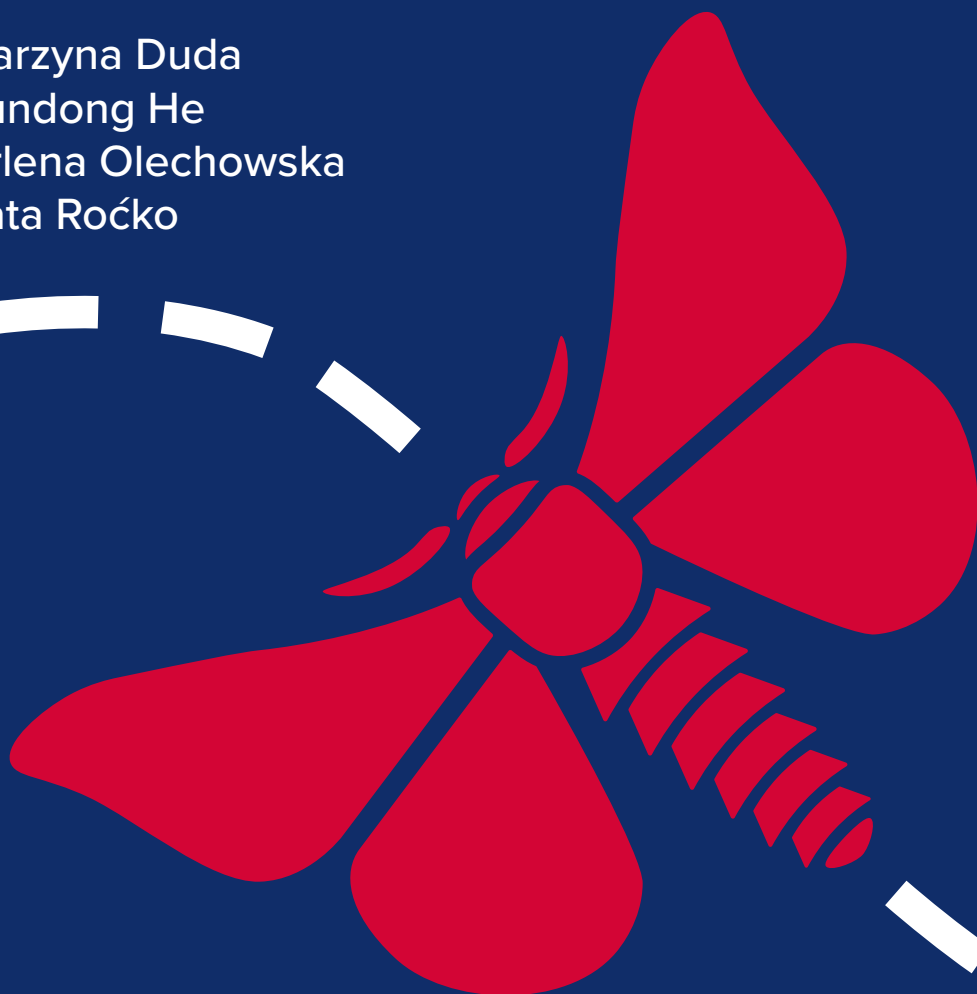
J
E
D
W
A
B
N
Y

S
Z
L
A
K

do języka i kultury polskiej w Chinach

Materiały edukacyjne
do nauki języka polskiego
dla studentów
chińskojęzycznych

Katarzyna Duda
Chundong He
Marlena Olechowska
Agata Roćko

**Współczesny
Jedwabny Szlak
do języka i kultury
polskiej w Chinach**

do języka i kultury polskiej w Chinach

Materiały edukacyjne
do nauki języka polskiego
dla studentów chińskojęzycznych
POZIOM A1/A2

Katarzyna Duda
Chundong He
Marlena Olechowska
Agata Roćko

Pod redakcją Agaty Roćko

Wydawnictwo IBL PAN
Warszawa 2025

RECENZENT: dr Piotr Kajak

REDAKCJA NAUKOWA: dr hab. Agata Ročko, prof. IBL PAN

REDAKCJA WYDAWNICZA: Ewa Kiedio

KOREKTA: Krzysztof Smólski

AUTORKA ZADAŃ INTERAKTYWNYCH: Kamila Smyk

AUTOR NAGRAŃ: Witold Wieliński

PROJEKT OKŁADKI, LOGO PROJEKTU, GRAFIK WEKTOROWYCH,

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE: Marcin Kiedio / kiedio.pl

KWERENDY IKONOGRAFICZNE: Agata Ročko, Marcin Kiedio

ZDJĘCIA: photogenica.pl

Publikacja finansowana z Projektu Narodowej Agencji

Wymiany Akademickiej z Programu Promocja Języka Polskiego

ISBN: 978-83-68444-50-6

7	WSTĘP	MARLENA OLECHOWSKA, AGATA ROĆKO
15	ROZDZIAŁ 1	Nasze stolice – Pekin i Warszawa MARLENA OLECHOWSKA
35	ROZDZIAŁ 2	Wymiana akademicka chińsko-polska i nauczanie języka polskiego w Chinach MARLENA OLECHOWSKA
49	ROZDZIAŁ 3	Jedwabny Szlak AGATA ROĆKO
67	ROZDZIAŁ 4	Nowy Jedwabny Szlak KATARZYNA DUDA
83	ROZDZIAŁ 5	Literackie Nagrody Nobla – Mo Yan i Olga Tokarczuk KATARZYNA DUDA
97	ROZDZIAŁ 6	Muzyka Chopina w Chinach MARLENA OLECHOWSKA
111	ROZDZIAŁ 7	Chińska i polska kuchnia CHUNDONG HE
129	ROZDZIAŁ 8	Medycyna chińska KATARZYNA DUDA
145	ROZDZIAŁ 9	Porcelana chińska a polska AGATA ROĆKO
161	ROZDZIAŁ 10	Kamienie szlachetne i półszlachetne – jadeit, bursztyn, perły AGATA ROĆKO

179 KLUCZ DO ZADAŃ

191 TRANSKRYPCJE DO ZADAŃ

199 AUTORZY MATERIAŁÓW EDUKACYJNYCH

202 Zdjęcia z konferencji promocyjno-metodycznej *Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach* na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, zorganizowanej w ramach projektu NAWA

204 Kilka uwag na temat nauczania języka polskiego na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie
CHUNDONG HE

Wstep

Marlena Olechowska, Agata Roćko

Nauczanie języka polskiego jako obcego jest ważnym elementem budowania wizerunku Polski na arenie międzynarodowej. Publikacja materiałów dydaktycznych wspierających działania lektorów poza granicami naszego kraju – jak zauważa Joanna Skoczek – stanowi istotną część dyplomacji publicznej realizowanej nie tylko przez instytucje kulturalne i naukowe, ale także w relacjach międzyludzkich¹. Zajęcia języka polskiego jako obcego prowadzone na uczelniach, w instytutach czy szkołach językowych są doskonałą okazją do mówienia o Polsce, początkiem budowania wzajemnych więzi. Stwarzają także możliwość pokazania różnorodności naszego kraju i wyjaśnienia niezrozumiałych dla cudzoziemców zjawisk kulturowych, często złożonych, gdyż dotyczą one takich pojęć, jak: wartości, wierzenia, symbole, tradycja, sztuka czy język.

Słusznie zatem podkreśla Piotr Kajak z Uniwersytetu Warszawskiego, że lektorzy i lektorki języka polskiego jako obcego swoją pracą oddziałują na kształtowanie przychylnej Polsce opinii publicznej za granicą. Lektor języka polskiego nie tylko naucza gramatyki, słów i zwrotów, ale także pokazuje swoim uczniom fragmenty polskiej kultury – od tradycji, przez zwyczaje, aż po współczesne zjawiska społeczne i polityczne. W tym sensie lektor pełni rolę pośrednika kulturowego i umożliwia uczniom z Chin lepsze zrozumienie polskiej mentalności, wartości społecznych, norm zachowań czy obyczajów, które przedstawiają różne teksty kultury. Niezwykle istotna jest również praca polonistów-cudzoziemców, gdyż to właśnie oni przygotowują swoich rodaków do odbioru polskiej kultury, tłumacząc ją w przystępny dla nich sposób². Jako osoby, które same przeszły proces uczenia się języka polskiego, są w stanie lepiej przewidzieć błędy i dostosować metody nauczania do sposobu myślenia chińskich uczniów.

Niestety większość chińskiej kadry nauczycielskiej jest młoda i brakuje jej doświadczenia dydaktycznego, materiałów, a przede

¹ J. Skoczek, *Nauczanie języka polskiego jako zadanie i narzędzie dyplomacji publicznej*, [w:] *Język polski w Chinach. Z doświadczeń nauczania polszczyzny w Azji Wschodniej*, red. A. Jasińska, P. Kajak, T. Wegner, Warszawa 2021, s. 22.

² P. Kajak, *Współdziałanie dyplomacji publicznej z glottodydaktyką polonistyczną na przykładzie Chin*, [w:] *Język polski w Chinach*, dz. cyt., s. 39–48.

3 J. Wang, *Analiza motywacji, problemów i potrzeb chińskich młodszych nauczycieli języka polskiego jako obcego*, „Gdańskie Studia Azji Wschodniej” 2022, z. 21, s. 130.

4 J. Malejka, *Nowe wyzwania glottodydaktyki polonistycznej w Chińskiej Republice Ludowej*, „Z Teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego” 2021, t. 30, s. 187–206, <https://doi.org/10.31261/TPDJP.2021.30.12>.

5 <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/dyplomacja-publiczna> [dostęp: 1.06.2025].

6 J. Nye, *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*, New York 1990, s. 25.

wszystkim wsparcia starszych koleżanek i kolegów³. Konieczność organizowania szkoleń i warsztatów, na których mogliby się spotykać polscy i chińscy lektorzy języka polskiego jako obcego, podkreśla Jagna Malejka, pracująca wiele lat m.in. na Pekińskim Uniwersytecie Języków Obcych. Takim wydarzeniem są na pewno organizowane przez Ambasadę RP i Instytut Polski w Pekinie od 2018 roku Ogólnochińskie Warsztaty Glottodydaktyczne⁴. Niezwykle ważną inicjatywą są Spotkania Polonistyk Trzech Krajów: Chin – Korei – Japonii, skupiające specjalistów z trzech wschodnioazjatyckich polonistyk i Polski.

Z działalnością lektorów języka polskiego jako obcego wiąże się pojęcie dyplomacji publicznej postrzeganej jako uzupełnienie dyplomacji klasycznej, skierowanej do szerszego grona odbiorców i stanowiącej ważne narzędzie kształtowania postaw społecznych i pozytywnego wizerunku naszego kraju poza jego granicami. Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych podkreśla wykorzystanie w dyplomacji publicznej mechanizmów *soft power*, takich jak „promocja polskiej kultury, historii, nauki i innowacji, języka polskiego, edukacji, sportu, turystyki oraz gospodarki (...)”⁵.

Soft power to zdolność wpływania państwa na zagraniczne społeczeństwa w taki sposób, aby osiągać własne cele, dlatego głównie opiera się ona na współpracy i atrakcyjności proponowanych działań. Joseph Nye, amerykański politolog, wprowadzając to pojęcie w roku 1990, stwierdził: „Uwodzenie jest zawsze bardziej skuteczne niż przymus, a wartości takie jak demokracja, prawa człowieka i indywidualne możliwości są bardzo atrakcyjne”⁶.

Popularyzacja języka polskiego dotyczy głównie dyplomacji kulturalnej i naukowej, a materiały dydaktyczne pt. *Współczesny Jedwabny Szlak do języka polskiego i kultury polskiej w Chinach* wpisują się w ich potrzeby bardzo dobrze. Po pierwsze zostały napisane przez Zespół Literatura a Glottodydaktyka w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w ramach projektu Promocja Języka Polskiego, finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Po drugie (w krótkich tekstach i ćwiczeniach) podejmują próbę pokazania polskiej kultury, nauki i gospodarki studentom Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie.

W edukacji językowej od dawna mówi się o podejściu interkulturowym, w którym obok kultury obcej ważna staje się kultura własna. Uczący się języka obcego powinien umieć dostrzegać podobieństwa i różnice między kulturami, wykształcić w sobie świadomość różnych obowiązujących norm czy schematów zachowań. Nauka języków obcych staje się pewnego rodzaju kluczem do poznania muzyki, malarstwa, teatru i literatury innych narodów.

Nauczyciele języków obcych powinni zatem śledzić procesy zachodzące w otaczającym ich świecie, ponieważ język je skrupulatnie zapisuje i ułatwia ich zrozumienie. Coraz częściej lektor języka polskiego jako obcego jest mediatorem między różnymi kulturami, a podczas zajęć kładzie nacisk na umiejętność poruszania się w polskiej rzeczywistości. Uczenie się języka obcego jest zawsze spotkaniem z obcą kulturą, dlatego w glottodydaktyce mówi się o kompetentnym użytkowniku języka, który wykazuje się wieloma umiejętnościami: potrafi nawiązać rozmowę w sposób odpowiedni do danej sytuacji społecznej, wie, o czym wypada mówić, ma podstawowe wiadomości z historii, gospodarki i sztuki z konkretnego obszaru językowego⁷. Niezbędną kompetencją jest interkulturowość, która pozwala uczącemu się funkcjonować w wielojęzycznym społeczeństwie⁸.

Współczesny Jedwabny Szlak... to książka, która ma ułatwić chińskim studentom lepsze zrozumienie elementów kultury, historii i relacji międzynarodowych między Polską a Chinami. Tytuł nawiązuje do idei Nowego Jedwabnego Szlaku, który stał się symbolem współczesnej wymiany gospodarczej i kulturalnej pomiędzy Europą a Azją. Podobnie jak ten historyczny szlak łączył różne cywilizacje, tak nasze materiały mają umożliwić młodym studentom z Chin poznanie języka polskiego i polskiej kultury w kontekście współczesnych wyzwań oraz zmieniającej się roli Polski na arenie międzynarodowej.

Materiały edukacyjne składają się z 10 rozdziałów, z których każdy przewidziany jest na 4 lub 6 jednostek lekcyjnych (45 minut). Zależy to od poziomu grupy i założeń metodycznych nauczyciela prowadzącego zajęcia.

Autorzy założyli, że z podręcznika będą korzystać studenci, którzy uczyli się języka polskiego co najmniej sześć miesięcy, oraz że zadania zamieszczone w każdym rozdziale mają kształcić przede wszystkim ich wrażliwość kulturową. Nauczyciel nie musi realizować lekcji w porządku chronologicznym, gdyż zawarte w materiałach edukacyjnych teksty oraz ćwiczenia mogą być wykorzystane w dowolnym momencie procesu kształcenia.

Każda jednostka tematyczna rozpoczyna się od tekstu, który pełni funkcję inspiracyjną i semantyczną – wprowadza nowe słownictwo, konteksty kulturowe i staje się przyczynkiem do rozwoju kompetencji komunikacyjnej. Eseje mogą stać się też punktem wyjścia do utrwalenia wybranych zagadnień gramatycznych. Tematy tekstów zostały uzgodnione z pracownikami Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, a niektóre z nich wykorzystano podczas lekcji online ze studentami tej uczelni. W czasie tych

⁷ H. Komorowska, *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa 2003, s. 10–11.

⁸ P. Kajak, *Kultura popularna w nauczaniu polszczyzny jako języka obcego*, Warszawa 2020, s. 32.

zając polski zespół lektorek miał okazję przekonać się, że pracę z tekstem chińscy studenci zaczynają przede wszystkim od tłumaczenia z nauczycielem, a dopiero kolejnym etapem są ćwiczenia utrwalające słownictwo i struktury językowe. Ze względu na założenia projektu, przyjęte na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie metody pracy oraz omawiane zagadnienia teksty w naszych materiałach są najczęściej na wyższym poziomie niż zaproponowane do nich ćwiczenia komunikacyjne. Ćwiczenia gramatyczne potraktowane zostały jako zadania dodatkowe, uzupełniające lekcję. Wszystkie teksty zostały nagrane przez polskiego aktora Witolda Wielińskiego i zostały funkcjonalnie wykorzystane do kształcenia u studentów umiejętności słuchania ze zrozumieniem oraz kształtowania sprawności fonetycznej.

Pierwszy tekst to opis dwóch stolic: Pekinu i Warszawy. Nauczyciel ma więc okazję powtórzenia słownictwa związanego z miastem, a pokazując zdjęcia Pekinu i Warszawy, może przygotować grupę do czytania tekstu o obu stolicach. Oglądanie zdjęć ma na celu nie tylko wprowadzenie nowego słownictwa (które pojawia się w tekście), ale przede wszystkim zwrócenie uwagi na charakter miasta, jego architekturę i atmosferę. Słownictwo dotyczące historii czy zabytków jest stosunkowo trudne, dlatego w rozdziale zaplanowano kilka ćwiczeń ułatwiających jego zapamiętanie.

W materiałach dominują techniki pracy charakterystyczne dla poziomu A1 i A2: uzupełnianie zdań, wypełnianie luk, wybór prawidłowej formy, przyporządkowanie słów do określonej kategorii, układanie zdań z podanymi wyrazami, zaznaczanie zdań prawdziwych lub fałszywych. Autorzy zdawali sobie sprawę, że tematy związane z historią, tradycją, edukacją, handlem i medycyną będą dużym wyzwaniem leksykalnym dla studentów partnerskiego Uniwersytetu, dlatego świadomie wybrano łatwiejsze typy zadań.

Na końcu książki podane są odpowiedzi do wybranych zadań, aby ułatwić samodzielną naukę studentom z Chin, którzy również będą mieli dostęp do materiałów. Nauczyciel pracujący z konkretną grupą studentów może wykorzystać przygotowany w ten sposób materiał w całości lub tylko jego część.

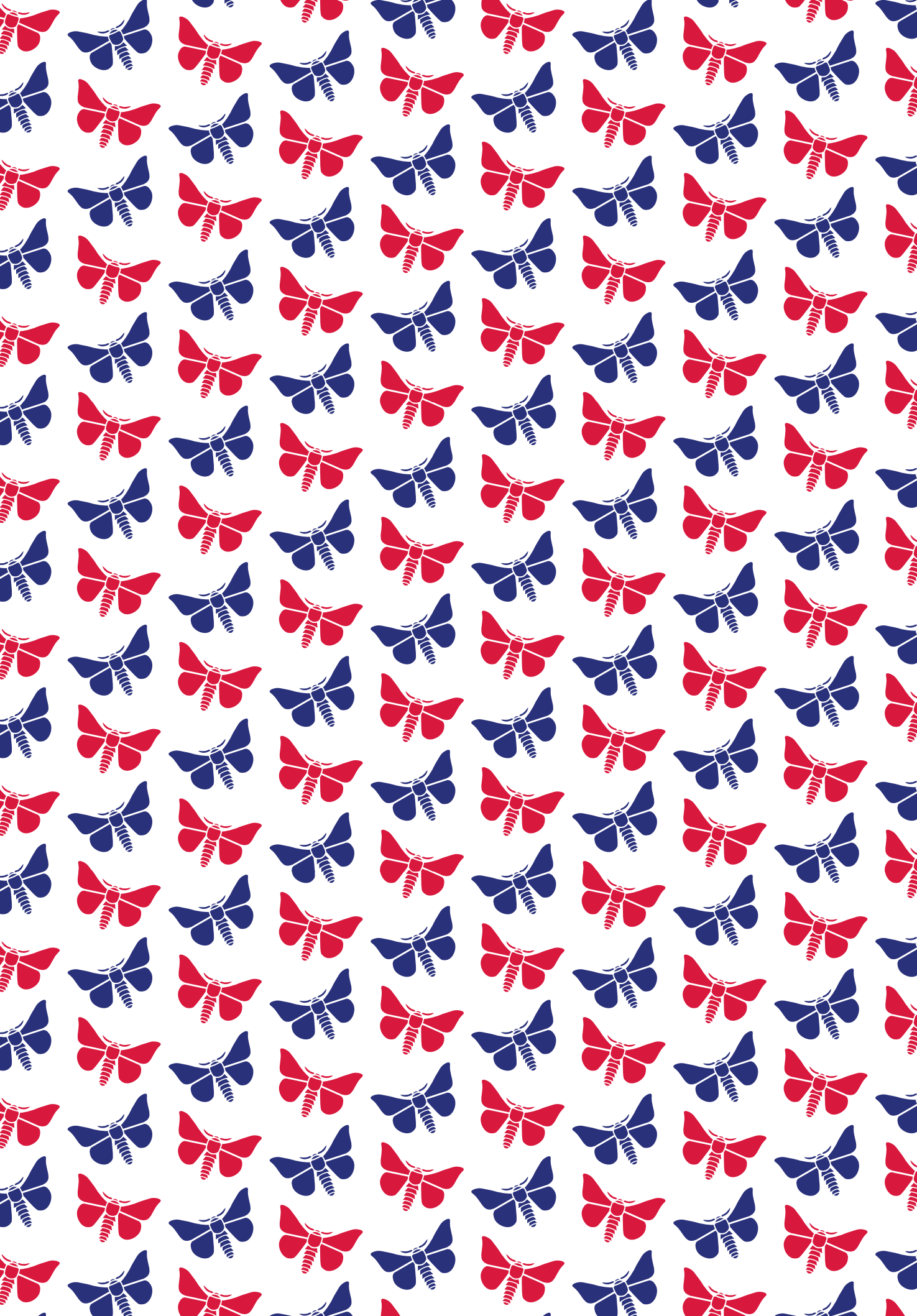
Tematy rozdziałów zostały skonsultowane z pracownikiem Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, panem Chundongiem He, który jest kierownikiem polonistyki na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, lektorem języka polskiego i tłumaczem polskich książek oraz doktorem na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Chundong He jest także autorem rozdziału o kuchni chińsko-polskiej

i uczestniczył we wszystkich wydarzeniach związanych z powstawaniem materiałów. Pilotaż większości tekstów i ćwiczeń przeprowadzono podczas zajęć online, a także w czasie wizyty studyjnej profesor Agaty Roćko i lektorek Beaty Maciejczyk i Kamili Smyk na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie. Wizyta ta pozwoliła naszemu zespołowi na spotkanie z pracującymi tam nauczycielami, podsumowanie rozmów na temat potrzeb i wyzwań, przed którymi stoją każdego dnia, oraz na poznanie historii ośrodka działającego prężnie, mimo że od niedawna (historię nauczania języka polskiego na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie Chundong He przedstawił w krótkim szkicu umieszczonym na końcu książki).

Materiały edukacyjne *Współczesny Jedwabny Szlak...* mają służyć przede wszystkim studentom z Chin, którzy pragną lepiej poznać Polskę i jej kulturę, oraz nauczycielom, którzy każdego dnia stoją przed trudnym zadaniem porównywania tych tak odległych kultur.

Dziękujemy, szczególnie naszemu koordynatorowi projektu Chundongowi He (Krzysztofowi) za zorganizowanie lekcji pilotażowych, na których lektorki Zespołu Literatura a Glottodydaktyka IBL PAN (Agata Roćko, Kamila Smyk oraz Beata Maciejczyk) sprawdzały przydatność i skuteczność koncepcji naszych materiałów edukacyjnych. Dziękujemy za przygotowanie naszej wizyty studyjnej oraz konferencji promocyjno-metodycznej na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, zorganizowanie warsztatów interkulturowych, lekcji pokazowych, hospitacji lektoratów języka polskiego jako obcego prowadzonych na tej uczelni oraz konsultacji metodycznych udzielanych przez nasz zespół projektowy.

Dziękujemy również doktorowi Piotrowi Kajakowi za wszystkie cenne uwagi recenzenckie, który nadały ostateczny kształt naszym materiałom edukacyjnym *Współczesny Jedwabny Szlak do języka polskiego i kultury polskiej w Chinach*. Mamy nadzieję, że pomoże on chińskim studentom znacznie szybciej i łatwiej pokonywać zawiłości leksykalne, gramatyczne oraz komunikacyjne języka polskiego dzięki interkulturowości oraz wybranej tematyce zamieszczonych tekstów.

**Nasze stolice –
Pekin i Warszawa**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

Pekin, Warszawa – stolice kontrastu

Marlena Olechowska

W tej lekcji:

nauczysz się mówić o swoim mieście,
nauczysz się nazywać atrakcje turystyczne,
nauczysz się nazywać obiekty w mieście,
nauczysz się opisywać lokalizację,
powtórzysz odmianę czasowników:
chodzić, iść, jeździć, jechać.

Rozgrzewka (gra – kolejka słowna)

**Co jest w mieście? Dodaj jedno słowo
(każdy student dodaje swoje słowo).**

miasto → ulica → → → →
→ → → → → →

**Rozgrzewka interaktywna.
Zeskanuj kod QR i dopasuj
nagranie do ilustracji.**

01

Przeczytaj tekst.

Pekin, Warszawa – stolice kontrastu

Pekin leży na południowym wschodzie Chin, między rzekami Yongding He i Chaobai He. W mieście jest metro, które ma 23 (dwadzieścia trzy) linie i 390 (trzysta dziewięćdziesiąt) stacji.

Plac Niebiańskiego Spokoju jest największym publicznym placem na świecie oraz znaną atrakcją turystyczną Pekinu. Na placu turyści zwykle zwiedzają Mauzoleum Mao oraz pomnik

Bohaterów Ludu. W południowej części placu znajduje się Brama na Wprost Słońca, przez którą można dojść do ulicy Qianmen. Tam w kawiarniach i restauracjach podaje się europejskie dania, a w sklepach sprzedaje produkty zachodnich marek. Jeśli ktoś nie lubi spacerować, to może jechać turystycznym tramwajem. Musi jednak mieć specjalny bilet.

Ważnym miejscem stolicy Chin jest Zakazane Miasto – kompleks pałacowy z XV (piętnastego) wieku. To tutaj chińscy cesarze podejmowali ważne i trudne decyzje państwowe. W Zakazanym Mieście turyści mogą spacerować cały dzień. Znajdują się tam pałace, biblioteki, świątynie i piękne ogrody.

Ciekawą budowlą jest Pałac Letni, wakacyjna rezydencja cesarzy z XVIII (osiemnastego) wieku. Pałac leży na terenie parku i blisko jeziora Kunming. Można tam pływać statkiem lub rowerem wodnym.

Turyści lubią też oglądać małe uliczki (hutongi) w tradycyjnych dzielnicach Pekinu: Nanluoguxiang, Qianmen, Shichahai. W tych uliczkach są parterowe domy siheyuan z małym dziedzińcem. Ulice są bardzo wąskie, dlatego można tam jeździć tylko rowerem lub rikszą. Przewodnicy mówią, że w chińskiej stolicy nikt się nie nudzi.

Warszawa to stolica i największe miasto Polski. Leży w centrum kraju nad polską rzeką Wisłą. Herbem miasta jest syrenka – pół kobieta, pół ryba. Warszawa jest jedynym polskim miastem, w którym kursuje metro. Podziemna kolej działa od 1995 (tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego piątego) roku, ma dwie linie i 38 (trzydzieści osiem) stacji.

Najbardziej znanym budynkiem Warszawy jest Pałac Kultury i Nauki z tarasem na 30. (trzydziestym) piętrze. Ludzie wjeżdżają tam windą i oglądają panoramę miasta.

Turyści lubią spacerować wąskimi uliczkami Starego Miasta, gdzie znajdują się kawiarnie, restauracje i sklepy z pamiątkami. Na placu Zamkowym widać Kolumnę Zygmunta III (Trzeciego) Wazy, który jako pierwszy król mieszkał w Warszawie. Obok znajduje się Zamek Królewski, gdzie mieszkał ostatni król Polski. Kiedy idzie się ulicą Krakowskie Przedmieście, można zobaczyć Pałac Prezydencki i odpocząć na ławce, która gra muzykę Fryderyka Chopina.

Warszawa jest bardzo zielonym miastem, ma 32 (trzydzieści dwa) duże parki z atrakcjami dla dzieci i dorosłych. Najstarszym publicznym parkiem jest Ogród Saski przy ulicy Królewskiej.

Otworzył go dla warszawiaków król August II (Drugi) Mocny. Jednak ulubionym miejscem mieszkańców i turystów na długie spacery są Łazienki Królewskie. Latem można posłuchać w Łazienkach koncertu muzyki Chopina, a zimą pójść na spacer Aleją Chińską. Do Pałacu na Wyspie król Stanisław August Poniatowski zapraszał na obiady czwartkowe poetów i uczonych, żeby rozmawiać o reformach kraju.

Obie stolice, chińska i polska, mają długą historię oraz wiele pięknych miejsc, które nie tylko opowiadają o przeszłości, ale zapraszają do odpoczynku w miłej atmosferze.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ wschód, zachód, południe, północ, województwo, miejsce, dzielnica,
- ▶ pomnik, brama, pałac, świątynia, zamek, plac, zabytek, kościół, miejsce, miasto
- ▶ park, jezioro, ogród, wyspa, teren,
- ▶ uczony, poeta, król, cesarz, mieszkaniec
- ▶ leżeć, znajdować się, zwiedzać/zwiedzić, odwiedzać/odwiedzić, zapraszać/zaprościć, widzieć/zobaczyć, otwierać/otworzyć, iść/pójść, odpoczywać/odpocząć, spędzać/spędzić, oglądać/obejrzyć.

brama	duże wejście / wjazd do miasta lub zamku
pałac	duży, piękny budynek, mieszkanie królów lub bogatych ludzi
uczony	osoba, która ma dużą wiedzę; badacz, naukowiec
świątynia	budowla sakralna, gdzie ludzie się modlą
zabytek	stara i cenna historycznie lub naukowo rzecz
dzielnica	jeden z okręgów administracyjnych, na które podzielone jest miasto
cesarz	władca dużego państwa

02

Odpowiedz na pytania.**o Gdzie leży Pekin?**

Pekin leży na południowym wschodzie Chin

1. Co można zobaczyć na placu Niebiańskiego Spokoju?
.....
2. Jakie atrakcje znajdują się na ulicy Qianmen?
.....
3. Dlaczego Zakazane Miasto było ważne w XV wieku?
.....
4. Dlaczego hutongi można zwiedzać tylko rowerem lub riksą?
.....
5. Kim jest syrenka?
.....
6. Co turyści mogą robić w Pałacu Kultury i Nauki?
.....
7. Czyj pomnik znajduje się blisko Zamku Królewskiego?
.....
8. Jakie atrakcje czekają na turystów w Łazienkach Królewskich?
.....
9. Dlaczego król Stanisław August Poniatowski organizował obiady?
.....

03

Które słowo nie pasuje?

o pałac • zamek • świątynia • metro

1. park • budynek • ogród • teren
2. rzeka • ulica • aleja • droga
3. morze • plac • jezioro • rzeka
4. kawiarnia • zabytek • restauracja • bar
5. województwo • kraj • ulica • dzielnica
6. góry • morze • las • miasto
7. wschód • północ • po południu • południe
8. pieszo • metrem • taksówką • samochodem

04

Co to jest? Dopasuj.

pałac chiński

świątynia

plac

kościół

jezioro

ogród

riksza

taksówka

rower

o rower

1.

2.

pałac chiński

kościół

riksza

świątynia

jezioro

taksówka

plac

ogród

3.

4.

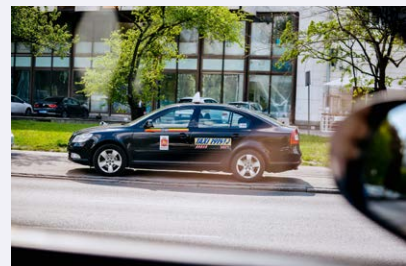
5.

6.

7.

8.

05

**Posłuchaj tekstu o Pekinie
i podkreśl słowa, które usłyszysz.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

południowym

Chińczyk

mieście

jeden

plac

zamek

droga

brama

bilet

pociąg

rynek

tramwajem

nowy

tani

zabytkowy

cesarze

nowoczesny

historyczny

dzielnicach

historyk

przewodnicy

woda

kolumny

parlament

poetów

06

**Posłuchaj tekstu o Warszawie
i napisz 10 słów, które usłyszysz.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

o stolica

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

07

Podkreśl poprawną formę.

o Kraków **stoi** / leży / **siedzi** na południu Polski.

1. Marek **słucha** / **zwiedza** / **zaprasza** Muzeum Narodowe we Wrocławiu.
2. W Zakazanym Mieście **znajduje się** / **odwiedza** / **dyskutuje** cesarski pałac.
3. Król Stanisław August Poniatowski **budował** / **rozmawiał** / **zapraszał** ze znanymi osobami.
4. Cesarze często musieli **brać** / **myśleć** / **podejmować** trudne decyzje.
5. Król zwykle **odwiedza** / **pisze** / **rozmawia** swojego ojca w sobotę.
6. Przewodnik **opowiedział** / **znajdował** / **otworzył** historię o warszawskiej syrence.
7. Na ulicy Qianmen **jeździ** / **chodzi** / **lata** specjalny turystyczny tramwaj.
8. Studenci chcą **widzieć** / **obserwować** / **zwiedzić** jutro pałac królewski.

08

Przeczytaj i ułóż dialog we właściwej kolejności.

A

KAROL: Ale my nie mówimy po chińsku.

B

MONIKA: Chyba niedaleko placu Niebiańskiego Spokoju.

C

MONIKA: Tak myślałam. Zgubiliśmy się. Musimy kogoś zapytać o drogę.

D 1

KAROL: *Gdzie my jesteśmy?*

E 6

MONIKA: *Wiem... To może po angielsku...*

F

KAROL: Ja nie widzę żadnego placu, a idziemy już ponad godzinę. Mówiłaś, że to blisko.

Posłuchaj, jak czyta nauczyciel
i sprawdź kolejność.

09

Przeczytaj głośno dialog
z zadania 8 z kolegą/koleżanką.

10

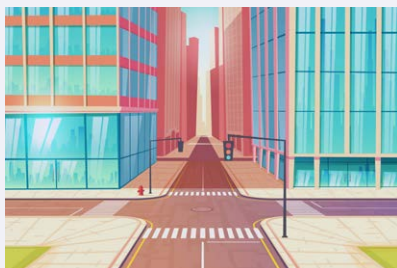
Przeczytaj dialog i zaznacz
poprawną odpowiedź.

		Tak	Nie
	<i>Karol i Monika są w Chinach.</i>	✓	
1.	Karol i Monika wiedzą, dokąd iść.		
2.	Oni idą pół godziny.		
3.	Karol i Monika znają świetnie język chiński.		
4.	Monika wybrała złą drogę.		

11

Posłuchaj i powtórz
za nauczycielem/nauczycielką.

1. skrzyżowanie

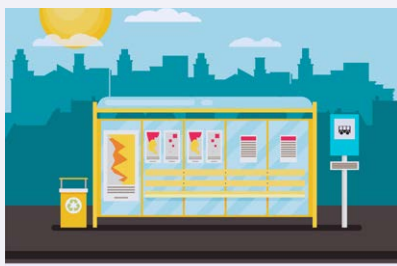
2. przejście dla pieszych

3. lotnisko

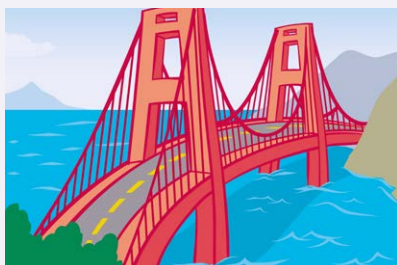
4. stacja kolejowa

5. przystanek autobusowy

6. postój taksówek

7. most

8. teatr

12

Jakie to miejsce? Uzupełnij zdania słowami z listy.

kwiaciarnia

teatr

restauracja

kawiarnia

sklep

piekarnia

kino

filharmonia

pocztą

■ *Kwiaciarnia* to miejsce, gdzie kupujemy kwiaty.

1. to miejsce, gdzie kupujemy chleb i bułki.
2. to miejsce, gdzie słuchamy koncertów.
3. to miejsce, gdzie robimy zakupy.
4. to miejsce, gdzie oglądamy spektakle.
5. to miejsce, gdzie jemy obiad.
6. to miejsce, gdzie pijemy kawę.
7. to miejsce, gdzie wysyłamy listy.
8. to miejsce, gdzie oglądamy film.

13

Zapytaj koleżankę/kolegę, co zwykle robimy w tych miejscach.

rozmawiać przez telefon

czytać książki

czekać na autobus

spacerować i biegać

pływać

zwiedzać

ćwiczyć

płacić rachunki

tańczyć

o bank

A: *Co zwykle robimy w banku?*

B: *W banku płacimy rachunki.*

1. park

A: ?

B:

2. biblioteka

A: ?

B:

3. biuro

A: ?

B:

4. muzeum

A: ?

B:

5. basen

A: ?

B:

6. klub

A: ?

B:

7. siłownia

A: ?

B:

8. przystanek autobusowy

A: ?

B:

rozmawiać
przez telefon

czekać
na autobus

pływać

ćwiczyć

tańczyć

czytać
książki

spacerować
i biegać

zwiedzać

14

Jakie jest twoje miasto? Napisz odpowiedzi na pytania.

o Gdzie się znajduje?

Moje miasto leży na wschodzie/zachodzie/południu/północy...

1. Czy twoje miasto jest duże, czy małe?

.....

2. Co można robić w twoim mieście?

.....

3. Co można zwiedzać w twoim mieście?

.....

4. Jakie masz ulubione miejsce w twoim mieście?

.....

Zeskanuj kod QR i wybierz poprawną odpowiedź.

15

Zapytaj koleżankę/kolegę, co jest, a czego nie ma w jej/jego rodzinnym mieście.

o Czy w twoim mieście jest kino i teatr?

Tak, w moim mieście jest kino, ale nie ma teatru.....

16

Opisz fotografie.

Na zdjęciu widzę Stare
Miasto w Warszawie.

Po prawej stronie jest...,
a po lewej pomnik...

Na placu są...

Ludzie...

Na zdjęciu widzę...

Na pierwszym planie...

Po prawej stronie...

17

Proszę powtórzyć za nauczycielem.

1. dzia, dzio, dziu, dzie, dzi
2. adzia, adzio, adziu, adzie, adzi
3. odzia, odzio, odziu, odzie, odzi
4. edzia, edzio, edziu, edzie, edzi
5. ydzia, ydzio, ydziu, ydze, ydzi

Zadania dodatkowe

01

Przeczytaj i powtórz materiał.

Dokąd jedziesz?

do Warszawy / do Pekinu / do Berlina / do Londynu / do Kopenhagi / do Tokio / do Aten

Dokąd jedziesz?

do Polski / do Chin / do Niemiec / do Anglii / do Danii / do Grecji / do Japonii

Dokąd jedziesz/idziesz?

do kina / do restauracji / do banku / do filharmonii / do muzeum / do parku

Dokąd jedziesz/idziesz?

na rynek / na basen / na pocztę / na dworzec / na lotnisko

Dokąd jedziesz/idziesz?

nad jezioro / nad rzekę / nad morze / w góry

Czym jedziesz/lecisz/płyniesz?

samochodem / rowerem / metrem / riksą / pociągiem / statkiem / samolotem

Gdzie jesteś?

w muzeum / w banku / w restauracji / w kinie
nad rzeką / nad jeziorem / nad morzem
na ulicy / na poczcie / na lotnisku w górach

mieszkaniec – mieszkańcy

turysta – turyści

przewodnik – przewodnicy

człowiek – ludzie

król – królowie

cesarz – cesarze

poeta – poeci

uczony – uczeni

dziecko – dzieci

osoba – osoby

02

Ułóż zdania według wzoru.

o metro / biuro / jechać (on) / dzisiaj

On dzisiaj jedzie do biura metrem.

1. w piątek / samochód / teatr / jechać (my)

.....

2. pieszo / park / iść (ja)

.....

3. tramwaj / kino / jechać (one)

.....

4. autobus / muzeum / jechać (ty) / teraz

.....

5. zawsze / rower / szkoła / jeździć (ona)

.....

6. czasami / taksówka / klub / jeździć (wy)

.....

7. pociąg / lotnisko / jechać (one) / jutro rano

.....

**Zeskanuj kod QR i wybierz
właściwą formę czasowników
iść/chodzić/jechać/jeździć.**

03

Uzupełnij zdania słowami z listy.

jeżdżą samochodem

chodzi na spacer

jeździmy pociągiem

jeździsz metrem

chodzimy pieszo

jeżdżą autobusem

jeżdżę rowerem

O Oni zwykle **jeżdżą samochodem** w góry.

1. **(ja)** Często w weekend

.....

2. **(my)** Od czasu do czasu

..... nad morze.

3. **Lan** codziennie

..... z psem.

4. **(ty)** Jak często

..... do pracy?

5. **(oni)** Rzadko
na uniwersytet.

6. **(my)** Zawsze
do szkoły.

04

**Posłuchaj, co mówi nauczyciel,
i uzupełnij zdania.**

1.siaj ja.....ę na uro.....ny.
2.ominik i.....e po pienią.....e.
3.eci ja.....ą doadka.
4. Ro.....na cho..... na sta.....ion.
5.orośliužowonią.

**Czas na studia –
w Chinach czy w Polsce?**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

Czas na studia – w Chinach czy w Polsce?

Marlena Olechowska

W tej lekcji:

nauczysz się mówić o edukacji,
przypomnisz sobie, jak mówić
o zainteresowaniach,
nauczysz się nazywać kierunki studiów,
przypomnisz sobie formy biernika
liczby pojedynczej i mnogiej.

Rozgrzewka (gra memory)

Dopasuj słowa do ilustracji.

1	6		
szkoła	globus		
2	7		
uczennica	plecak		
3	8		
tablica	biblioteka		
4	9		
ławka szkolna	egzamin		
5	10		
mapa	sala lekcyjna		

Przeczytaj tekst.**Czas na studia – w Chinach czy w Polsce?**

W 2016 roku rząd polski podpisał umowę z rządem chińskim o wymianie akademickiej i dzięki temu na chińskie i polskie uniwersytety mogą wyjeżdżać pracownicy i studenci z tych krajów.

Polacy, którzy mają świadectwo maturalne, mogą studiować na chińskich uczelniach. Szkoły wyższe w Chinach są atrakcyjne dla zagranicznych studentów, ponieważ niektóre kierunki są w języku angielskim, a młodzi ludzie otrzymują atrakcyjne stypendia. Rok akademicki w Chinach ma dwa semestry i kończy się egzaminami. Studenci zwykle odpoczywają podczas ferii zimowych i wakacji. Studia licencjackie trwają 4 lata, a studia magisterskie 2 lub 3. Studenci muszą napisać pracę dyplomową i zdać egzamin nazywany obroną pracy magisterskiej.

W Chinach tytuł magistra otrzymują także osoby, które mają już dyplom licencjata, pracują zawodowo 3 lata i publikują regularnie artykuły naukowe.

Znanymi w świecie uniwersytetami są: Uniwersytet Tsinghua, Uniwersytet Pekijski i Uniwersytet Jiao Tong w Szanghaju. Rekrutacja dla studentów zagranicznych rozpoczyna się w sierpniu lub wrześniu. Oprócz wizy studenckiej, certyfikatu językowego, świadectwa ze szkoły średniej trzeba mieć jeszcze dwa listy polecające od nauczycieli. Studenci muszą chodzić na wszystkie zajęcia i być bardzo punktualni, bo na uniwersytecie ważna jest dyscyplina i szacunek dla profesorów. Studenci z zagranicy nie mogą pracować w Chinach.

Na polskich uniwersytetach studiuje około 2000 (dwóch tysięcy) Chińczyków. Wybierają często kierunki techniczne, ekonomiczne i filologię polską. Chińczycy muszą mieć świadectwo chińskiego liceum lub dyplom zhuanke, aby móc uczyć się w Polsce.

Studia licencjackie zwykle trwają 4 lata: 1 rok w Chinach, a 3 lata w Polsce. Języka polskiego w Chinach uczą pracownicy z polskich uniwersytetów lub polscy lektorzy. Niektórzy studenci

chcą kontynuować naukę na studiach magisterskich, a inni wracają do Chin, żeby pracować. Chińczycy chętnie wybierają studia na uczelniach w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Gdańsku, Katowicach czy w Łodzi. To prawda, że często są to studia po angielsku, ponieważ język polski jest dla nich dosyć trudny, ale ostatnio staje się on coraz bardziej popularny. Osoby, które znają kilka rzadkich języków i mają dyplom z innej specjalizacji, otrzymują więcej ofert pracy.

<https://nawa.gov.pl/studenci/studenci-polscy>

<https://nawa.gov.pl/studenci/studenci-zagraniczni>

Sprawdź, czy rozumiesz:

▶ umowa, rząd,
pracownik,
wymiana, wiza | ▶ stypendium, egzamin,
uczelnia, świadectwo,
praca dyplomowa,
kierunek, dyplom licencjata,
dyplom magistra | ▶ otrzymywać, zdawać,
kończyć, zaczynać, trwać,
stawać się, odpoczywać,
rozpocząć |
|---|--|--|

umowa	ważne decyzje między państwami
rząd	grupa ministrów z premierem
wymiana	program, który umożliwia studentom i pracownikom uniwersytetu naukę i pracę za granicą
świadectwo	dokument, który informuje o zakończeniu jakiegoś etapu edukacji
kierunek	dziedzina studiów
zajęcia	regularne spotkania organizowane przez szkołę lub uczelnię
uczelnia	instytucja naukowa, szkoła wyższa
trwać	być przez jakiś czas

02

Odpowiedz na pytania.**o Co gwarantuje umowa między polskim i chińskim rządem?**

Umowa ta gwarantuje wymianę akademicką między uczelniami z Polski i z Chin.

1. Dlaczego chińskie uczelnie są atrakcyjne?

.....

2. Co chińscy studenci muszą zrobić na koniec semestru?

.....

3. Jak często chińscy studenci mają wolne?

.....

4. Jak długo muszą się uczyć chińscy studenci?

.....

5. Kto może zostać magistrem w Chinach?

.....

6. Jakie dokumenty muszą mieć kandydaci na studia w Chinach?

.....

7. Jakie dokumenty muszą mieć kandydaci na studia w Polsce?

.....

8. Co chcą studiować Chińczycy w Polsce?

.....

9. Dlaczego język polski jest atrakcyjny dla studentów z Chin?

.....

03

Które słowo nie pasuje?

o student • profesor • uczelnia • uczeń

1. książka • wiza • paszport • dyplom
2. stypendium • wakacje • świadectwo • rekrutacja
3. kierunek • szkoła wyższa • specjalizacja • zawód
4. szkoła • semestr • egzamin • studia
5. doktor • magister • licencjat • przedszkolak
6. kandydat • sekretarka • list polecający • certyfikat językowy
7. spotkanie • zajęcia • lekcja • kurs

04

Posłuchaj tekstu o studiach w Chinach
i zaznacz poprawną odpowiedź.

POBIERZ
W POLSCEPOBIERZ
W CHINACH

	Tak	Nie
o Rząd polski i chiński mają umowę o edukacji.	✓	
1. Polacy muszą mieć maturę.		
2. Wszystkie zajęcia na chińskich uczelniach są po chińsku.		
3. Studenci mogą dostawać pieniądze za naukę.		
4. Studenci w Chinach nie muszą zdawać egzaminów.		
5. Chińscy studenci nigdy nie mają wolnego.		
6. Studenci muszą studiować minimum 4 lata.		

05

Jak często? Połącz kolumny.

0.	<i>zawsze</i>
1.	nigdy nie
2.	czasami
3.	codziennie
4.	raz na tydzień
5.	trzy razy na tydzień

a.	od czasu do czasu
b.	w czwartek
c.	<i>100% (czasu)</i>
d.	w poniedziałek, w środę, w piątek
e.	w poniedziałek, we wtorek, w środę, w czwartek, w piątek, w sobotę, w niedzielę
f.	0% (czasu)

06

Uzupełnij pytania według wzoru.

0. *Jak często masz lekcję polskiego? W poniedziałki i w środy.*

1. robisz w piątek? Idę na basen.
2. możesz pracować w sobotę? Tak.
3. masz egzamin z historii? W czwartek.
4. musisz pisać test? Dwa razy na miesiąc.

5. spotykasz się z Moniką? W niedzielę.
6. mówisz po chińsku? Nie.
7. biegasz? Czasami.
8. teraz robicie? Idziemy na uczelnię.

07

Przeczytaj tekst i zaznacz poprawną odpowiedź.

Yunru pracuje na Uniwersytecie w Krakowie. Jest lektorką języka chińskiego i uczy studentów trzeciego roku sinologii. Codziennie wstaje wcześnie rano i jedzie na uczelnię. Najpierw pracuje w bibliotece, gdzie czyta książkę i przygotowuje lekcję. Potem ma zajęcia ze studentami. Po południu spotyka się z polskimi kolegami i razem jedzą obiad. Lektorka lubi polską kuchnię, ale czasem chce zjeść chińskie danie.

Yunru mówi tylko trochę po polsku, dlatego musi się uczyć języka polskiego. Dwa razy w tygodniu chodzi na kurs, gdzie spotyka osoby z Hiszpanii, Niemiec, Włoch, Chin i Wietnamu.

	Tak	Nie
☒ Yunru jest studentką.		✓
1. Yunru zna bardzo dobrze język chiński i polski.		
2. Ona pracuje ze studentami.		
3. Lektorka nie ma polskich znajomych.		
4. Yunru je tylko polskie potrawy.		
5. Yunru codziennie chodzi na lekcje języka polskiego.		

08

Dokończ zdania.

6. Na zdjęciu widzę studenta i studentkę.....

1. Oni siedzą w
2. Oni
3. Dziewczyna ma na sobie
4. Chłopak ma na sobie
5. Oni oglądają
6. Na stole leży
7. Oni być może

09

Napisz dialog do sytuacji na fotografii.

– Cześć! Idziesz na zajęcia?

– Tak, mam

.....

– Z kim

.....

– Muszę się uczyć, bo w piątek jest egzamin.

– Ja mam egzamin

..... !

– Co

..... ?

10

Przeczytaj głośno.

w poniedziałek • we wtorek • w środę • w czwartek •

w piątek • zawsze • rzadko • teraz • przed południem

11

Dyktando.

Marek jest z Polski, ale studiuje ekonomię na uniwersytecie w Chinach. Teraz musi się dużo uczyć, ponieważ jutro ma trudny egzamin. Marek studiuje po angielsku, ale zna też trochę chiński. Po egzaminach Marek pojedzie do Torunia na wakacje. Tam mieszka jego rodzina. Marek chce pracować jako dyplomata.

Zadania dodatkowe

01

Przeczytaj i powtórz materiał.

Kto to jest? To jest...	Kto to jest? To są...
Polak	Polacy
Chińczyk	Chińczycy
student	studenci
pracownik	pracownicy
profesor	profesorowie/profesorzy
nauczyciel	nauczyciele
lektor	lektorzy
rektor	rektorzy
obcokrajowiec	obcokrajowcy

02

Uzupełnij zdania według wzoru.

o Marek ... **studiuje** ... (**studiować**) na Uniwersytecie w Pekinie.

1. Oni (chcieć) dostać stypendium.
2. My (musieć) zdawać egzaminy.
3. Ty (móc) pracować w kawiarni.
4. W piątek rano (mieć – ja) lekcję języka polskiego.

5. Czy wy zawsze (musieć) uczyć się w bibliotece?
6. Dwa razy w roku (móc – ja) jechać na wakacje.
7. Oni (musieć) regularnie pisać artykuły naukowe.
8. (chcieć – ty) studiować w Polsce?

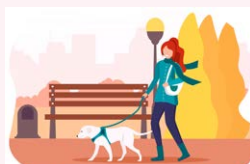
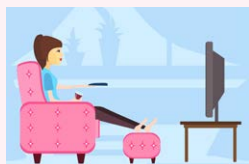
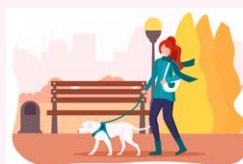
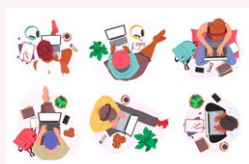
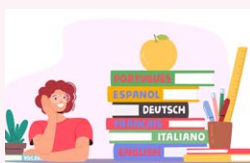
Zeskanuj kod QR i posortuj czasowniki.

03

Napisz historię o Kasi.
Wykorzystaj ilustracje.

☒ Mam na imię Kasia. Jestem studentką.

Dwa razy w tygodniu ... *chodzę na lekcję języka polskiego* ...

Często Czasami Zwykle

Od czasu do czasu Nigdy nie

04

Podkreśl poprawną formę.

- o Tomek pisze (interesujący artykuł / interesującym artykułem / interesującego artykułu).

1. Studenci muszą czytać (trudna książka / trudną książkę / trudnej książki).
2. W poniedziałek mam (łatwego egzaminu / łatwy egzamin / łatwym egzaminie).
3. Profesor kupuje (nowe biurko / nowym biurkiem / nowego biurka) do gabinetu.
4. Magda pisze dzisiaj (długim testem / długi test / długiego testu).
5. Nasz uniwersytet buduje (nowa biblioteka / nowej biblioteki / nową bibliotekę).
6. Każdego roku Piotr dostaje (stypendium naukowe / stypendium naukowym / stypendium naukowego),
7. Lubię języki obce. Znam już (język niemiecki, angielski i hiszpański / językiem niemieckim, angielskim i hiszpańskim / języka niemieckiego, angielskiego i hiszpańskiego).
8. Lektorka języka polskiego często zaprasza na zajęcia (ciekawymi osobami / ciekawych osób / ciekawe osoby).
9. Macie w waszej grupie (nowych studentów / nowi studenci / nowym studentom).
10. Chińscy studenci próbują czytać (polskiej literatury / polską literaturę / polska literatura).

**Zeskanuj kod QR i wybierz
poprawną formę biernika.**

Jedwabny Szlak

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

*Jedwabny szlak – tysiące kilometrów
historii i wymiany*

Agata Roćko

W tej lekcji:

nauczysz się rozmawiać o historii
Jedwabnego Szlaku,

nauczysz się reagować na wypowiedź
kolegi/koleżanki,

nauczysz się stosować liczebniki porządkowe,

nauczysz się stosować nazwy dat i miar.

Rozgrzewka

Co to jest? Podpisz ilustrację wyrazami z listy.

Jedwabny Szlak

oaza

karawana

jedwabniki

chiński Kompas

złoty

chiński jedwab

Samarkanda

antyczna mapa Jedwabnego Szlaku

mapa lądowej i morskiej trasy Jedwabnego Szlaku

o Jedwabny Szlak

1.

2.

oaza

karawana

jedwabniki

chiński Kompas

złoty

chiński jedwab

Samarkanda

antyczna mapa

Jedwabnego

Szlaku

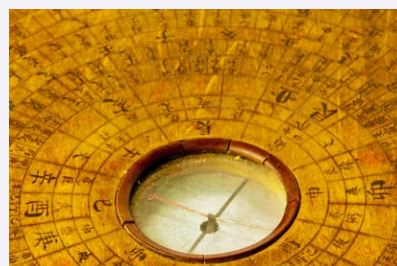
mapa lądowej

i morskiej

trasy

Jedwabnego

Szlaku

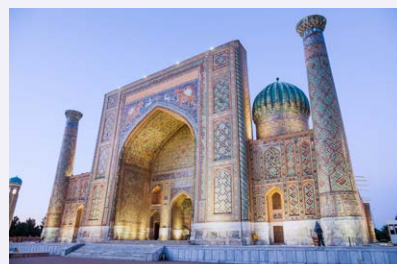
3.

4.

5.

6.

7.

8.

01

Przeczytaj tekst.

Motto: „Droga tysiąca mil zaczyna się od pierwszego kroku” – LAOZI

Jedwabny Szlak – tysiące kilometrów historii i wymiany

Jedwabny Szlak to starożytna droga handlowa, która przez 1700 (tysiąc siedemset) lat łączyła Chiny z Europą. Przechodziła ona przez 15 (piętnaście) krajów. Jedwabny Szlak powstał w III (trzecim) wieku p.n.e. (przed naszą erą). Jego rozwój rozpoczął

się w 138 (sto trzydziestym ósmym) roku p.n.e., kiedy cesarz Han Wudi wysłał emisariusza Zhang Qiana na zachód. Chiny nawiązały kontakt z ludami Azji Środkowej i rozpoczęły wymianę handlową.

Szlak miał 12 000 (dwanaście tysięcy) kilometrów i prowadził z Xi'anu (dawniej Chang'an) przez Lanzhou, Dunhuang, Kaszgar, Samarkandę, Bagdad, aż do Antiochii i Konstantynopola. Istniały dwie trasy lądowe: północna i południowa oraz szlak morski przez Ocean Indyjski, Zatokę Perską, Morze Czerwone i Morze Śródziemne.

Nazwa Jedwabny Szlak pochodzi z 1877 (tysiąc osiemset siedemdziesiątego siódmego) roku. Jej autorem jest niemiecki geograf Ferdinand von Richthofen. Jedwab był jednym z najważniejszych towarów eksportowanych z Chin. W I (pierwszym) wieku p.n.e. trafił do Imperium Rzymskiego, gdzie za jeden kilogram jedwabiu władcy płacili jeden kilogram złota.

Towary z Chin to: jedwab – eksportowany od II (drugiego) wieku p.n.e, porcelana – produkowana od VII (siódmego) wieku n.e. (naszej ery), papier, herbata, przyprawy, jadeit, metale – np. żelazo.

Towary z Europy i Bliskiego Wschodu to: złoto, srebro, bursztyn, wino, wełna, szkło, zwierzęta – szczególnie cenne konie z Ferghany, a od I (pierwszego) wieku n.e.: perfumy, biżuteria, winogrona i rośliny uprawne.

Karawany składały się z wielbłądów i mułów. Każde zwierzę transportowało 200 (dwieście) lub 300 (trzysta) kilogramów ładunku. Podróż z Chin do Europy trwała od jednego roku do dwóch lat, a towary przechodziły przez ręce kilkunastu pośredników. Kupcy pokonywali pustynie, góry i rzeki, zatrzymywali się w oazach i miastach handlowych, takich jak Samarkanda, Buchar, Hoten czy Merw.

Szlak funkcjonował od III (trzeciego) wieku p.n.e. do XVII (siedemnastego) wieku n.e. W XIII (trzynastym) wieku, za czasów imperium mongolskiego, dzięki *Pax Mongolica* (z języka łacińskiego, po polsku – mongolski pokój) ludzie często podróżowali szlakiem. Wtedy wymiana handlowa była bardzo intensywna. W 1498 (tysiąc czterysta dziewięćdziesiątych ósmym) roku Vasco da Gama odkrył drogę morską do Indii. Jedwabny Szlak nie był już tak popularny.

Jedwabny Szlak był nie tylko drogą towarów, ale też religii, technologii, języków i idei. Dzięki niemu ludzie poznawali buddyzm, chrześcijaństwo, islam, a także wynalazki takie jak: kompas – wynaleziony pomiędzy II (drugim) wiekiem p.n.e. a I (pierwszym) wiekiem n.e), drzeworyt – wynaleziony

w VI (szóstym) wieku n.e i proch strzelniczy – wynaleziony w IX (dziewiątym) wieku n.e. Szlak wpływał na rozwój ponad 100 (stu) miast i łączył 65 (sześćdziesiąt pięć) % (procent) ludności świata.

Motto Laozi – „Droga tysiąca mil zaczyna się od pierwszego kroku” – idealnie oddaje ducha Jedwabnego Szlaku. Każdy kupiec, podróżnik i myśliciel, który wyruszał w drogę, robił pierwszy krok. A ten krok zmieniał historię świata.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ szlak handlowy, wymiana handlowa, towar eksportowy, miasto handlowe, droga lądowa, droga morska, trasa południowa, północna
- ▶ emisariusz, pośrednik, *pax*, pokój
- ▶ buddyzm, chrześcijaństwo, islam
- ▶ złoto, srebro, jadeit, bursztyn, wino, wełna, szkło
- ▶ łączyć, prowadzić, podróżować, wynaleźć, pokonywać, wpływać, wyruszać

Zeskanuj kod QR, znajdź i zaznacz nazwy towarów eksportowych.

02

Przeczytaj definicje i napisz 5 zdań z wybranymi słowami.

emisariusz	osoba, która jedzie do innego kraju z ważną misją polityczną lub dyplomatyczną
szlak handlowy	droga, którą transportuje się towary
karawana	grupa ludzi i zwierząt, która podróżuje przez pustynię z towarami
pax	inaczej pokój, okres bez wojen

jadeit	kamień szlachetny, zwykle zielony
jedwab	delikatna tkanina, wytwarza się ją z nici jedwabnika
przyprawy	produkty, które dodaje się do jedzenia, żeby było smaczne, np. pieprz
pośrednik handlowy	osoba, która za pieniądze pomaga skontaktować się ludziom, którzy kupują i sprzedają towary
eksport	sprzedaż towarów za granicę
Imperium Rzymskie	państwo, które istniało w starożytności na terenach Europy, Afryki i Azji
droga morska	droga morska, którą transportuje się towary
bursztyn	twarda, żółtożółta substancja powstała ze starej żywicy drzew

- ▣ Prawdziwy jedwab jest bardzo drogi. Piotr jest emisariuszem i często musi wyjeżdżać do innych krajów.

03

Uzupełnij zdania słowami z listy.

handel • oazami • mułów • Konstantynopol • druk • Jedwab

- ▣ Jedwab był jednym z najważniejszych towarów eksportowych na Jedwabnym Szlaku

1. Jednym z ważnych miast końcowych szlaku był
2. Karawany składały się z wielbłądów i
3. W czasie podróży kupcy zatrzymywali się w miejscach odpoczynku zwanych

4. Jedwabny Szlak umożliwiał intensywny międzykulturowy.
5. Dzięki Jedwabnemu Szlakowi wynalazek taki jak rozprzestrzenił się w Europie.

04

Pracuj w parach. Odpowiedz z kolegą/koleżanką na pytania.

o Jakie towary przewożono z Chin do Europy?

Z Chin do Europy przewożono jedwab, porcelanę, herbatę, przyprawy i papier.....

1. Dlaczego Jedwabny Szlak został nazwany „autostradą cywilizacji”? ..
.....
2. Jakie korzyści (oprócz handlu) dawała ta droga?
.....
3. Czy Jedwabny Szlak był początkiem współczesnej globalizacji?.....
.....

05

Posłuchaj nagrania 2 razy i uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

dwie • 15 • 1700 • 12 000 • 1877 • I • 138

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

Motto: „Droga tysiąca mil zaczyna się od pierwszego kroku” – Laozi

Jedwabny szlak – tysiące kilometrów historii i wymiany

Jedwabny szlak to starożytna sieć dróg handlowych, która przez ponad **1700** lat łączyła Chiny z Europą, przechodząc przez ponad **1** krajów. Powstał w III wieku przed naszą erą (p.n.e.), a jego rozwój rozpoczął się w **2** roku p.n.e., kiedy cesarz Han Wudi wysłał emisariusza Zhang Qiana na zachód. Dzięki tej wyprawie Chiny nawiązały kontakt z ludami Azji Środkowej i rozpoczęły wymianę handlową.

Szlak miał długość około **3** kilometrów i prowadził z Xi'anu (dawniej Chang'an) przez Lanzhou, Dunhuang, Kaszgar, Samarkandę, Bagdad, aż do Antiochii i Konstantynopola. Istniały **4** główne trasy lądowe: północna i południowa, oraz morski Jedwabny Szlak, który prowadził przez Ocean Indyjski, Zatokę Perską, Morze Czerwone i Morze Śródziemne.

Nazwę „jedwabny szlak” nadał dopiero w **5** roku niemiecki geograf Ferdinand von Richthofen. Jedwab był jednym z najważniejszych towarów eksportowanych z Chin. Trafił już w **6** wieku p.n.e. do Imperium Rzymskiego, gdzie za jeden kilogram jedwabiu płacono jeden kilogram złota.

06

Przeczytaj liczebniki.

- o *Jedwabny szlak to starożytna sieć dróg handlowych, która przez ponad **1700 (tysiąc siedemset)** lat łączyła Chiny z Europą.*

1. Powstał w **III** wieku przed naszą erą (p.n.e.).
2. Rozwój Jedwabnego Szlaku rozpoczął się w **138** roku p.n.e.
3. Długość szlaku to **12 000** kilometrów.
4. Nazwę Jedwabny Szlak nadał dopiero w **1877** roku niemiecki geograf Ferdinand von Richthofen.
5. Jeden wielbłąd przewoził **200–300** kg ładunku.

07

Pracuj w grupie. Ułóż dialog w odpowiedniej kolejności.**Lina i Chen rozmawiają o historii Jedwabnego Szlaku.**

- A** **LINA:** Jedwabny Szlak był jak internet starożytnego świata!
- B** **CHEN:** Właśnie, to pozwoliło na rozwój miast handlowych, jak Buchar czy Hoten.
- C** **CHEN:** Tak! Piszę o Jedwabnym Szlaku. To niesamowite, ile lat funkcjonował.
- D** **LINA:** Ciekawe, że szlak rozpowszechniał nie tylko towary, ale też religie i technologie.
- E 1** **LINA:** *Hej Chen, masz już temat do eseju na historię?*
- F 11** **LINA:** *W XIII wieku, za czasów imperium mongolskiego, podróże były bezpieczniejsze – Pax Mongolica.*
- G** **CHEN:** Cesarz Han Wudi wysłał Zhang Qiana na zachód w 138 roku p.n.e.
- H** **LINA:** Widziałam mapę – szlak prowadził od Xi'anu przez Samarkandę, Bagdad, aż do Konstantynopola.

- I 8** **CHEN:** *I papier – to miało ogromne znaczenie dla wymiany wiedzy.*
- J** **LINA:** Poza jedwabiem były też inne towary, jak porcelana, herbata czy jadeit.
- K 16** **CHEN:** *Świetne porównanie. Laozi miał rację: „Droga tysiąca mil zaczyna się od pierwszego kroku”.*
- L 3** **LINA:** *Pamiętam, że istniał od III wieku p.n.e. do XVII wieku n.e., czyli ponad 1700 lat.*
- M** **CHEN:** Tak! A jedwab był wtedy hitem eksportowym – za kilogram tego materiału płacono kilogram złota!
- N** **CHEN:** Tak, buddyzm, islam, chrześcijaństwo, a nawet kompas i druk.
- O 5** **LINA:** *Dzięki tej wyprawie Chiny zaczęły handel z ludami Azji Środkowej, prawda?*
- P** **CHEN:** Były też trasy morskie! Przez Ocean Indyjski i Morze Śródziemne.

08

Role. Przedstaw sytuację w parach.

STUDENT A: pasjonuje się historią, chciałby poznać historię Jedwabnego Szlaku, lubi pytać.

STUDENT B: nauczyciel historii, interesuje się kulturą, religią, zna dobrze historię Jedwabnego Szlaku, nie lubi rozmawiać.

09

Dokończ zdania.

1. Jedwabny Szlak to.....
2. Najważniejsze towary eksportowe to: jedwab,
3. Były dwie trasy i.....
4. Jedwabny Szlak prowadził przez:
5. Karawany to:

10

Porozmawiaj w grupie:

- ▶ Jak powstał szlak?
- ▶ Które towary eksportowano z Chin, a które z Europy?
- ▶ Którymi trasami prowadził szlak? Wskaż je na mapie.
- ▶ Dlaczego szlak był tak ważny?

Pomocnicze zwroty komunikacyjne:

- ▶ „Co sądzisz o...?”
- ▶ „Zgadzam się, ale...”
- ▶ „Nie wiedziałem(-am), że...”
- ▶ „To ciekawe! Opowiesz mi więcej?”
- ▶ „Moim zdaniem...”
- ▶ „Czy wiesz, że...?”

11

Powtórz za lektorem, podziel na sylaby i zaznacz akcent.

o **porcelana** → *por-ce-la-na*

1. jedwabnik →
2. Konstantynopol →
3. jedwabny →
4. herbata →
5. przyprawy →
6. jadeit →

12

Podaj słowa, które się rymują.

■ Słowo z tekstu → rymujące się słowo

porcelana → karawana

1. herbata →
2. towary →
3. droga →
4. szlak →
5. przyprawa →

13

Posłuchaj lektora i wskaż słowo, które słyszysz za pomocą czerwonej i żółtej kartki (instrukcja dla lektora w kluczu).

■ perła – igła → perła – igła → igła – perła →
→ igła – perła → perła – perła

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

1. jedwabny – zgrabny → ...	4. przyprawy – sprawy → ...
2. porcelana – wylana → ...	5. druk – huk → ...
3. herbaty – rabaty → ...	6. szlak – znak → ...

14

Pracuj w grupie. Wymyślcie nazwę Jedwabnego Szlaku XXI wieku.

1. Droga danych

1.

2.

3.

4.

Zadania dodatkowe

01

Przeczytaj i powtórz materiał.

Mianownik	pierwszy dzień	pierwsza droga	pierwsze dziecko
Dopełniacz	pierwszego dnia	pierwszej drogi	pierwszego dziecka
Celownik	pierwszemu dniowi	pierwszej drodze	pierwszemu dziecku
Biernik	pierwszy dzień	pierwszą drogę	pierwsze dziecko
Narzędnik	pierwszym dniem	pierwszą drogą	pierwszym dzieckiem
Miejscownik	pierwszym dniu	pierwszej drodze	pierwszym dziecku

Mianownik	Dopełniacz	Miejscownik
pierwszy/a/e	pierwszego/ej	pierwszym/ej
drugi/druga/drugie	drugiego/drugiej	drugim/drugiej
jedenasty/a/e	jedenastego/ej	jedenastym/ej
dwunasty/a/e	dwunastego/ej	dwunastym/ej
dwudziesty pierwszy dwudziesta pierwsza dwudzieste pierwsze	dwudziestego pierwszego dwudziestej pierwszej	dwudziestym pierwszym dwudziestej pierwszej
dziewięćdziesiąty dziewięćdziesiąta dziewięćdziesiąte	dziewięćdziesiątego dziewięćdziesiątej	dziewięćdziesiątym dziewięćdziesiątej
setny setna setne	setnego setnej	setnym setnej

- o *On urodził się w 1854 roku. – On urodził się w tysiąc osiemset pięćdziesiątym czwartym roku.*
- o *Ten budynek powstał w III w. n.e. – Ten budynek powstał w trzecim wieku naszej ery.*
- o *Porcelana była produkowana od VII wieku n.e. – Porcelana była produkowana od siódmego wieku naszej ery.*

02

Napisz daty słowami.

- o W 138 r. p.n.e. → W **sto trzydziestym ósmym** roku przed naszą erą
-
1. W III w. p.n.e. → W wieku przed naszą erą.
 2. W I w. n.e. → W wieku naszej ery.
 3. Około VI w. n.e. → Około wieku naszej ery.
 4. W XIII w. n.e. → W wieku naszej ery.
 5. W 1877 r. → W
..... roku.

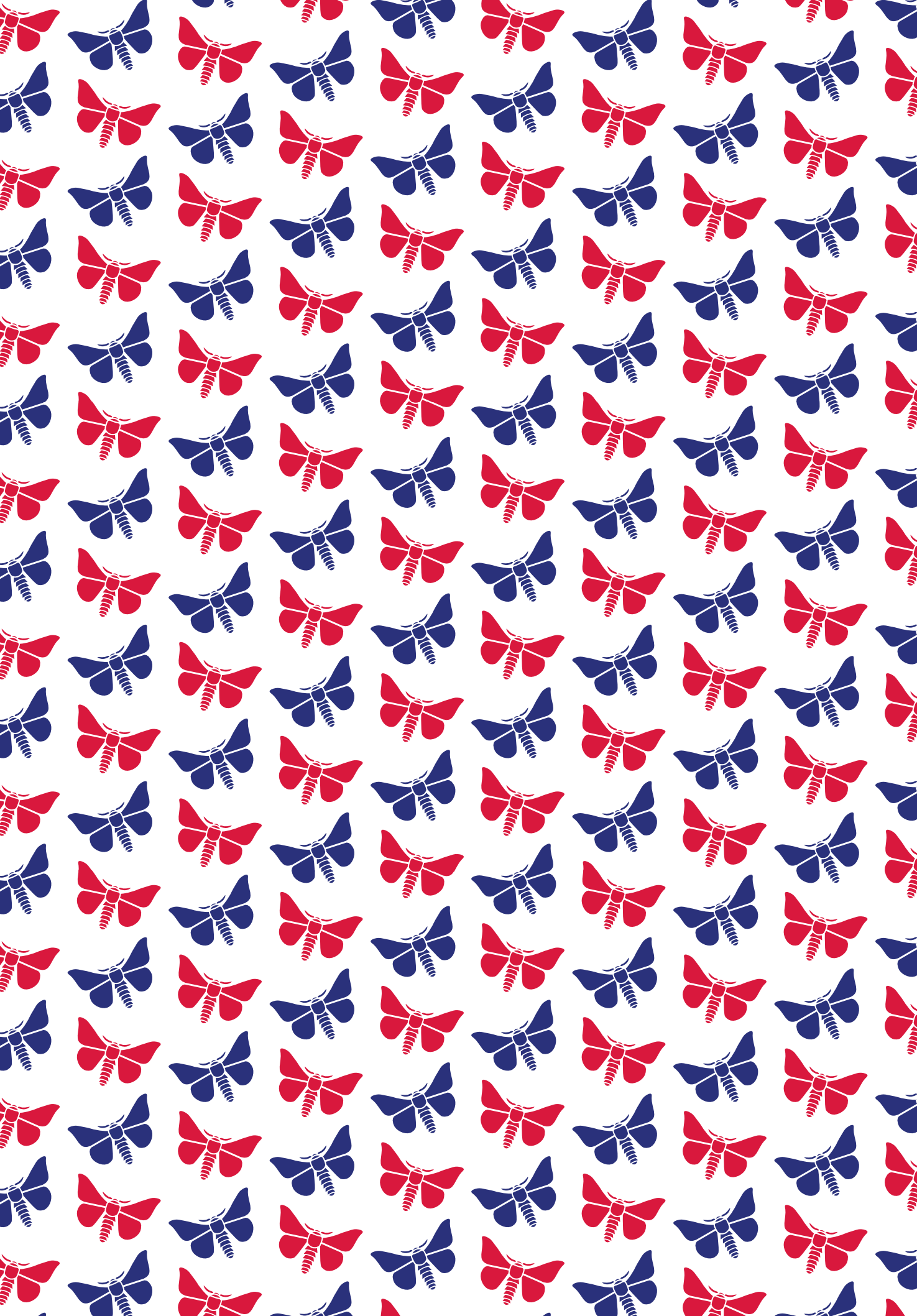
03

**Uzupełnij zdania liczebnikami
i przeczytaj.**

■ Nazwa „Jedwabny Szlak” została nadana w ... **1877**
(tysiąc osiemset siedemdziesiątym siódmym roku) ... roku.

1. Odkrycie morskiej drogi do Indii przez Vasco da Gamę nastąpiło
w roku.
2. Produkcja porcelany w Chinach zaczęła się około
..... wieku naszej ery.
3. Jedwab trafił do Imperium Rzymskiego już w
..... wieku przed naszą erą.
4. Podróż z Chin do Europy trwała od roku
do lat.
5. Szlak istniał prawie lat.

4

**Nowy Jedwabny
Szlak – współczesne
kontakty handlowe**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

*Nowy Jedwabny Szlak –
współczesne kontakty handlowe*

Katarzyna Duda

W tej lekcji:

nauczysz się nazywać środki
transportu towarów,

nauczysz się argumentować,

nauczysz się używać czasowników:
sprzedawać, importować, eksportować,

nauczysz się pisać reklamę.

Rozgrzewka – ćwiczenia wymowy głoski „sz”, „s”.

Nauczyciel przygotowuje pudełko, do którego wrzuca karteczki z nazwami przedmiotów. Uczniowie losują karteczkę i czytają głośno pary wyrazowe z głoskami „sz” i „s”.

niebieskie spodnie

kiszona kapusta

słona kasza

wąski kosz

wysoka szafa

stary szalik

gęsty las

ser edamski

specjalny szampon

srebrna koszula

sucha szminka

sos beszamel

straszna historia

nowoczesne jeansy

świeże truskawki

prosty kurs

straszny świat

smutny Szymon

smakowita szynka

smaczny sok

szczupły szef

szeroki szlak

**Rozgrzewka interaktywna.
Zeskanuj kod QR i zaznacz
słowo, które mówi lektor.**

Przeczytaj tekst.**Nowy Jedwabny Szlak – współczesne kontakty handlowe**

Jedwabny Szlak łączył Chiny z Europą i Bliskim Wschodem. Był historyczną drogą handlową, którą kupcy eksportowali i importowali towary. Dziś ponownie szukamy sposobów na wymianę towarów pomiędzy krajami. Handel pomiędzy Polską i Chinami jest bardzo ważny, wpływa na ekonomię tych państw.

Polska importuje z Chin dużo produktów, takich jak: ubrania, elektronika, zabawki, produkty chemiczne, części samochodowe, smartfony i komputery. Bardzo popularne są również samochody elektryczne. Polacy lubią kupować chińskie produkty, ponieważ są one tanie i nowoczesne. Dzisiaj transport tych produktów jest coraz krótszy. Polska bierze udział w chińskim projekcie Nowy Jedwabny Szlak. Jest to plan budowy dróg, kolei i portów. Teraz kraje rozwijają przede wszystkim transport kolejowy. Pociągi przewożą towary szybko i tanio. Transport morski jest długi, ale firmy lubią z niego korzystać. Transport powietrzny, czyli samoloty, jest drogi, ale czas przewozu jest dużo krótszy. Polska leży w centrum Europy, dlatego towary często trafiają na terminale przeładunkowe do Polski.

Polska eksportuje do Chin żywność, na przykład jabłka, sery, mleko i mięso. Ludzie w Chinach uważają, że te produkty są zdrowe, smaczne i tradycyjne. Chińczycy dbają o zdrowie, dlatego polskie produkty są popularne.

Współpraca handlowa pomiędzy Polską i Chinami jest bardzo ważna, ponieważ rozwija kontakty gospodarcze. Firmy organizują targi, na których promowane są produkty obu krajów. Podczas spotkań ludzie mogą uczyć się nowych rzeczy i wymieniać pomysłami. Zwykle można również spróbować chińskiej i polskiej kuchni. W obu krajach organizuje się koncerty, festiwale i wystawy, które pokazują kulturę obu krajów. Wielu Polaków uczy się języka chińskiego, ponieważ chce rozmawiać z partnerami biznesowymi. Studenci z Chin przyjeżdżają na studia do Polski, żeby poznać nasz kraj, kulturę i język. Chiny to kraj o bardzo bogatej kulturze. Dzięki kontaktom handlowym z Polską Chińczycy mogą poznać nowe tradycje, oglądać polskie filmy, czytać polskie książki, słuchać polskiej muzyki.

Nowy Jedwabny Szlak wpływa na życie Chińczyków i Polaków. Lubimy kupować swoje produkty, ciekawi nas kultura, edukacja i tradycja. Dzięki kontaktom handlowym rozwijamy się, otwieramy na nowości i sprawiamy, że świat jest mały.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ ubrania, elektronika, żywność, produkty chemiczne
- ▶ wpływać na życie, wymieniać się pomysłami, organizować spotkania
- ▶ kolej, transport powietrzny, transport lądowy, transport morski
- ▶ targi, projekt, wymiana, gospodarka

żywność	wszystko to, co je i pije człowiek
pomysł	idea
targi	impreza handlowa, gdzie producenci prezentują swoje produkty
wpływać na coś	działać na coś, powodować zmianę
towar	produkt
rozwijać	poprawiać, unowocześniać

02

Odpowiedz na pytania.

o Dlaczego handel pomiędzy Polską i Chinami jest ważny?

Handel pomiędzy Polską i Chinami jest ważny, bo wpływa na rozwój ekonomiczny obu państw.

Zeskanuj kod QR i dopasuj nazwy środków transportu do ilustracji.

04

Co to jest? Podpisz ilustracje słowami z listy.

produkty chemiczne
terminale przeladunkowe
żywność
części samochodowe
targi

kolej
port
eksport/import

wystawa

☒ wystawa.....

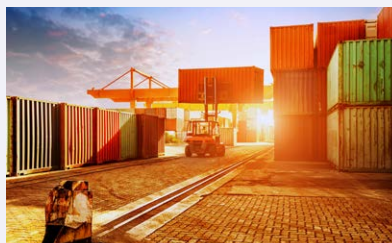
1.

2.

3.

4.

produkty
chemiczne

terminale
przeładunkowe

żywność

części
samochodowe

targi

kolej

port

eksport/import

5.

6.

7.

8.

05

Wypisz plusy i minusy środków transportu. Opowiedz o tym.

o *Samolot jest szybki, ale...*

+

-

06

Posłuchaj tekstu o Nowym Jedwabnym Szlaku i zaznacz poprawną odpowiedź.

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

Co Polska importuje z Chin?

- a) Mleko i jabłka.
- b) Elektronikę i ubrania.
- c) Samoloty.

1. **Jakie produkty Polska wysyła do Chin?**
 - a) Jabłka, mleko i sery.
 - b) Komputery i zabawki.
 - c) Ubrania i samochody.
2. **Który transport jest najszybszy?**
 - a) Pociąg.
 - b) Statek.
 - c) Samolot.
3. **Dlaczego chińskie produkty są popularne w Polsce?**
 - a) Są tanie i nowoczesne.
 - b) Są bardzo ciężkie.
 - c) Są trudne do znalezienia.
4. **Dlaczego studenci z Chin przyjeżdżają do Polski?**
 - a) Chcą uczyć się języka polskiego.
 - b) Chcą podróżować po Europie.
 - c) Chcą budować Nowy Jedwabny Szlak.
5. **Dlaczego chińscy konsumenci lubią polskie produkty?**
 - a) Są smaczne i zdrowe.
 - b) Są bardzo drogie.
 - c) Są nowoczesne i elektryczne.

07

Posłuchaj tekstu
i podkreśl, kto to mówi.

Kto to mówi?

- ☒ a) sprzedawca b) klient c) kierowca
1. a) klient b) sprzedawca c) marynarz
2. a) kapitan samolotu b) marynarz c) kierowca
3. a) marynarz b) kierowca c) kapitan samolotu
4. a) klient b) sprzedawca c) kurier
5. a) pracownik b) księgowy c) przedsiębiorca

08

Co chciałbyś sprzedawać w Polsce? Zaprezentuj swój produkt.
Spróbuj go sprzedać kolegom. Użyj przymiotników z tabeli.

- ☒ Chciałbym sprzedawać...
- Mój produkt...
- Myszę, że...

Produkt	nowoczesny • designerski/dizajnerski • modny
Cena	niska • atrakcyjna • konkurencyjna
Reklama	nowoczesny • piękny • tani • praktyczny • szybki • ekologiczny
Transport	szybki • łatwy • ekologiczny

09

**Przeczytaj i ułóż tekst
we właściwej kolejności.**

- A 1** *Polska importuje z Chin wiele produktów, takich jak: ubrania, elektronika, zabawki czy produkty chemiczne, ponieważ...*
- B** Bardzo popularne są również samochody elektryczne.
- C** Polacy lubią kupować chińskie produkty.
- D** Transport tych produktów jest krótszy.
- E** Dlatego Polska bierze udział w chińskim projekcie Nowy Jedwabny Szlak.
- F** Jest to plan budowy dróg, kolei i portów.
- G** Teraz kraje rozwijają przede wszystkim transport kolejowy.
- H** Pociągi przewożą towary szybko i tanio.
- I** Polska leży w centrum Europy, dlatego często towary wysyłane na cały kontynent trafiają na terminale przeładunkowe do Polski.
- J** Popularny jest też transport morski, ale trwa on bardzo długo.
- K** Najdroższy jest transport powietrzny, czyli samolotowy, ale czas przewozu jest najkrótszy.

Przeczytaj głośno tekst i sprawdź kolejność.

10

**Porozmawiaj z kolegą/koleżanką
lub nauczycielem/nauczycielką.**

- ▶ Czy wolisz chińskie produkty, czy polskie? Dlaczego?
- ▶ Jakie inne polskie produkty mogą być popularne w Chinach?
- ▶ Jakie inne chińskie produkty mogą być popularne w Polsce?

11

Pracuj w parach. Zagraj w grę TABU.

1. Wylosuj kartę produktu.
2. Opisz ten produkt. Nie możesz używać słów na czerwonym polu.
3. Kolega/koleżanka musi zgadnąć, jaki to produkt.

🎲 To jest owoc. Jest zdrowy. Robimy z niego sok.

Sad
Czerwone
Zielone

Jabłko

Krowa
Białe
Pić

Mleko

Jedzenie
Owoce
Mięso

Żywność

Dzwonić
Telefon
SMS

Smartfon

Ekologia
Auto
Prąd

Samochód
elektryczny

Kupować
Sprzedawać
Towar

Handel

Koszulka
Bluza
Spodnie

Ubrania

Latać
Transport
Kapitan

Samolot

Statek
Pływać
Towar

Port

14

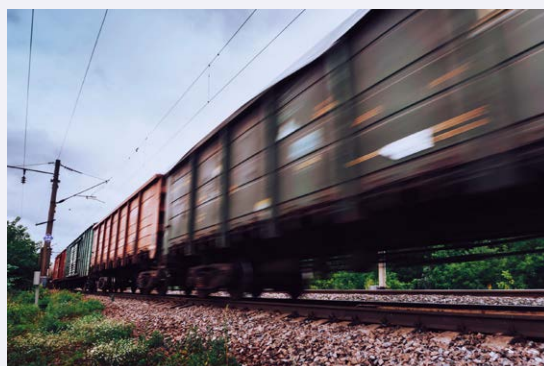

Opisz obrazki. Odpowiedz na pytania:

- ▶ Co widzisz na obrazku?
- ▶ Jakie środki transportu widzisz?
- ▶ Jakie produkty one transportują?
- ▶ Jak myślisz, skąd są te produkty?

1.

2.

3.

4.

Zadania dodatkowe

01

Uzupełnij zdania formami trybu rozkazującego w liczbie pojedynczej zgodnie z podanym przykładem.

o *Importuj (importować) z Polski jabłka i mleko.*

1. (sprzedawać) tylko sprawdzone produkty.
2. Na targach (poznawać) nowych kontrahentów.
3. (zorganizować) transport do Polski.
4. (rozmawiać) po polsku z klientami.
5. (promować) produkt w internecie.
6. (czytać) o polskiej kulturze.
7. (otworzyć) sklep w Polsce.
8. (przyjechać) do Polski i sprawdź produkty.
9. (spróbować) eksportować za granicę.
10. (szukać) popularnych towarów.

02

Uzupełnij zdania formami trybu rozkazującego w liczbie mnogiej zgodnie z podanym przykładem.

o Szukajmy (szukać – my) nowych dróg.

1. (importować – my) do Chin polskie sery i mięso.
2. (organizować – my) wspólne festiwale i wystawy.
3. (poznać – my) nowych partnerów biznesowych na targach.
4. (promować – my) swoje produkty na targach w Europie.
5. (czytać – my) książki o chińskiej kulturze i tradycjach.

**Literackie
Nagrody Nobla.
Mo Yan i Olga Tokarczuk**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

Literackie Nagrody Nobla.

Mo Yan i Olga Tokarczuk

Katarzyna Duda

W tej lekcji:

poznasz chińskich i polskich
laureatów Nagrody Nobla,

stworzysz dialog u specjalisty tradycyjnej
medycyny chińskiej i u lekarza,

nauczysz się używać czasowników
modalnych w języku polskim,

nauczysz się pisać krótki tekst argumentacyjny.

Rozgrzewka

Posłuchaj lektora. Podkreśl wyraz, który nie pasuje.

1. sześć • sześć • sześć • sześć • sześć • cześć • sześć
2. góra • góra • góra • góra • kura • góra • góra
3. proszę • proszę • proszę • prosię • proszę • proszę • proszę
4. budka • budka • budka • budka • kłódka • budka • budka
5. płac • płac • płac • płac • płacz • płac • płac • płac

01

Przeczytaj tekst.

Literackie Nagrody Nobla. Mo Yan i Olga Tokarczuk

Literacka Nagroda Nobla jest przyznawana przez Akademię Szwedzką autorom, których książki są wyjątkowe.

Mo Yan, chiński laureat Nagrody Nobla, urodził się 5 (piątego) marca 1956 (tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego szóstego) roku w Gaomi w prowincji Szantung. Pochodzi z chłopskiej rodziny, w młodości pracował na roli i w fabryce, następnie w 1976 (tysiąc dziewięćset siedemdziesiątym szóstym) roku wstąpił do wojska. W 1986 (tysiąc dziewięćset

osiemdziesiątym szóstym) roku ukończył studia na wydziale literatury Wyższej Szkoły Artystycznej Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. Pierwsze opowiadanie *Muzyka ludowa* opublikował w roku 1981 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiątym pierwszym). Jego najbardziej znane dzieła to: *Czerwone sorgo*, *Kraj alkoholu*, *Obfite piersi, pełne biodra*. Autor opisuje chińską rzeczywistość, ale w swojej twórczości miesza pesymizm i humor. Nagrodę Nobla otrzymał w roku 2012 (dwa tysiące dwunastym).

Najważniejszą nagrodę literacką otrzymała również Polka Olga Tokarczuk. Noblistka urodziła się w 1962 (tysiąc dziewięćset sześćdziesiątym drugim) roku w Sulechowie, ukończyła studia na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zadebiutowała w 1979 (tysiąc dziewięćset siedemdziesiątym dziewiątym) roku. Wydała powieści takie jak: *Podróż ludzi księgi*, *Prawiek i inne czasy*, *Dom dzienny, dom nocny*, *Bieguni*. Pisarka została dwa razy laureatką Nagrody Literackiej „Nike”: w 2008 (dwa tysiące ósmym) roku za powieść *Bieguni* oraz w 2015 (dwa tysiące piętnastym) roku za powieść *Księgi Jakubowe*. Jej powieści zostały przetłumaczone na ponad 37 języków. W swoich książkach Tokarczuk opisuje lęki, pragnienia i relacje między ludźmi. Nagrodę Nobla Tokarczuk otrzymała w 2018 (dwa tysiące osiemnastym) roku.

Polska autorka jest bardzo popularna w Chinach. Jej powieści zostały przetłumaczone na język chiński przez polonistkę Yi Lijun¹. Tłumaczka uważa, że Tokarczuk „starannie dobiera słowa i prostym językiem przekazuje głębokie myśli filozoficzne”².

Inni Polacy, którzy otrzymali Literacką Nagrodę Nobla, to: Henryk Sienkiewicz w roku 1905 (tysiąc dziewięćset piątym), Władysław Reymont w roku 1924 (tysiąc dziewięćset dwudziestym czwartym), Czesław Miłosz w 1983 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiątym trzecim) roku oraz Wisława Szymborska w 1996 (tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątym szóstym) roku.

Najważniejsza nagroda literacka wręczana jest przez króla Szwecji. Laureat otrzymuje dyplom, nagrodę pieniężną w wysokości 11 (jedenastu) milionów koron szwedzkich, czyli około 965 (dziewięćset sześćdziesięciu pięciu) tysięcy euro. W trakcie wręczania nagrody laureat wykonuje ukłon trzy razy, a następnie przemawia do zgromadzonych.

Literacką Nagrodę Nobla otrzymało tylko 15 (piętnaście) kobiet, w tym dwie Polki: Wisława Szymborska i Olga Tokarczuk.

¹ Informacja na temat wszystkich tłumaczeń dzieł Olgi Tokarczuk oraz nazwiska tłumaczy: <https://archiwum.fundacjaolgitokarczuk.org/wydania-tlumaczenia?author=&title=&langs=zh> [dostęp: 9.08.2025].

² <https://dzieje.pl/aktualnosci/tlumaczka-powieści-olgi-tokarczuk-na-chiński-największa-współczesna-pisarka> [dostęp: 1.04.2025].

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ laureat,
polonistka,
król, tłumaczka,
autorka,
noblistka
- ▶ rzeczywistość,
psychologia,
nagroda,
twórczość
- ▶ pragnienia,
tłumaczenie,
pesymizm,
lęk, humor
- ▶ przemawiać,
debiutować,
wręczać,
uhonorować,
otrzymywać

otrzymywać	dostawać
polonistka	specjalistka w zakresie języka, literatury i kultury polskiej
tłumaczka	kobieta, która przekłada tekst z jednego języka na drugi
nagroda	laur, medal, wyróżnienie, honor
pragnienie	ogromna chęć czegoś
twórczość	działalność artystyczna, dzieło

02

Odpowiedz na pytania.

o Kto przyznaje Literacką Nagrodę Nobla?

Literacką Nagrodę Nobla przyznaje Akademia Szwedzka.

1. W którym roku urodził się Mo Yan?

.....

2. Które Polki otrzymały Literacką Nagrodę Nobla?

.....

3. Kto wręcza Literacką Nagrodę Nobla?

.....

4. Jak nazywa się debiutancki utwór Mo Yana?

.....

5. W którym roku Mo Yan otrzymał Nagrodę Nobla?

.....

03

**Ułóż zdania ze słowami z listy
zgodnie z podanym przykładem.**

publikacja • lektura • dzieło • księga • tom • utwór • zbiór

- o Ta publikacja o polskiej noblistce jest bardzo interesująca.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

04

**Etapy życia człowieka. Podpisz
zdjęcia słowami z listy.**

urodzić się

skończyć szkołę

przejsć na emeryturę

skończyć studia

ożenić się / wyjść za mąż

awansować

mieć wnuki

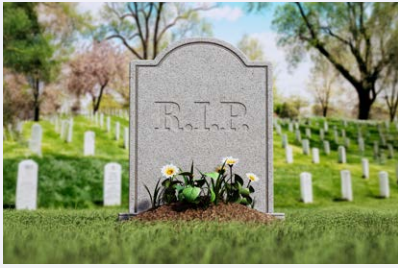
pracować

podróżować

umrzeć

- o urodzić się

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

05

Uzupełnij tabelę na temat twórcy, który twoim zdaniem zasługuje na Literacką Nagrodę Nobla. Opowiedz o nim kolegom/koleżankom w grupie.

Data i miejsce urodzenia	
Wykształcenie	
Życie prywatne	
Twórczość	

- o *Myszę, że
mógłby/mogłaby dostać Literacką Nagrodę Nobla.*

06

Posłuchaj tekstu o noblistach i podkreśl poprawną odpowiedź.

o **Kto przyznaje Literacką Nagrodę Nobla?**

- a) Król Szwecji
b) Akademia Szwedzka
c) Uniwersytet Warszawski

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

1. W którym roku Mo Yan otrzymał Literacką Nagrodę Nobla?
- a) 2012
b) 2008
c) 1996

2. Którą książkę napisała Olga Tokarczuk?
 - a) *Czerwone sorgo*
 - b) *Prawiek i inne czasy*
 - c) *Quo vadis*
3. Ile kobiet otrzymało Literacką Nagrodę Nobla?
 - a) 10
 - b) 15
 - c) 20
4. Gdzie urodziła się Olga Tokarczuk?
 - a) W Warszawie
 - b) W Krakowie
 - c) W Sulechowie
5. Kto jest tłumaczką książek Olgi Tokarczuk na język chiński?
 - a) Yi Lijun
 - b) Mo Yan
 - c) Wisława Szymborska

07

**Posłuchaj tekstu jeszcze raz.
Wypisz ważne daty.**

**POBIERZ
W POLSCE**

**POBIERZ
W CHINACH**

	<i>Mo Yan opublikował pierwsze opowiadanie.</i>	1981
1.	Mo Yan otrzymał Nagrodę Nobla.	
2.	Urodziła się Olga Tokarczuk.	
3.	Olga Tokarczuk otrzymała Nagrodę Nobla.	
4.	Olga Tokarczuk zadebiutowała.	
5.	Henryk Sienkiewicz otrzymał Nagrodę Nobla.	

08

**Spójrz na zdjęcie z wręczenia Nagrody Nobla.
Co może powiedzieć pisarz po otrzymaniu
nagrody? Przygotuj wypowiedź w parach.**

Olga Tokarczuk odbiera Nagrodę Nobla z rąk króla Szwecji Karola XVI Gustawa, Sztokholm, 10 grudnia 2019 r. (fot. East News) <https://wyborcza.pl/7,75517,25477121,cos-jest-ze-swiatem-nie-tak.html> [dostęp: 1.04.2025]

KRÓL:

OLGA TOKARCZUK:

09

Wylosuj i przeczytaj daty.

1986	1843	1900
2025	1742	2010
2000	1611	1111

10

**Kto to jest? Rozwiąż zadanie
na temat polskich noblistów.**

- o **Autor *Quo vadis*, nagrodzony Literacką Nagrodą Nobla
w 1905 roku.**

Henryk Sienkiewicz

1. Pisarka, która otrzymała Nagrodę Nobla w 1996 roku,
znana z wierszy o codzienności i ludzkiej naturze.
.....
2. Twórca *Chłopów*, uhonorowany Nagrodą Nobla w 1924 roku.
.....
3. Polska pisarka, laureatka Nagrody Nobla w 2018 roku,
autorka *Biegunów* i *Ksiąg Jakubowych*.
.....
4. Poeta, eseista, autor *Zniewolonego umysłu*,
otrzymał Literacką Nagrodę Nobla w 1980 roku.
.....

11

Porozmawiaj z kolegą/koleżanką.

- ▶ Który pisarz chiński lub polski zasługuje na Nagrodę Nobla?
- ▶ Jakie książki lubisz czytać?
- ▶ Czy lubisz polską literaturę, a jeśli tak, to jaką?

12

Zagraj w grę.

Narysuj, co twój kolega/koleżanka robił/robiła 10 lat temu.

Narysuj, co twój kolega/koleżanka robił/robiła 15 lat temu.

Opowiedz o tym w grupie.

- o *Moja koleżanka 10 lat temu*
- Mój kolega 15 lat temu*

**Zeskanuj kod QR i rozwiąż krzyżówkę –
wpisz formy czasu przeszłego.**

13

Przeczytaj głośno tekst.

Mo Yan to pisarz chiński, urodził się w Gaomi. Jego książki, jak *Czerwone sorgo* i *Kraj alkoholu*, zdobyły uznanie na całym świecie. Olga Tokarczuk, Polka, laureatka Nagrody Nobla, jest znana z książek takich jak *Bieguni* i *Księgi Jakubowe*. Twórczość tych pisarzy ma głębokie przesłanie, łączy humor i pesymizm oraz pokazuje relacje międzyludzkie.

14

**Napisz swoją krótką biografię
na stronę internetową uczelni.**

Nazywam się

Jestem

Urodziłem się / Urodziłam się

15

**Opowiedz o ważnych nagrodach
literackich przyznawanych w Chinach.**

W Chinach pisarze dostają

Zadania dodatkowe

01

Uzupełnij zdania poprawną formą czasownika.

❶ Dwie Polki . . . **otrzymały** . . . (**otrzymać**) Nagrodę Nobla.

1. Mo Yan (urodzić się) w 1956 roku w Chinach.
2. W młodości. (pracować – on) na roli i w fabryce.
3. W 2012 roku (otrzymać – on) Literacką Nagrodę Nobla.
4. Olga Tokarczuk (studiować) psychologię na Uniwersytecie Warszawskim.
5. Jej powieści. (zostać) przetłumaczone na 37 języków.
6. Henryk Sienkiewicz (dostać) Literacką Nagrodę Nobla w 1905 roku.

Zeskanuj kod QR i posortuj podane czasowniki w czasie przeszłym.

Muzyka Chopina w Chinach

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

Moda na Chopina

Marlena Olechowska

W tej lekcji:

nauczysz się mówić o zawodach artystycznych,
nauczysz się opisywać instrumenty muzyczne,
utrwalisz formy dopełniacza liczby pojedynczej.

Rozgrzewka (gra)

Wylosuj obrazek i zadaj pytanie koledze/koleżance.
Potem sprawdź odpowiedź.

o **STUDENT A:** *Jaki jest ten długopis?*

STUDENT B: *Ten długopis jest czerwony.*

<i>Jaki jest ten długopis?</i> czerwony		Jaka jest ta tablica? czarna, duża	
Jakie jest to biurko? zielone, ładne		Jaki jest ten samochód? szybki, czerwony, nowy	
Jaka jest ta kawa? czarna, mała		Jaka jest ta torba? duża, niebieska	
Jakie jest to krzesło? czerwone, nowoczesne		Jaka jest ta książka? stara, gruba	

Rozgrzewka interaktywna.
Zeskanuj kod QR i wybierz
właściwą formę przymiotnika.

01

Przeczytaj tekst.

Moda na Chopina

Fryderyk Chopin, po chińsku Xiao Bang, polski pianista i wybitny kompozytor, jest znany i lubiany w Chinach. 40 milionów chińskich dzieci chodzi na lekcje fortepianu i gra utwory tego romantycznego muzyka. Rodzice mówią, że to bardzo dobra inwestycja w przyszłość dziecka. Muzyka Chopina jest trudna i nastrojowa, dlatego uczniowie ćwiczą codziennie długie godziny. Bardzo ważna jest technika, bo polski muzyk to poeta fortepianu. Chińczycy dużo wiedzą o kompozytorze i znają historię jego kraju. Dla Chińczyków muzyka Polaka jest ciekawa i uczuciowa. Można ją indywidualnie interpretować. Nauczyciele fortepianu mówią, że tej muzyki nie można opisać słowami. Chopin symbolizuje elegancję i dobry smak.

Chińczycy biorą regularnie udział w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Jest to wydarzenie, na którym od prawie 100 (stu) lat spotykają się talenty muzyczne, melomani i goście z całego świata. Laureatami konkursu Fryderyka Chopina są też młodzi ludzie z Chin, którzy potem koncertują na całym świecie. Fu Cong, doskonały pianista, uważa, że muzyka Chopina jest jak poezja chińska z czasów dynastii Sui i Tang (VI–IX w.).

Chopin ma w Szanghaju swój pomnik i jest to najwyższy na świecie monument polskiego muzyka. Jego autorką jest Lu Pin, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Chińczycy pamiętają niezwykle koncert pod tym pomnikiem w 2007 roku – 70 osób grało na prywatnych instrumentach Poloneza As-dur Fryderyka Chopina.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ pianista, kompozytor,
utwór, technika, muzyk,
poeta, fortepian
- ▶ wybitny, znany, trudny,
nastrojowy, ważny,
romantyczny
- ▶ przyszłość,
inwestycja,
wydarzenie

utwór	dzieło artystyczne lub literackie
nastrój	atmosfera
wydarzenie	akcja, sensacja
konkurs	wybór najlepszego kandydata
uczucie	stan psychiczny
technika	praktyczne umiejętności

02

Zaznacz poprawną odpowiedź.

	Tak	Nie
☒ Chińczycy interesują się muzyką Chopina.	✓	
1. W Chinach rodzice są zadowoleni, kiedy dzieci grają na fortepianie.		
2. Muzyka polskiego kompozytora nie jest łatwa.		
3. Chińczycy znają biografię muzyka.		
4. Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny to nowe wydarzenie.		
5. Chopin to poeta.		
6. Pomnik Chopina w Szanghaju jest nieduży.		
7. Lu Pin ma polski dyplom.		

03

**Posłuchaj i podkreśl
poprawną odpowiedź.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

Fryderyk Chopin, czyli Xiao Bang, polski / włoski pianista i wybitny kompozytor, jest znany i lubiany w Chinach. 40 milionów chińskich dzieci chodzi na **1. lekcje / koncerty** fortepianu i gra utwory tego romantycznego muzyka. **2. Rodzice / Dziadkowie** mówią, że to bardzo dobra inwestycja w przyszłość dziecka. Muzyka Chopina jest **3. trudna / nudna** i nastrojowa, dlatego uczniowie ćwiczą codziennie długie godziny. Bardzo ważna jest technika, bo polski muzyk to **4. poeta / pisarz** fortepianu. Chińczycy dużo wiedzą o kompozytorze i znają **5. historię / mapę** jego kraju. Dla Chińczyków muzyka Polaka jest **6. ciekawa / ciepła** i uczuciowa.

04

**Co to znaczy? Uzupełnij
definicje słowami z listy.**

pomnik

pianista

twórca

kompozytor

pisarz

kraj

utwór

instrument

poeta

0 To osoba, która gra na fortepianie ... *pianista* ...

1. To monument zbudowany dla kogoś ważnego.
2. To terytorium zorganizowane politycznie i gospodarczo,
na przykład Polska.
3. To dzieło naukowe, literackie, muzyczne, filmowe.
4. To osoba, która coś tworzy.
5. To rzecz, które wydaje dźwięki, na przykład flet.
6. To osoba, która pisze muzykę.
7. To osoba, która pisze poezję.
8. To osoba, która pisze powieści.

05

Jakie to słowa (antonimy)? Wpisz litery.

0 *długi* → *k...ó...t...k...i* (krótki)

1. wybitny → p...s...o...i...y	5. ciekawy → ...u...n...
2. dobry → ...ł...	6. młody → s...a...y
3. trudny → ...a...w...	7. wysoki → ...i...k...
4. duży → m...ł...	8. prywatny → p...b...i...z...y

06

**Posłuchaj i podkreśl
poprawną odpowiedź.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

o Osoby z Chin często:

- a) grają na skrzypcach.
- b) grają podczas Konkursu Chopinowskiego.**
- c) grają koncerty jazzowe.

1. Na Konkursie im. Fryderyka Chopina w Warszawie:

- a) grają tylko pianiści.
- b) grają tylko dzieci.
- c) śpiewają tylko polscy artyści.

2. Konkurs jest:

- a) znany tylko w Polsce.
- b) nowoczesnym wydarzeniem.
- c) organizowany już od wieku.

3. Fu Cong myśli, że:

- a) muzyka Chopina jest podobna do opery.
- b) muzyka Chopina jest podobna do sztuki teatralnej.
- c) muzyka Chopina jest podobna do starej poezji.

4. Pomnik Chopina w Szanghaju:

- a) jest najmniejszy na świecie.
- b) jest największy na świecie.
- c) jest najstarszy na świecie.

5. Lu Pin:

- a) ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie.
- b) zajmowała się malarstwem.
- c) rysowała portrety Chopina.

6. Koncert w Szanghaju w 2007 roku był to:

- a) koncert orkiestry.
- b) koncert muzyki Chopina.
- c) koncert dla dzieci.

07

Jaki to instrument? Dopasuj
słowo do obrazka.

o.	<i>fortepian</i>
1.	skrzypce
2.	flet
3.	trąbka
4.	puzon
5.	perkusja
6.	klarnet
7.	kontrabas

a.	
b.	
c.	
d.	
e.	
f.	
g.	
h.	

Zeskanuj kod QR i z podanych liter ułóż nazwy instrumentów muzycznych.

08

Przeczytaj dialog i odpowiedz na pytania.

TOMEK: Cześć, Pawle! Idziesz w piątek na wykład z muzyki klasycznej?

PAWEŁ: Cześć! Nie, bardzo nie lubię muzyki klasycznej. Wiesz, że interesuję się muzyką elektroniczną!

JUN: Pisziesz nowy utwór?

PAWEŁ: Tak, i nie mam czasu na nudne wykłady!

JUN: A ja pasjonuję się muzyką klasyczną. Szczególnie lubię lekcje fortepianu. Wiem, że ty też dobrze grasz na fortepianie.

PAWEŁ: To prawda, lubię fortepian i ćwiczę codziennie. To jest mój ulubiony instrument, ale bardzo nie lubię teorii.

TOMEK: My też nie lubimy teorii, ale zajęcia profesora Kowalskiego są bardzo ciekawe.

JUN: Profesor Kowalski jest też świetnym pianistą. To co? Idziesz z nami.

PAWEŁ: Idę... Tomek nie lubi fortepianu, a chodzi regularnie do profesora Kowalskiego, więc ja też chyba muszę.

JUN: Dlaczego nie lubisz fortepianu?

TOMEK: Bo jest nudny. Wolę skrzypce.

o Dlaczego Paweł nie idzie na wykład z muzyki klasycznej?

Bo nie lubi muzyki klasycznej.

1. Jaką muzykę lubi Paweł?

.....

2. Dlaczego Paweł nie ma czasu?

.....

3. Czym interesuje się Jun?

.....

4. Kto jeszcze gra dobrze na fortepianie?

.....

5. Dlaczego studenci lubią wykłady profesora Kowalskiego?

.....

6. Jaki instrument lubi Tomek?

.....

09

**Napisz dialog z kolegą lub koleżanką
na temat swoich zainteresowań.**

lubię

wolę

znam

nie lubię

zajmuję się

nie znam

interesuję się

pasjonuję się

JA: Cześć! Co robisz w?

TY:

JA: Niestety nie umiem

10

Pracuj w parach. Co powiesz w tej sytuacji?

Normalnie w czwartek o 17.30 grasz z koleżanką w tenisa, ale w tym tygodniu o 17.45 masz egzamin z języka polskiego. Co robisz?

11

Powtórz za nauczycielem/nauczycielką. (L–Ł)

lata – ławka

list – łatwy

flet – słowo

klarnet – długopis

regularny – niezwykle

indywidualny – słucham

12

Przeczytaj podane wyrazy.

ławka

blask

długi

nauczyciel

ładny

polski

ładny

ulubiony

biały

kolorowy

wykład

symbol

udział

talent

Zadania dodatkowe

01

 Napisz zdania według wzoru.		
0.		To jest mały pies. Nie mam . . . małego psa
1.		To jest piękny fortepian. Nie mam
2.		To jest mała pianistka. Nie znamy
3.		To jest muzyka klasyczna. Oni nie lubią
4.		To jest surowy profesor. Nie lubimy
5.		To jest nudny wykład. Nie lubię
6.		To jest stara książka. Nie czytam
7.		To jest świetny dyrygent. Nie znam

02

Ułóż zdania z podanych wyrazów.

- o poniedziałek • nie • mieć (ja) •
spotkanie • uniwersytet • profesor • Milczarek

*W poniedziałek nie mam spotkania na uniwersytecie
z profesorem Milczarkiem.*

1. sobota • Paweł • nie • oglądać • nowy • film • Monika
.....
2. środa • nie • jeść (my) • kolacja • dobra • koleżanka
.....
3. czwartek • nie • mieć (oni) • trudny • egzamin • fortepian
.....
4. piątek • nie • słuchać (wy) • piękny • koncert • park
.....
5. niedziela • nie • uczyć się (my) • gramatyka • język • polski
.....
6. wtorek • nie • pić (ja) • czarna • kawa
.....

Chińska i polska kuchnia

AUTOR ZADAŃ I TEKSTU

Kuchnia chińska i polska. Między zasadą pięciu smaków a tradycją regionów

Chundong He

W tej lekcji:

nauczysz się mówić o chińskiej i polskiej kuchni,
nauczysz się nazywać przyprawy,
nauczysz się nazywać produkty spożywcze,
nauczysz się zamawiać jedzenie w restauracji,
nauczysz się używać czasowników jeść,
pić, gotować, smażyć, dusić, piec.

Rozgrzewka

Powtórz za lektorem lub lektorką.

oparty	rozmowa	serwować
regionalny	pierogi	rola
imbir	tradycyjne	przepis
dobrobyt	zrobione	drób
por	preferować	produkt
sylwester	potrawa	aromat

Zeskanuj kod QR i połącz w pary produkty z ich kolorami.

01

Czy pamiętasz, które produkty
spożywcze są...?

czerwone

zielone

żółte

białe

brązowe

02

Powiedz, co lubisz jeść i dlaczego.

03

Przeczytaj tekst.

**Kuchnia chińska i polska. Między zasadą pięciu smaków
a tradycją regionów**

Kuchnia to nie tylko przepisy kulinarne, ale również część historii, kultury i tradycji kraju.

Kuchnia chińska opiera się na zasadzie pięciu smaków (słodki, kwaśny, gorzki, ostry, słony). W Chinach jest osiem głównych kuchni regionalnych. Każda z nich ma charakterystyczne smaki i techniki gotowania. Najważniejsze techniki to: smażenie w woku, smażenie w głębokim oleju, gotowanie na parze, pieczenie, duszenie w sosie sojowym, gotowanie itd. Chińska

kuchnia bogata jest w przyprawy i sosy. Często stosuje się imbir, czosnek, por, sos sojowy jasny, sos sojowy ciemny, przyprawy pięciu smaków, ocet ryżowy, olej sezamowy. Chińczycy bardzo lubią pierogi i często je jedzą, zwłaszcza na północy Chin. W sylwestra na północy Chin wszyscy członkowie rodziny robią pierogi i rozmawiają. Ciasto na pierogi musi być bardzo cienkie. Podczas Chińskiego Nowego Roku do niektórych pierogów wkłada się monetę. Kto znajdzie pieroga z monetą, będzie miał w tym roku szczęście i dużo pieniędzy. Na południu Chin zamiast pierogów je się *nian gao*, tradycyjne chińskie ciasto noworoczne, które symbolizuje dobrobyt i pomyślność. W Polsce jest coraz więcej chińskich restauracji i dań, które lubią Polacy, np. kaczka po pekińsku, kurczak *gong bao*, *mapo tofu*, wołowina w pięciu smakach, *huo guo*, zupa *hun tun*, zupa ostro-kwaśna itd. Chińczycy używają zwrotu „pić zupę”, a Polacy „jeść zupę”, prawdopodobnie dlatego, że chińska zupa nie jest tak gęsta. W restauracji Chińczycy wolą zamawiać kilka dań, aby każdy przy stole spróbował wszystkich potraw. Przy każdym talerzu leży jedna łyżka lub pałeczki. Chińczycy jedzą pałeczkami, które najczęściej są bambusowe. Nie ma podziału na danie pierwsze czy drugie jak w Polsce. Wszystkie potrawy są serwowane razem, a każdy może wybrać, co i w jakiej kolejności będzie jeść. W kuchni chińskiej ryż odgrywa kluczową rolę jako podstawa wielu posiłków.

Polska kuchnia to połączenie tradycyjnych smaków i regionalnych specjałów. Jest bogata i oparta na sezonowych produktach, takich jak mięso (wieprzowina, drób), ziemniaki, kapusta, ogórek, pomidor, grzyby i zboża. Na śniadanie Polacy często jedzą jajka, np. jajko na miękko, na twardo, jajecznice (często z cebulą, boczkiem lub szczypiorkiem), omlet czy jajko sadzone. Chleb odgrywa kluczową rolę w polskiej kuchni. Polacy zazwyczaj kupują chleb w piekarni, rzadziej w supermarkecie. Na śniadanie w Polsce je się również jogurty, dania mleczne, kanapki (chleb lub bułki z masłem, serem żółtym lub białym, szynką i kiełbasą, majonezem, ketchupem, dżemem), parówki na gorąco, sałatki itd. Obiad dzieli się na przystawkę, pierwsze danie, drugie danie i deser. Na przystawki są np. śledzie, kabanosy, ogórki kiszone, tatar itd. Tatar zrobiony jest z surowej, mielonej wołowiny z dodatkami takimi jak: żółtko jajka, cebula, ogórki kiszone, sól i czarny pieprz, marynowane grzyby. Pierwsze danie to zupa, np. zupa grzybowa, zupa pomidorowa, barszcz, rosół czy żurek. Co ciekawe, żurek może być podawany w chlebie. Drugie danie jest najważniejsze. Do najbardziej

popularnych należy np. kotlet schabowy (często podawany z ziemniakami i kapustą), bigos (duszona kapusta z mięsem i kiełbasą), gołąbki (mielone mięso z ryżem lub kaszą zawijane w liście kapusty), gulasz (duszone mięso z warzywami), ryba smażona i pierogi. Polskie pierogi to jedno z najbardziej znanych i lubianych dań kuchni polskiej. Najpopularniejsze polskie pierogi to pierogi ruskie (farsz z ugotowanych i utartych ziemniaków i białego sera), pierogi z mięsem, pierogi z kapustą i grzybami. Istnieją również pierogi na słodko, np. pierogi z owocami (truskawki, jagody i śliwki). Pierogi na słodko są ciekawostką dla Chińczyków. Ciasto na pierogi polskie jest grubsze niż chińskie. Trzecie danie to deser. Na deser podawane są ciasta, np. sernik, szarlotka, makowiec lub lody z owocami, galaretka z bitą śmietaną. Polacy używają sztućców – noża, widelca i łyżki. Widelcem nakłada się jedzenie, nożem kroi, a łyżka służy głównie do zup. Ciasta Polacy jedzą małym widelczykiem.

Co łączy polską i chińską kuchnię – Pierogi. Pierogi to potrawa z cienkiego ciasta wypełnionego farszem. Pierogi są potrawą związaną z tradycją – chińskie pierogi często towarzyszą Chińskiemu Nowemu Rokowi, a polskie pierogi z kapustą i grzybami są ważnym elementem wigilijnej kolacji. Różnice znajdujemy w nadzieniu. Typowe nadzienia polskich pierogów to twaróg i ziemniaki (ruskie), kapusta z grzybami, mięso czy owoce (np. jagody, wiśnie lub truskawki).

Chińskie pierogi (*jiaozi*) mają w środku wieprzowinę, wołowinę, krewetki, tofu czy warzywa, takie jak kapusta pekińska lub seler naciowy. Przyprawy, jak imbir, olej sezamowy i sos sojowy, nadają im intensywny aromat.

Polskie pierogi tradycyjnie gotowane są w wodzie, czasem smażone na złoty kolor. Pierogi na słodko są często podawane ze śmietaną i cukrem. Chińskie pierogi przygotowywane są na kilka sposobów – gotowane, smażone lub gotowane na parze. Polskie pierogi serwowane są ze skwarkami, smażoną cebulą, śmietaną. Chińskie pierogi zaś podawane są z różnymi sosami – sojowym, chili, octem ryżowym czy olejem sezamowym.

Pierogi polskie i chińskie są świadectwem kulinarnych tradycji dwóch odległych kultur, a jednocześnie pokazują, jak uniwersalne może być to danie. Oba rodzaje pierogów zachwycają swoimi walorami smakowymi i historią.

Kuchnia polska i chińska ma głębokie znaczenie społeczne i kulturowe. Jedzenie to nie tylko posiłek, ale także okazja do spotkań rodzinnych i przekazywania tradycji.

Kuchnia chińska i polska to nie tylko smaki – to filozofia życia. Poznanie tych dwóch kulinarnych światów pozwala zrozumieć, jak różne smaki i tradycje kształtują tożsamość narodów.

04

Przeczytaj definicje i napisz 5 zdań z wybranymi słowami.

smażyć	ogrzewać jedzenie w gorącym tłuszczu
gotować	przygotowywać we wrzącej wodzie czy innym płynie lub na parze
piec	poddawać działaniu wysokiej temperatury w piecu
dusić	gotować pod przykryciem na małym ogniu i w niewielkiej ilości wody lub tłuszczu
farsz	masa do nadziewania mięs, ryb, niektórych warzyw lub ciasta
rozwój	proces zmian, aby ktoś lub coś było lepsze
dobrobyt	bardzo dobre warunki życia
pomyślność	zdarzenia zgodne z naszym planem

 Czasami smażę rybę na obiad.....

1.
2.
3.
4.
5.

05

Zaznacz poprawną odpowiedź.

	Tak	Nie
☒ <i>Chińczycy używają w kuchni sosów i przypraw.</i>	✓	
1. Polacy jedzą na śniadanie jajka, ziemniaki i kotlety.		
2. W polskiej kuchni ważny jest chleb.		
3. Pierogi na słodko i pierogi na słono to typowe dania polskiej kuchni.		
4. W Chinach najpierw podaje się pierwsze danie, potem drugie danie, a na końcu deser.		
5. Nadzienie chińskich pierogów to najczęściej mięso lub warzywa.		
6. Tradycje kulinarne Polaków i Chińczyków nie są ważne dla ich kultur i tożsamości.		

06

Odpowiedz na pytania.

☒ Na jakiej zasadzie oparta jest kuchnia chińska?

Kuchnia chińska oparta jest na zasadzie pięciu smaków

1. Ile głównych kuchni regionalnych jest w Chinach?

.....

2. Jakie przyprawy stosuje się najczęściej w kuchni chińskiej?

.....

3. Jakie dania z kuchni chińskiej Polacy lubią najbardziej?

.....

4. Co Polacy jedzą chętnie na śniadanie?

.....

5. Czym różni się chińskie ciasto na pierogi od ciasta polskiego?

.....

6. Z czego zrobione są pałeczki?

.....

7. Dlaczego wkłada się monetę do pierogów – co ona symbolizuje?

.....

8. Jak wyjaśnić Polakom określenie „huo guo”?

.....

9. Co odgrywa kluczową rolę jako podstawa wielu posiłków w Polsce i w Chinach?

.....

10. Opisz polską potrawę nazywaną tatar.

.....

07

**Posłuchaj tekstu o kuchni polskiej
i napisz słowa, które usłyszysz.**

**POBIERZ
W POLSCE**

**POBIERZ
W CHINACH**

o *bogata*.....

1.

6.

2.

7.

3.

8.

4.

9.

5.

10.

08

**Posłuchaj tekstu o kuchni chińskiej
i podkreśl słowa, które usłyszysz.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

słodki

pieczenie

seler naciowy

smażenie

duszenie

przyprawy

czosnek

papryka

masło

kasza

zaangażowanie

cienkie

zupa pomidorowa

szczęście

jajko

pomyślność

gęsta

deser

09

**Co to jest? Podpisz ilustracje
wyrazami z listy.**

kaczka po pekińsku

rosół

ryż smażony

bigos

zupa ostro-kwaśna

kurczak gong bao

gołąbki

tatar

jajecznica

pierogi ruskie

szarlotka

 kaczka po pekińsku

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

10

**Przeczytaj i ułóż dialog
we właściwej kolejności.**

KELNER: Restauracja Czangczuńska, słucham!

KRZYSZTOF: Dzień dobry, chcę zarezerwować stolik dla 2 osób na obiad w południe.

KELNER: Na jakie imię rezerwacja?

KRZYSZTOF: Krzysztof.

KELNER: Dobrze, nie ma sprawy, zapraszamy serdecznie!

A

KELNER: A co do picia?

B 4

KELNER: *Proszę bardzo, co dla Państwa?*

C

JULIA: Tak, poproszę kompot z jabłek.

D 1

KRZYSZTOF: *Dzień dobry, mam rezerwację na imię Krzysztof.*

E

KRZYSZTOF: Dziękujemy bardzo. Zamówimy od razu.

F

JULIA: Poproszę zupę ogórkową i placki ziemniaczane.

G

KRZYSZTOF: Gotówką.

H

KRZYSZTOF: Dla mnie żurek i kotlet schabowy.

I

KELNER: Płaci pan kartą czy gotówką?

J 18

KELNER: *Do zapłaty 60 złotych.*

K 13

KRZYSZTOF: *Wolę ciemne piwo.*

L

JULIA: A co może pan polecić?

M

KRZYSZTOF: Tak, było super, dziękuję. Czy mogę prosić o rachunek?

N

KELNER: Czy wszystko smakowało?

O 6

KELNER: *Co dla pani?*

P

KELNER: A co dla pana?

Q

KELNER: Pan Krzysztof, tak? Proszę, to jest państwa stolik.

R 10

KELNER: *Polecam kompot z jabłek, naprawdę jest pyszny.*

11

**Posłuchaj, jak czyta nauczyciel,
i sprawdź kolejność.**

12

**Przeczytaj teraz dialog
z kolegą/koleżanką.**

13

**Przeczytaj dialog jeszcze raz i zaznacz
prawidłową odpowiedź.**

	Tak	Nie
☒ <i>Kelner ma na imię Krzysztof.</i>		✓
1. Krzysztof lubi pić jasne piwo.		
2. Julia zamawiała ziemniaki.		
3. Kelner proponował sok.		
4. Julia wybiera kompot.		
5. Krzysztof zarezerwował stół na godzinę 17 (siedemnastą).		
6. Julia płaciła gotówką.		

14

Ułóż zdania według wzoru.

- o jajecznicę • śniadanie • na • jeść (on)

On je jajecznicę na śniadanie

1. stolik • rezerwować (my) • dla • 3 osoby

.....

2. poprosić (ja) • zupa • pomidorowy

.....

3. na • co • mieć (one) • ochota

.....

4. jaka • polecać (ty) • potrawa

.....

5. rachunek • o • prosić (ona)

.....

6. karta • płacić • chcieć (wy)

.....

7. smaczny • życzyć (one) • państwo

.....

15

Ułóż w grupie dialog W restauracji
i przeczytaj głośno.

KELNER: Dzień dobry. W czym mogę pomóc?

KLIENT: Dzień dobry

KELNER:

This image shows a full page of white paper with horizontal blue dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Zadania dodatkowe

01

Uzupełnij tabele.

osoba	piec	gotować
ja	piekę	
ty		
on / ona / ono		gotuje
my		
wy	pieczecie	
oni / one		gotują

osoba	smażyć	dusić
ja		
ty	smażysz	dusisz
on / ona / ono		
my		dusimy
wy		
oni / one	smażą	

Zeskanuj kod QR i posortuj czasowniki.

02

Powtórz za lektorem/lektorką.

lala – rara	sylwester
lula – rura	rozmowa
dala – dara	pierogi
mala – mara	tradycyjne
sala – Sara	rok
kala – kara	zrobione
stala – stara	preferuje
aula – aura	potrawa
oparty	serwować
regionalny	rola
imbir	region
ryż	drób
por	produkt

03

**Jakie produkty są słone,
słodkie, kwaśne, gorzkie?**

o **Jaki jest imbir?** → *Imbir jest ostry.*

1. Jaki jest cukier? →
2. Jaka jest cytryna? →
3. Jakie jest kakao? →
4. Jaka jest sól? →
5. Jaka jest czekolada? →

04

Które słowo nie pasuje?

o *picie • gotowanie • krojenie • jedzenie • pisanie*

1. łyżeczka • stół • widelec • nóż
2. cukier • sól • pieprz • śmietana
3. pączki • ogórek • pomidor • papryka
4. ciasto • farsz • pierogi • zupa
5. majonez • seler naciowy • sos sojowy • ketchup
6. ostry • słodki • gorzki • zielony
7. ciepły • mały • zimny • letni

Medycyna chińska

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

Medycyna chińska

Katarzyna Duda

W tej lekcji:

nauczysz się nazywać elementy terapii
tradycyjnej medycyny chińskiej,
nauczysz się argumentować,
nauczysz się konstruować dialog u specjalisty
tradycyjnej medycyny chińskiej i u lekarza,
nauczysz się używać czasowników
modalnych w języku polskim,
nauczysz się pisać krótki tekst argumentacyjny.

Rozgrzewka

Ćwiczenia wymowy polskich spółgłosek i samogłosek.

słyszysz → mówisz

słyszysz → mówisz

słyszysz → mówisz

bta → wrw

wrw → kgd

kgd → adf

plu → tca

tca → bdk

bdk → pro

kyr → sjt

sjt → tfb

tfb → cem

słyszysz → mówisz

słyszysz/mówisz

słyszysz → mówisz

sdf → gws

gws → gzy

gzy → plu

pro → dfn

dfn → ktm

ktm → kyr

cem → dze

dze → hor

hor → bta

01

Przeczytaj tekst.

Medycyna chińska

Tradycyjna medycyna chińska ma ponad 2 tysiące lat.

W medycynie chińskiej ważne są żywioły: drzewa, ogień, ziemia, metal i woda. Zdrowie zależy od równowagi między żywiołami,

między ciałem i umysłem człowieka, między Yin (ciemność, chłód) oraz Yang (światło, ciepło). W naszym organizmie płynie Qi, niezwykła energia życiowa. Jeśli lekarz leczy tylko symptomy choroby, niestety nie przywróci równowagi w naszym ciele.

Życie człowieka łączy się z rytmem natury, dlatego w naszym ciele zachodzą cały czas zmiany. Najpierw się rodzimy, potem rośniemy i stajemy się dorośli, a pod koniec życia obserwujemy nasze dzieci i odpoczywamy. Według medycyny chińskiej wszystkie te elementy muszą być w życiu człowieka. Leczenie to nie tylko działanie na ciało, ale także na emocje i duchowość. Co ciekawe, dwie osoby z tymi samymi schorzeniami mogą dostać zupełnie różne zalecenia. Metody diagnostyczne są bardzo proste, obserwacja pacjenta, diagnoza z języka, badanie pulsu, słuchanie, rozmowa.

Bardzo ważna jest dieta, gdyż złe odżywianie może wywołać chorobę. Trzeba jeść przede wszystkim świeże produkty, które przygotowujemy w domu. Nie powinno się kupować gotowych posiłków, które zawierają konserwanty. Kiedy układamy dietę, musimy brać pod uwagę wiek oraz porę roku. Na przykład jesienią lepiej wybierać potrawy rozgrzewające, podczas gdy latem można jeść chłodniejsze dania.

Wielu ludzi chętnie korzysta z akupunktury i ziołolecznictwa. Ziołolecznictwo to używanie korzeni, kwiatów, grzybów, liści, z których robi się naturalne leki. Akupunktura jest trudna, ponieważ trzeba umieć precyzyjnie wbić w skórę igłę, aby wyleczyć chore miejsca. Medycyna chińska nie zapomina także o aktywności fizycznej i medytacji, które mają wyciszyć emocje. Na przykład, gdy bolą nas mięśnie lub nogi i plecy, dobrze jest wybrać się na masaż, który rozluźni ciało i poprawi przepływ Qi.

W Chinach tradycyjna medycyna od wieków jest standardem, ale ostatnio staje się popularna także w Europie i Ameryce. Ludzie coraz częściej wybierają naturalne metody dbania o zdrowie, często ćwiczą i są świadomi, jak ważna jest kondycja fizyczna, kiedy jesteśmy starsi.

Sprawdź, czy rozumiesz:

▶ równowaga, organizm, umysł, rytm	▶ terapia, pacjent, badanie, leczenie, zalecenie
▶ narodziny, wzrost, dojrzałość, dorosły	▶ akupunktura, ziołolecznictwo, dieta, masaż

wynalazek	wymyślenie lub odkrycie czegoś, czego przedtem nie było
żywoły	podstawowe elementy świata natury
organizm	ciało człowieka, zwierzęcia, rośliny z jego funkcjami biologicznymi
natura	przyroda
odżywianie	styl jedzenia
umysł	rozum

02

Odpowiedz na pytania.

Jak długo istnieje tradycyjna medycyna chińska?

Tradycyjna medycyna chińska istnieje ponad 2 tysiące lat.

1. Co to jest Qi (chi)?

.....

2. Z czym związane jest życie według tradycyjnej medycyny chińskiej?

.....

3. Co powinniśmy jeść?

.....

4. Od czego powinna zależeć dieta człowieka?

.....

5. Co to jest akupunktura?

.....

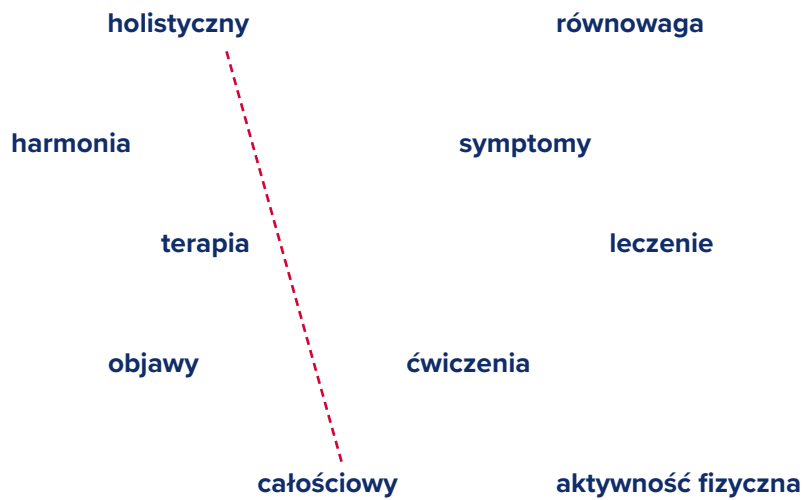
6. Co trzeba zrobić, jeśli bolą nas mięśnie?

.....

03

Połącz synonimy.

o *lekarstwo – medykament*

04

Co to jest? Podpisz ilustracje wyrazami z listy.

zioła

pacjent

lekarstwo

akupunktura

korzeń

wywar

masaż

leczenie

roślina

równowaga

narodziny

o *zioła*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

05

Dlaczego warto stosować tradycyjną medycynę chińską? Napisz trzy argumenty.

ARGUMENT 1

.....

ARGUMENT 2

.....

ARGUMENT 3

.....

06

Posłuchaj tekstu o tradycyjnej medycynie chińskiej i zaznacz poprawną odpowiedź.

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

	Tak	Nie
☒ <i>Qi (chi) to energia życiowa, która płynie przez ciało człowieka.</i>	✓	
1. Diagnostyka w medycynie chińskiej opiera się tylko na rozmowie z pacjentem.		
2. Człowiek powinien zaakceptować rytm przyrody.		
3. Zaleca się spożywanie wyłącznie surowych i zimnych potraw przez cały rok.		
4. Akupunktura polega na leczeniu igłami.		
5. Masaż w medycynie chińskiej musi być bolesny.		
6. Tradycyjna medycyna chińska jest popularna tylko w Chinach.		

07

Posłuchaj nagranych konsultacji
lekarskich i połącz informacje.

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

	Beata
1.	Wiktor
2.	Zbigniew
3.	Adam
4.	Joanna
5.	Sandra

a.	musi pić wywar z ziół.
b.	<i>musi pić więcej wody.</i>
c.	musi jeść więcej warzyw.
d.	musi medytować rano i wieczorem.
e.	musi jeździć na rowerze.
f.	musi ćwiczyć.

08

Co można poradzić tym osobom
zgodnie z tradycyjną medycyną chińską?

09

**Twój kolega / twoja koleżanka
źle się czuje. Napisz rady, co może,
powinien/powinna lub co musi zrobić.**

 Musisz zrobić badania krwi. Powinnaś pojechać na wakacje.

Kolega/Koleżanka	Rady
Objawy: bóle głowy, osłabienie, brak apetytu	
Objawy: kaszel, gorączka, ból gardła	
Objawy: ból pleców, problem z siedzeniem	
Objawy: wysokie ciśnienie krwi, zawroty głowy, zmęczenie	
Objawy: bezsenność, nerwowość, częste bóle głowy	

10

Uzupełnij zdania odpowiednimi formami czasowników.

- o *Tradycyjna medycyna chińska . . . **kieruje się** . . . (**kierować się**) holistycznym podejściem do człowieka.*

1. Zdrowie człowieka (zależać) od równowagi między Yin i Yang.
2. Terapeuta (przeprowadzać) wywiad.
3. Pacjent (stosować) się do zaleceń lekarza.
4. Jesienią (my – spożywać) ciepłe posiłki.
5. Latem (oni – jeść) lekkie, chłodne potrawy.
6. Akupunktura (pomóc) w przywróceniu równowagi energetycznej.

11

Porozmawiaj z kolegą/koleżanką i odpowiedz na pytania.

- ▶ Czy stosujesz naturalne metody leczenia grypy i przeziębienia? Dlaczego?
- ▶ Czy stosowałeś kiedykolwiek tradycyjną medycynę chińską?
- ▶ Czy uważasz, że te metody są skuteczne? Dlaczego?

12

Zagraj w grę.

1. Wylosuj kartę.
2. Ułóż wypowiedź związaną z elementem, który wylosowałeś.

Akupunktura	Masaż	Ziołolecznictwo	Diagnoza
Równowaga	Sport	Medytacja	Dieta

13

Posłuchaj lektora i uzupełnij zdania.

1. Tradycy...na medycyna ch...ńska istnieje...e od ponad 2 tysi...cy lat.
2. Zdrowie zale...y od ró.....owagi między ...ywiołami.
3. W organi...mie znajduje się energia ...yciowa.
4. Medycyna chińskaupia się na leczeniu ca...ego organizmu.
5. D.....ta to jeden z najwa...niejszych..... elementów zdrowego życia.

[illegible]

Opisz zdjęcia.

1. Kto jest na zdjęciu?
2. Gdzie są te osoby?
3. Co one robią?
4. Jak one wyglądają?

Na zdjęciu widzę kobietę i mężczyznę.

Oni są w...

Na pierwszym planie...

Na zdjęciu widzę młodą kobietę.

Ona...

Zadania dodatkowe

01

Przeczytaj i powtórz materiał.**Czasowniki modalne + bezokolicznik***Musisz jeździć na rowerze, jeść zdrowo, odpoczywać.**Możesz iść na akupunkturę.***Odmiana czasownika **POWINIEN** w czasie teraźniejszym**

Liczba pojedyncza			
osoba	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja	powiniennem	powinnam	
ty	powinieneś	powinnaś	
on/ona/ono	powinien	powinna	powinno

Liczba mnoga		
osoba	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my	powinniśmy	powinnyśmy
wy	powinniście	powinnyście
oni/one	powinni	powinny

Po czasowniku **POWINIEN używamy bezokolicznika.**

02

Uzupełnij zdania poprawną formą czasownika *powinien*.

• (Ja, r.ż) . . . **powinnam** . . . *więcej się ruszać,*
żeby poprawić kondycję.

1. (Ty, r.m) wcześniej chodzić spać, bo rano trudno ci wstać.
2. Kasia uczyć się regularnie, żeby uniknąć stresu.
3. Marek przeprosić Beatę, bo jej nie słuchał.
4. (My, r.m) lepiej zaplanować nasze leczenie.
5. (Wy, r.ż) słuchać uważniej lekarza medycyny chińskiej.
6. Oni pomóc babci w ogrodzie, bo bolą ją plecy.
7. One dbać o swoje zdrowie.

Zeskanuj kod QR i połącz w pary.

**Porcelana
chińska a polska**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

*Porcelana chińska a polska –
historia piękna, sztuki i tradycji*

Agata Roćko

W tej lekcji:

nauczysz się rozmawiać o historii
i tradycji parzenia herbaty w Chinach,
nauczysz się słownictwa związanego
z historią porcelany,
nauczysz się, jak napisać przepis
na zimową herbatę,
powtórzysz czas przeszły,
powtórzysz stopniowanie przymiotników.

Rozgrzewka

Opisz filiżanki na zdjęciu.

Słownictwo ucho • spodek • wzór • kwiat •
róża • kolory • dominować • smok

Na zdjęciu stoją dwie filiżanki.

Filiżanka po lewej stronie...

Dopisz skojarzenia do podanych wyrazów.

o **filiżanka** → herbata, gorąca, elegancka, mała

1. porcelana → naczynie
2. kawa → czarna
3. herbata → zielona
4. smok → symbol
5. kwiaty → róża

01

Przeczytaj tekst.**Porcelana chińska a polska – historia piękna, sztuki i tradycji**

Porcelana to eleganckie naczynia, których używamy w domu, restauracji czy kawiarni, kiedy chcemy zjeść obiad lub wypić kawę. Najczęściej mamy porcelanowe zestawy do parzenia herbaty lub kawy (dzbanek, filiżanki) oraz zastawy obiadowe (talerze, wazy).

Porcelana to nie tylko naczynia, ale przede wszystkim ciekawa historia, piękna sztuka i długa tradycja. Chińską porcelanę podziwiamy od wieków, bo jest lekka, twarda i bardzo dekoracyjna. Porcelana to ceramika, która powstała z glinki kaolinowej, skalenia i kwarcu.

Chińczycy znają ten materiał już 2000 (dwa tysiące) lat, od czasów dynastii Han (206 p.n.e. – 220 n.e.). Był bardzo drogi. Tak naprawdę tylko cesarz i bogaci ludzie mogli mieć porcelanę w swoich pałacach. Może dlatego produkcja porcelany stała się popularna dopiero w VII wieku n.e. Dziś wiele osób zbiera chińską porcelanę. „Stolicą porcelany” w Chinach jest miasto Jingdezhen.

Fotografie z Muzeum Pieców w Jingdezhen – Agata Ročko

W XVI wieku porcelana chińska trafiła do Europy dzięki Jedwabnemu Szlakowi. Była tak piękna, że nazywano ją „białym złotem”. Władcy kupowali porcelanowe naczynia

i płacili za nie bardzo dużo pieniędzy. Dlatego ludzie w Europie próbowali wyprodukować chińską porcelanę przez wiele lat. W 1709 roku Johann Friedrich Böttger, niemiecki chemik, miał gotową recepturę porcelany. Pierwsza europejska fabryka powstała w Miśni (niem. Meissen).

W Polsce porcelana pojawiła się pod koniec XVIII wieku. Pierwsza fabryka powstała w Ćmielowie w roku 1790. Polska porcelana jest bardziej kolorowa niż chińska – ma różowe, zielone i złote wzory. Najczęściej są to kwiaty, krajobrazy lub liście. Filiżanki są większe, mają uszko i złoty dekoracyjny pasek. Chińska porcelana ma zwykle niebieskie lub czerwone wzory kwiatów, smoków i gór.

Porcelana to nie tylko naczynia. To sztuka stołu i spotkania z ludźmi. Wzory na chińskiej porcelanie to ważne symbole – smok oznacza siłę, lotos czystość. Polska porcelana pokazuje romantyczny charakter Polaków. Dziś dzięki porcelanie przy filiżance herbaty możemy rozmawiać o historii, pięknie i tradycji.

Sprawdź, czy rozumiesz:

► porcelanowy zestaw,
zastawa porcelanowa,
dzbanek, filiżanka,
talerz, waza, naczynia
użytkowe, sztuka

► ceramika, porcelana,
glinka kaolinowa,
skaleń i kwarc,
kobalt

► zachwycać się,
pojawiać się,
wytwarzać,
odkrywać,
zbierać

naczynie	pojemnik do przygotowania lub podawania potraw
ceramika	materiał z gliny i substancji mineralnych
wytwarzać	produkować
zestaw	zbiór elementów
władca	głowa państwa
fabryka	firma, która coś produkuje

02

Dokończ zdania.

- o *Naczynia, których używamy w domu to:*

talerze, filiżanki, dzbanki, wazy.

1. Chińska porcelana jest wyjątkowa, ponieważ.....
.....
2. Składniki porcelany to:
.....
3. W Europie pierwszy raz
.....
4. Na początku porcelanę
.....
5. Na polskiej filiżance.....
.....
6. Na chińskiej filiżance.....
.....

03

**Porozmawiaj z koleżanką/kolegą
o tym, jaka jest różnica między chińską
a polską zastawą do parzenia herbaty.**

Słownictwo chińska zastawa do parzenia herbaty • wzór kwiatowy • niebieski • czarki (filiżanki bez uszek) • dzbanuszek do zaparzania herbaty • porcelanowy pojemnik na herbatę • miarka do herbaty.

Słownictwo polska zastawa do parzenia herbaty • wzór w żółte róże • dzbanek • filiżanki • cukiernica • cukier • dzbanuszek do mleka (mlecznik)

Polska zastawa do parzenia herbaty składa się z...

Chińska zastawa do parzenia herbaty składa się z...

W polskiej zastawie jest więcej/mniej...

W chińskiej zastawie jest więcej/mniej...

04

**Posłuchaj nagrania (dwa razy)
i zaznacz poprawne odpowiedzi.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

	Tak	Nie
o <i>Chińska porcelana pojawiła się w Europie w XVI wieku.</i>	✓	
1. Porcelana powstała z białego złota.		
2. Porcelana była tania.		
3. Pierwszą porcelanę w Europie produkowali Niemcy.		
4. Pierwsza polska fabryka porcelany powstała w XX wieku.		
5. Na polskiej porcelanie często są zwierzęta.		
6. Smok w kulturze chińskiej symbolizuje moc.		

05

Połącz przymiotnik z rzeczownikiem.

przymiotnik	
o	elegancka
1.	kolorowe
2.	tradycyjna
3.	biały
4.	romantyczny
5.	europejska
6.	obiadowa

rzeczownik	
a.	fabryka
b.	zastawa
c.	filiżanka
d.	porcelana
e.	wzory
f.	talerz
g.	styl

06

**Porównaj z kolegą/koleżanką
porcelanę chińską i polską.**

Słownictwo bardziej • mniej •
podobna • wzór • smok •
róża • styl romantyczny •
tradycyjne wzory • więcej •
biały • niebieski • zielony

**Chińska porcelana jest bardziej elegancka,
a polska bardziej kolorowa.**

Polska porcelana...

Na chińskim spodku widać...

07

**Pracuj w grupie. Ułóż dialog
w odpowiedniej kolejności.**

- A** **12** **LI WEI:** *Spróbuj Longjing, to zielona herbata z mojego regionu. Bardzo dobra!*
- B** **JAN:** *Naprawdę piękna tradycja. Czy możesz mi polecić herbatę?*
- C** **LI WEI:** *Tak, dzień dobry! Tu podajemy herbatę zieloną, jaśminową i pu-erh. Jestem Li Wei. Uczę się polskiego.*
- D** **3** **JAN:** *Miło mi. Nazywam się Jan, jestem z Polski. Uwielbiam herbatę. Jak się ją tutaj parzy?*
- E** **8** **LI WEI:** *Nie, tylko woda i liście. Chińska herbata ma naturalny smak. Pijemy ją powoli, podczas rozmowy.*
- F** **5** **JAN:** *To ciekawe! W Polsce zazwyczaj robimy herbatę w kubku, z torebką i wrzątkiem.*
- G** **LI WEI:** *Tradycyjnie używamy małych czajników i małych filiżanek. Najpierw płuczemy liście gorącą wodą, potem parzymy przez około 30 sekund. Herbatę można parzyć 3–5 razy (trzy do pięciu).*
- H** **JAN:** *Dokładnie. A tutaj nie dodaje się cukru?*
- I** **LI WEI:** *W Chinach herbata to kultura i ceremonia. Podajemy ją też gościom jako znak szacunku.*
- J** **1** **JAN:** *Dzień dobry! Czy to miejsce serwuje tradycyjną herbatę chińską?*
- K** **JAN:** *To bardzo miłe. W Polsce często pijemy herbatę przy różnych okazjach.*
- L** **LI WEI:** *Tak, wiem. W waszej kuchni popularna jest herbata czarna, z cytryną albo z cukrem.*

08

**Połącz wyrażenia z dialogu
z ich znaczeniem.**

o	<i>Tradycyjnie używamy małych czajników i filiżanek.</i>
1.	Herbatę można parzyć 3–5 razy.
2.	Chińska herbata ma naturalny smak.
3.	W Chinach herbata to kultura i ceremonia.
4.	Podajemy ją gościom na znak szacunku.

a.	Podanie herbaty to znak uprzejmości wobec gości.
b.	Herbata chińska nie wymaga dodatków.
c.	<i>W Chinach używa się specjalnych naczyń do parzenia herbaty.</i>
d.	Liście herbaty można wykorzystać kilka razy.
e.	Herbata jest ważnym elementem tradycji i spotkań w Chinach.

09

Uzupełnij przepis czasownikami z listy.

Wlać • dodać • wsypać • zagotować • Pić • trzymać • Czekać

Przepis na zimową herbatę

Składniki:

- ▶ czarna herbata liściasta
- ▶ cynamon (kora)
- ▶ imbir (kawałek o długości 1 cm)
- ▶ woda, 500 ml
- ▶ goździki, 3 szt.
- ▶ opcjonalnie: 1 łyżka miodu

Potrzebne rzeczy: czajnik, dzbanuszek z przykrywką, łyżka, nóż, sitko, ładna szklanka.

Proszę **o** ... zagotować ... pół litra wody w czajniku. Potem do dzbanuszka **1.** około 2–3 łyżki herbaty i **2.** pod przykryciem 3–5 minut. Do naparu z czarnej herbaty **3.** pokrojony w cienkie plastry imbir, goździki i cynamon. **4.** jeszcze 1–2 minuty. Na koniec proszę **5.** napój do ładnej szklanki. **6.** powoli. Smacznego!

10

**Napisz twój ulubiony przepis
na herbatę i przeczytaj go grupie.**

Przepis na

Składniki:

.....

.....

Potrzebne rzeczy:

.....

.....

Proszę

.....

.....

Potem

.....

.....

Na koniec

.....

11

**Posłuchaj i uzupełnij dialog
wyrazami z listy.**

naturalny

polskiego

szacunku

tradycyjną

okazjach

kubku

parzy

czarna

rozmowy

zieloną

wodą

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

JAN: *Dzień dobry! Czy to miejsce serwuje ☐ tradycyjną ...
herbatę chińską?*

LI WEI: Tak, dzień dobry! Tu podajemy herbatę **1.**.....,
jaśminową i pu-erh. Jestem Li Wei. Uczę się **2.**.....

JAN: Miło mi. Nazywam się Jan, jestem z Polski. Uwielbiam herbatę.
Jak się ją tutaj **3.**.....?

LI WEI: Tradycyjnie używamy małych czajników i małych filiżanek.
Najpierw płuczemy liście gorącą **4.**....., potem
parzymy przez około 30 sekund. Herbatę można parzyć
3–5 razy.

JAN: To ciekawe! W Polsce zazwyczaj robimy herbatę
w **5.**....., z torebką i wrzątkiem.

LI WEI: Tak, wiem. W waszej kuchni popularna jest
herbata **6.**....., z cytryną albo z cukrem.

JAN: Dokładnie. A tutaj nie dodaje się cukru?

LI WEI: Nie, tylko woda i liście.
Chińska herbata ma **7.**..... smak.
Pijemy ją powoli, podczas **8.**.....

JAN: To bardzo miłe. W Polsce często pijemy herbatę przy
różnych **9.**.....

LI WEI: W Chinach herbata to kultura i ceremonia. Podajemy
ją też gościom jako znak **10.**.....

JAN: Naprawdę piękna tradycja. Czy możesz mi polecić herbatę?

LI WEI: Spróbuj Longjing, to zielona herbata z mojego regionu.
Bardzo dobra!

12

Przeprowadź z kolegą/koleżanką dialog inspirowany zdjęciami.

13

Powtarzaj za lektorem.

Chiny

Hiszpania

chmura

herbata

Chorwacja

handel

chleb

hipopotam

14

Dyktando.

Herbata to napój, który lubią prawie wszyscy. Jest dużo sposobów parzenia herbaty. Niektórzy piją herbatę w dużych kubkach, a inni w małych filiżankach. Polacy lubią herbatę z cytryną i cukrem, a Chińczycy wolą jej naturalny smak.

Zadania dodatkowe

01

**Uzupełnij zdania czasownikami z listy.
Pamiętaj o poprawnych formach.**

pić • płacić • być • pracować • stać •
sprzedawać • zwiedzać • widzieć

o *Porcelana chińska ... **jest** ... bardzo elegancka.*

1. W XVI wieku królowie za porcelanę dużo pieniędzy.
2. Na moim biurku zawsze filiżanka z Chin.
3. Jutro (my) muzeum porcelany w Ćmielowie.
4. Wczoraj w sklepie promocja na porcelanę.
5. W fabryce porcelany wielu rzemieślników.
6. Wczoraj na zamku królewskim stare wazy z Chin.
7. U mojej babci goście zwykle herbatę w porcelanowej filiżance.
8. Od wielu lat (ja) antyki.

02

**Uzupełnij zdania poprawnymi
formami według wzoru.**

o *Porcelana chińska jest ... **bardziej elegancka** ... (elegancka)
... **niż** ... porcelana polska.*

1. W tym muzeum (kolorowa) jest polska porcelana.
2. Polska zastawa kawowa w róże jest (romantyczna) chińskiej zastawy do herbaty w niebieskie wzory kwiatowe.
3. Porcelana polska jest (popularna) w Europie w Azji.
4. W Chinach (tradycyjna) jest porcelana w smoki.
5. Chińska porcelana jest (stara) europejskiej porcelany.
6. Chińska porcelana była (droga) złoto.
7. (ładna) filiżanka w tym sklepie to prezent dla mojej mamy.

Zeskanuj kod QR i uzupełnij zdania przymiotnikami w stopniu wyższym lub najwyższym.

03

Uzupełnij zdania odpowiednim przymiotnikiem (z, na, w, do, o).

- ☐ *Wzory ... **na** ... chińskiej porcelanie przedstawiają smoki i kwiaty.*

1. Polska porcelana jest popularna Europie.
2. Filiżanka herbatą stoi na stole.
3. W muzeum oglądaliśmy wystawę porcelanie.
4. Idę sklepu, żeby kupić nowy porcelanowy talerz.
5. Dostałam piękną wazę Chin.
6. Ten dzbanek nie pasuje tej filiżanki.

10

**Kamienie szlachetne
i półszlachetne – jadeit,
bursztyn, perły**

AUTORKA ZADAŃ I TEKSTU

*Jadeit, bursztyn, perły w historii
Jedwabnego Szlaku*

Agata Roćko

W tej lekcji:

nauczysz się kupować w sklepie biżuterię,
nauczysz się rozmawiać o historii
kamieni szlachetnych,
przypomnisz sobie, jak pytać o ceny towarów,
nauczysz się rozmawiać o symbolach,
przypomnisz sobie, jak stopniować przymiotniki.

Rozgrzewka

Podpisz ilustracje wyrazami z listy.

kamienie szlachetne

perłowe ozdoby

kamienie półszlachetne

bursztynowe figurki

jadeitowe talizmany

jadeit

bursztyn

perła

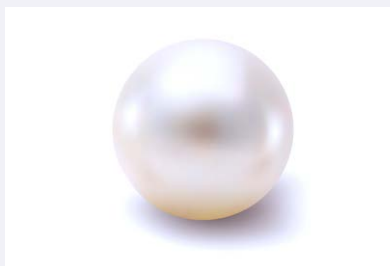
diament

☐ jadeit

1.

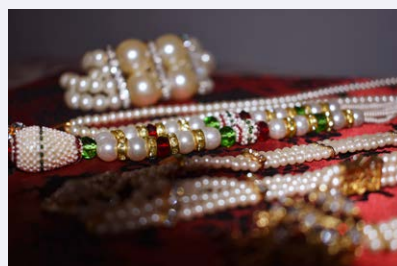
2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

01

Przeczytaj tekst.**Jadeit, bursztyn, perły w historii Jedwabnego Szlaku**

Kupcy, którzy podróżowali Jedwabnym Szlakiem, handlowali nie tylko przyprawami, ale też kamieniami szlachetnymi i półszlachetnymi: jadeitem, bursztynem, perłami. Rola kamieni zmieniała się wraz z rozwojem naszej cywilizacji.

Początkowo kupcy traktowali je jako rodzaj pieniądza, którym mogli zapłacić za wyjątkowe towary. Później monarchowie po obu stronach Jedwabnego Szlaku zaczęli kolekcjonować najpiękniejsze kamienie i często płacili za nie więcej niż za złoto. Ktoś, kto miał dużo kamieni, był bogaty i miał władzę. Kamienie pomagały również w dyplomacji. Władcy wręczali je jako podarunki, aby poprawić relacje polityczne i umocnić sojusze.

Jednym z najważniejszych kamieni w Chinach był jadeit, który symbolizował nieśmiertelność, harmonię i władzę i pewnie dlatego był szczególnie ceniony na dworze cesarskim. To niezwykle kolorowy i twardy kamień, dlatego ludzie robili z niego biżuterię,

figurki bóstw, rzeźby, a nawet broń. Chińscy filozofowie wierzyli, że zapewnia równowagę duchową oraz dobre zdrowie.

Na wybrzeżach Morza Bałtyckiego szukano bursztynu, który często nazywa się „złotem północy”, ze względu na kolor. Ten drogi surowiec kupcy przewozili wzdłuż Szlaku Bursztynowego, który łączył się z Jedwabnym Szlakiem. W ten sposób kamień docierał do Europy i Azji. W Rzymie i Chinach był używany do tworzenia amuletów, pięknej biżuterii, a także jako składnik leków i element talizmanów. Chińczycy wierzyli, że bursztyn daje moc, ponieważ powstaje z duszy tygrysa.

Jednym z najpiękniejszych klejnotów starożytnego świata były perły. Te drogocenne kamienie były wydobywane głównie w Zatoce Perskiej oraz na wybrzeżach Indii, skąd trafiały do Chin i Europy. Były symbolem czystości i dobrobytu, a ich posiadanie mówiło o wysokim statusie społecznym. Chińczycy wierzyli, że przynoszą szczęście.

Kamienie szlachetne miały więc nie tylko wartość handlową, ale odgrywały też ważną rolę w życiu politycznym, społecznym, religijnym czy w medycynie. Nic dziwnego, że i dzisiaj lubimy się nimi otaczać.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- ▶ system handlowy, handlowe szlaki; symbol, kamienie szlachetne i półszlachetne
- ▶ władza, harmonia, czystość, bogactwo, mądrość
- ▶ polityka, kultura, gospodarka, status
- ▶ łączyć, tworzyć, poprawiać, umacniać, handlować, wydobywać, trafiać

drogie kamienie	minerały używane w jubilerstwie
symbol	specjalny znak, który coś komunikuje
bogactwo	posiadanie dużej ilości pieniędzy
harmonia	równowaga
gospodarka	ekonomia
status	autorytet

02

Odpowiedz na pytania.

o Co sprzedawali i kupowali kupcy na Jedwabnym Szlaku?

Kupcy handlowali przyprawami i kamieniami szlachetnymi.

1. Jaką rolę odgrywały w wymianie handlowej kamienie szlachetne i półszlachetne?

2. Dlaczego monarchowie potrzebowali kamieni szlachetnych?

3. Dlaczego jadeit był ważny w starożytnych Chinach?

4. Skąd pochodziła siła bursztynu?

5. Który z kamieni oznaczał powodzenie?

03

Napisz odpowiednią formę czasownika w czasie przeszłym.

- o Kamienie szlachetne i półszlachetne (*odgrywać*) . . . *odgrywały* . . . ważną rolę w wymianie handlowej Jedwabnego Szlaku.**

1. Królowie często (*wręczać*) szlachetne kamienie jako podarunki dyplomatyczne.

2. Bursztyn (symbolizować) siłę i duchowość w starożytnych Chinach.
3. Ludzie (wydobywać) perły z Zatoki Perskiej.
4. Kamienie szlachetne i półszlachetne (mieć) wpływ na kulturę i wierzenia.
5. Karawany (przemierzać) tysiące kilometrów szlaku.

04

**Posłuchaj nagrania 2 razy
i uzupełnij tekst wyrazami z listy.**

POBIERZ
W POLSCE

POBIERZ
W CHINACH

wysokim

najważniejszych

twardy

drogi

pięknej

najpiękniejszych

Jednym z ... **najważniejszych** ... kamieni w Chinach był jadeit, który symbolizował nieśmiertelność, harmonię i władzę i pewnie dlatego był szczególnie ceniony na dworze cesarskim. To niezwykle kolorowy i **1.** kamień, dlatego robiono z niego biżuterię, figurki bóstw, rzeźby, a nawet broń. Chińscy filozofowie wierzyli, że zapewnia równowagę duchową oraz **2.** zdrowie.

Na wybrzeżach Morza Bałtyckiego szukano bursztynu, który często nazywa się „złotem północy”, ze względu na kolor. Ten **3.** surowiec przewożono wzdłuż Szlaku Bursztynowego, który łączył się z Jedwabnym Szlakiem. W taki oto sposób kamień docierał do Europy i Azji. W Rzymie i Chinach był używany do tworzenia amuletów, **4.** biżuterii, a także jako składnik leków i element talizmanów. W starożytnych Chinach wierzono, że bursztyn daje moc, ponieważ powstaje z duszy tygrysa.

Jednym z **5.** klejnotów starożytnego świata były perły. Te drogocenne kamienie wydobywano głównie w Zatoce Perskiej oraz na wybrzeżach Indii, skąd trafiały do Chin i Europy. Były symbolem czystości i dobrobytu, a ich posiadanie świadczyło o **6.** statusie społecznym. W Chinach wierzone, że przynoszą szczęście.

wysokim
drogi
pięknej
twardy
najpiękniejszych

Zeskanuj kod QR, odszukaj i wykreśl słowa z listy.

05

Posłuchaj i zaznacz poprawną odpowiedź.

POBIERZ
W POLSCE

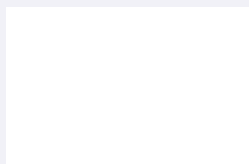
POBIERZ
W CHINACH

		Tak	Nie
	<i>Kupcy sprzedawali tylko przyprawy.</i>		✓
1.	Kamienie szlachetne pełniły rolę waluty.		
2.	Władcy nie chcieli kupować kamieni szlachetnych.		
3.	Każdy mógł mieć kamienie szlachetne.		
4.	Kamienie szlachetne często były droższe niż złoto.		
5.	Kamienie pomagały w polityce.		

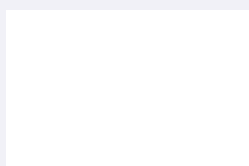
06

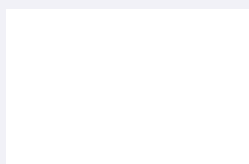
**Pracuj w grupie. Narysuj i napisz,
co te kamienie symbolizują w Chinach.**

jadeit.....
.....
.....

bursztyn.....
.....
.....

perła.....
.....
.....

07

**Podpisz z kolegą/koleżanką zdjęcia
z Muzeum Prowincji Jilin. Który
to kamień i co to za przedmiot?**

 bursztyn, złota bransoletka z bursztynem...

1.

2.

3.

4.

08

Twoja mama ma urodziny. Napisz, który kamień chciałbyś/chciałabyś jej kupić i dlaczego.

Kupię mojej mamie

ponieważ

.....

09

Przeczytaj dialog i uzupełnij słowami z listy.

jaśniejszy

najcenniejszych

ciekawy

bardziej przejrzysty

najbardziej eleganckich

najlepszego

głębszy

intensywniejszy

Dialog w sklepie jubilerskim
SPRZEDAWCZYNI: Dzień dobry! W czym mogę pomóc?

KLIENTKA: Dzień dobry! Szukam złotej biżuterii z jadeitem, bursztydami lub perłami.

SPRZEDAWCZYNI: To doskonały wybór! Czy szuka pani pierścionka, naszyjnika, czy może kolczyków?

KLIENTKA: Myślę o naszyjniku i kolczykach z jadeitu lub bursztynu.

SPRZEDAWCZYNI: Oczywiście! Proszę, to naszyjnik z jadeitem.

Jego zielony kolor jest *0. ...głębszy...* i bardziej nasycony, niż ma większość kamieni na rynku. Jadeit jest jednym z **1.** kamieni w Azji i uchodzi za symbol harmonii.

KLIENTKA: Rzeczywiście, kolor jest **2.**! A czy ma pani coś z bursztynem?

SPRZEDAWCZYNI: Tak, ten wisiorek z bursztynem ma wyjątkowo ciepłą barwę. Jest **3.** niż zwykłe bursztyny. Bursztyn to prawdziwy skarb Bałtyku!

KLIENTKA: Jest przepiękny! A czy mogę zobaczyć kolczyki z perłami?

SPRZEDAWCZYNI: Oczywiście! Te kolczyki mają jedno
z najpiękniejszych pereł, jakie mamy. Ich blask
jest **4.** niż w większości pereł. Wyglądają
niezwykle elegancko i klasycznie.

jaśniejszy

KLIENTKA: Są naprawdę wyjątkowe! A jakie są ceny tej biżuterii?

ciekawy

SPRZEDAWCZYNI: Naszyjnik z jadem kosztuje 500 zł, ponieważ
jest wykonany z **5.**, naturalnego kamienia.
Wisiołek z bursztynem to 450 zł. Kolczyki z perłami kosztują
600 zł, ale mamy także tańsze i droższe modele.

najbardziej
eleganckich

KLIENTKA: Rozumiem. Bardzo podoba mi się jadem, bursztyn też jest
niezwykły, ale chyba wezmę wisiołek i kolczyki z perłami.

najcenniejszych

bardziej
przejrzysty

SPRZEDAWCZYNI: Doskonały wybór! To jedno z najpiękniejszych
i **6.** modeli w naszym sklepie.

najlepszego

intensywniejszy

KLIENTKA: Tak, to prawda.

SPRZEDAWCZYNI: Perły pasują do pani bardziej niż bursztyn i jadem.

KLIENTKA: Dziękuję.

Uwaga!

Przepiękny oznacza wyjątkowo piękny: **piękny** → **przepiękny**

10

Odpowiedz na pytania.

o Co chce kupić klientka?

Klientka chce kupić naszyjnik i kolczyki

1. Dlaczego naszyjnik z jadeitem jest niezwykły?

.....

2. Dlaczego wisiorek z bursztynem jest interesujący?

.....

3. Który kamień wybiera klientka?

.....

4. Dlaczego sprzedawczyni uważa, że to świetny wybór?

.....

11

Napisz ceny biżuterii słowami.

- o Naszyjnik z jadeitem kosztuje 500 ... **pięćset** ... zł ... **złotych** ..., ponieważ jest wykonany z najlepszego kamienia.

1. Srebrny wisiorek z bursztynem to 458

..... zł

2. Kolczyki z perłami kosztują 633

..... zł

3. Duży, srebrny wisiorek z bursztynem kosztuje 274

..... zł

4. Złote kolczyki z bursztynami kosztują 369

..... zł

5. Srebrne kolczyki z bursztynami kosztują 154

..... zł

12

Jesteś w Polsce i chcesz kupić biżuterię przez internet. Niestety nie wiesz, jak to zrobić. Prosisz kolegę z Polski o pomoc. Napisz dialog.

AGATA: Cześć, czy znasz sklep internetowy z ładną biżuterią?

KAMIL: Nie, ale mogę sprawdzić w internecie.

AGATA: Chciałabym kupić srebrne kolczyki z bursztynami. To będzie dobra pamiątka. Niestety nie wiem, jak to zrobić. Nie mówię dobrze po polsku. Pomożesz mi?

KAMIL: Oczywiście!

AGATA:

KAMIL:

AGATA:

KAMIL:

AGATA:

KAMIL:

13

Powtórz za lektorem.

prestż

strategiczny

obrzędy

luksus

duchowość

sztuka

dyplomacja

symbolika

potęga

14

Podaj synonimy.

▣ *prestż* → **renoma, uznanie, sława, reputacja, autorytet**

1. luksus →
2. dyplomacja →
3. duchowość →
4. symbolika →
5. potęga →

15

Co nie pasuje? Podkreśl.

▣ *luksus* • *przepych* • *dostatek* • **bieda**

1. potęga • siła • słabość • władza
2. prestiż • lekceważenie • renoma • uznanie
3. obrzędy • tradycje • zwyczaje • codzienność
4. dyplomacja • mediacja • konfrontacja • uprzejmość
5. duchowość • religijność • metafizyczność • materializm

16

Przeczytaj głośno.

1. luksus – przepych
2. tradycje – rytuały
3. obrzędy – ceremonie
4. dyplomacja – mediacja
5. kompromis – negocjacje
6. renoma – prestiż

Zadania dodatkowe

01

Przeczytaj i powtórz materiał.

1. interesujący ➡ bardziej interesujący ➡ najbardziej interesujący
2. przejrzysty ➡ bardziej przejrzysty ➡ najbardziej przejrzysty
3. elegancki ➡ bardziej elegancki ➡ najbardziej elegancki
4. piękny ➡ piękniejszy ➡ najpiękniejszy
5. dobry ➡ lepszy ➡ najlepszy

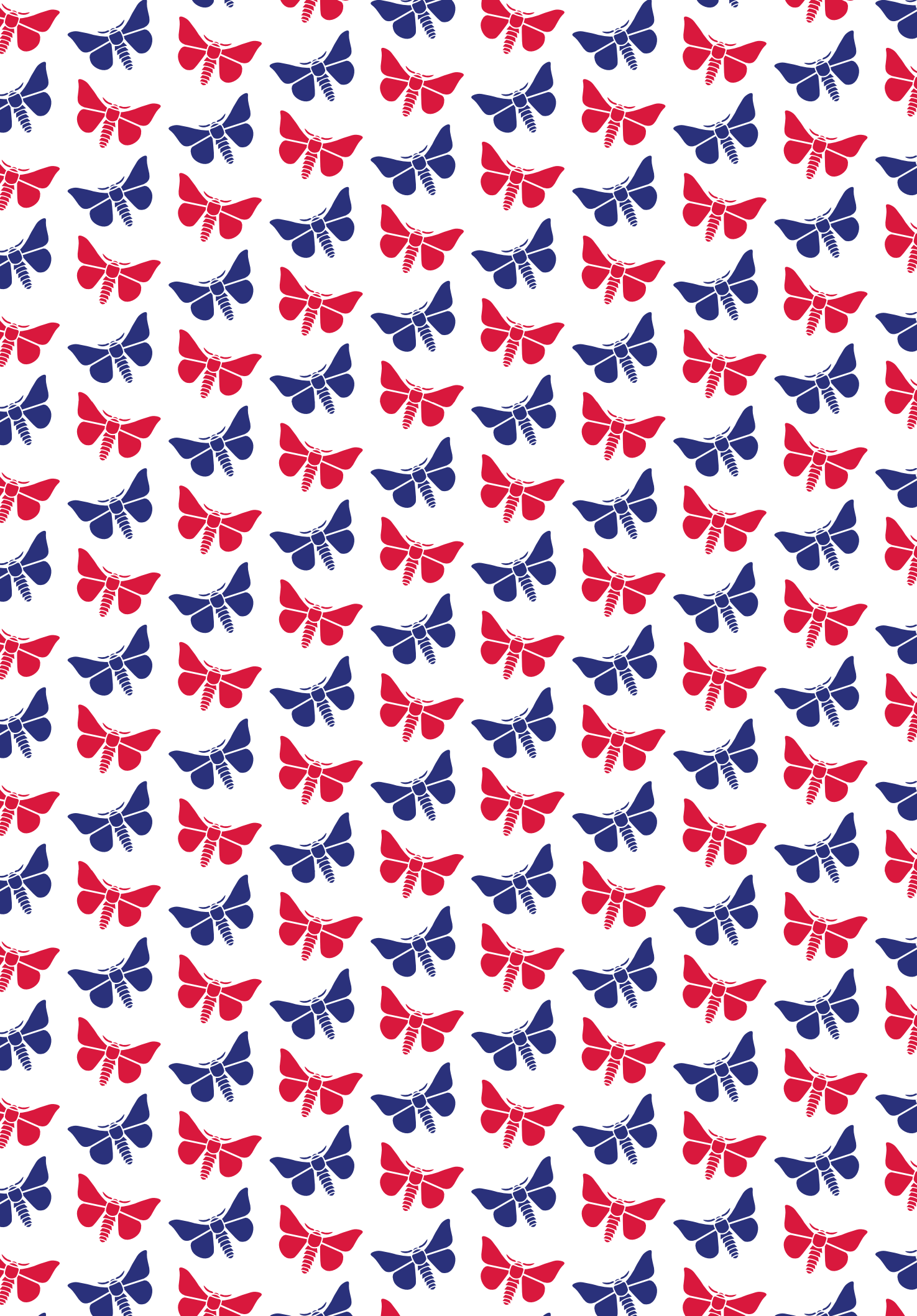
02

Wpisz przymiotniki w stopniu wyższym lub najwyższym.

🗨 Ten kamień jest ... **droższy** ... (**drogi**) niż tamten.

1. To jest (długi) szlak w naszym kraju.
2. To miasto jest (brzydki) od tamtego.
3. To jest (trudny) decyzja dla mnie.
4. Ten budynek jest (stary) niż mój dom.
5. To jest (tani) restauracja w naszym mieście.
6. Twoje biuro jest (duży) od mojego.

Klucz do zadań

ROZDZIAŁ 1

Zadanie 2

1. Mauzoleum Mao oraz pomnik Bohaterów Ludu.
2. Kawiarnie, restauracje i sklepy zachodnich marek, tramwaj turystyczny.
3. Tutaj chińscy cesarze podejmowali ważne decyzje.
4. Te ulice są bardzo wąskie.
5. Syrenka to pół kobieta, pół ryba. To herb Warszawy.
6. Z tarasu można oglądać całą Warszawę.
7. Kolumna Zygmunta III Wazy.
8. Koncerty muzyki Chopina, spacer Aleją Chińską.
9. Żeby rozmawiać z uczonymi.

Zadanie 3

1. budynek	5. ulica
2. rzeka	6. miasto
3. plac	7. po południu
4. zabytek	8. pieszo

Zadanie 4

1. świątynia	5. plac
2. pałac chiński	6. riksza
3. kościół	7. ogród
4. jezioro	8. taksówka

Zadanie 5

mieście, plac, brama, bilet, tramwajem, zabytkowy, dzielnicach, przewodnicy, kolumny, zamek, poetów

Zadanie 7

1. zwiedza	5. odwiedza
2. znajduje się	6. opowiedział
3. rozmawiał	7. jeździ
4. podejmować	8. zwiedzić

Zadanie 8

A5 • B2 • C4 • D1 • E6 • F3

Zadanie 10

1. Nie 2. Nie 3. Nie 4. Tak

Zadanie 12

1. Piekarnia	5. Restauracja
2. Filharmonia	6. Kawiarnia
3. Sklep	7. Poczta
4. Teatr	8. Kino

Zadanie 13

1. W parku spacerujemy i biegamy.
2. W bibliotece czytamy książki.
3. W biurze rozmawiamy przez telefon.
4. W muzeum zwiedzamy.
5. W basenie pływamy.
6. W klubie tańczymy.
7. W siłowni ćwiczymy.
8. Na przystanku autobusowym czekamy na autobus.

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. W piątek jedziemy samochodem do teatru.
2. Idę pieszo do parku.
3. Ona jadą tramwajem do kina.
4. Teraz jedziesz autobusem do muzeum.
5. Ona zawsze jeździ rowerem do szkoły.
6. Czasami jeżdżicie taksówką do klubu.
7. Ona jadą jutro rano pociągami na lotnisko.

Zadanie 3

1. Często w weekend jeżdżę rowerem.
2. Od czasu do czasu jeździmy pociągami nad morze.
3. Lan codziennie chodzi na spacer z psem.
4. Jak często jeździsz metrem do pracy?
5. Rzadko jeżdżą autobusem na uniwersytet.
6. Zawsze chodzimy pieszo do szkoły.

Zadanie 4

1. Dzisiaj jadę na urodziny.
2. Dominik idzie po pieniądze.
3. Dzieci jadą do dziadka.
4. Rodzina chodzi na stadion.
5. Dorośli dużo dzwonią.

ROZDZIAŁ 2

Zadanie 2

1. Studenci mogą studiować po angielsku i dostają stypendia.
2. Zdać egzaminy.
3. Dwa razy w roku
4. Minimum 4 lata.
5. Osoby, które mają dyplom licencjata, pracują zawodowo 3 lata i publikują artykuły.
6. Świadectwo maturalne, certyfikat językowy, listy od nauczycieli.
7. Świadectwo chińskiego liceum lub dyplom zhuanke.
8. Kierunki techniczne i filologię polską.
9. Mają więcej ofert pracy.

Zadanie 3

1. książka	5. przedszkolak
2. wakacje	6. sekretarka
3. zawód	7. spotkanie
4. szkoła	

Zadanie 4

1. Tak	3. Tak	5. Nie
2. Nie	4. Nie	6. Tak

Zadanie 5

- 1 → f 2 → a 3 → e 4 → b 5 → d

Zadanie 6

1. Co?	5. Kiedy?
2. Czy?	6. Czy?
3. Kiedy?	7. Jak często?
4. Jak często?	8. Co?

Zadanie 7

1. Nie	3. Nie	5. Nie
2. Tak	4. Nie	

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. chcą	5. musicie
2. musimy	6. mogę
3. możesz	7. muszą
4. mam	8. chcesz

Zadanie 4

1. trudną książkę
2. łatwy egzamin
3. nowe biurko
4. długi test
5. nową bibliotekę
6. stypendium naukowe
7. język niemiecki, angielski, hiszpański
8. ciekawe osoby
9. nowych studentów
10. polską literaturę

ROZDZIAŁ 3

Rozgrzewka

1. mapa lądowej i morskiej trasy Jedwabnego Szlaku
2. antyczna mapa Jedwabnego Szlaku
3. jedwabniki
4. chiński Kompas
5. karawana
6. złoty chiński jedwab
7. oaza
8. Samarkanda

Zadanie 3

1. Konstantynopol	4. handel
2. mułów	5. proch strzelniczy
3. oazami	

Zadanie 5

1. 15	4. dwie
2. 138	5. 1877
3. 12 000	6. I

Zadanie 6

1. trzecim
2. sto trzydziestym ósmym
3. dwanaście tysięcy
4. tysiąc osiemset siedemdziesiątym siódmym
5. od dwustu do trzystu

Zadanie 7

A15 • B12 • C2 • D13 • E1 • F11 • G4 • H9 • I8 • J7 • K16 • L3 • M6 • N14 • O5 • P10

Zadanie 11

1. jedwabnik → jed-wa-bnik
2. Konstantynopol → Kon-stan-ty-no-pol
(w wyrazach wielosylabowych występuje tzw. akcent poboczny, na pierwszej sylabie (akcent inicjalny) i jest swoistym wsparciem dla akcentu paroksytonicznego)
3. jedwabny → jed-wab-ny
4. herbata → her-ba-ta
5. przyprawy → przy-pra-wy
6. jadeit → ja-de-it

Zadanie 12

1. bogata	4. ptak
2. dolary	5. Warszawa
3. joga	

Zadanie 13

Każdy student ma dwie kartki: żółtą i czerwoną. Każdy wyraz ma przypisany w zadaniu kolor. Lektor puszcza nagranie z parami wyrazów w podanych kombinacjach. Student w trakcie słuchania podnosi kartę z odpowiednim kolorem. Pary do czytania dla lektora bądź odsłuchania z nagrania.

1. jedwabny-zgrabny → zgrabny-jedwabny → zgrabny jedwabny → zgrabny-jedwabny → jedwabny-zgrabny
2. porcelana-wylana → wylana-porcelana → wylana-porcelana → porcelana-wylana → porcelana-wylana
3. herbaty-rabaty → rabaty-herbaty → herbaty-rabaty → rabaty-herbaty → herbaty-rabaty
4. przyprawy-sprawy → przyprawy-sprawy → sprawy-przyprawy → przyprawy-sprawy → sprawy-przyprawy
5. druk-huk → huk-druk → huk-druk → druk-huk → huk-druk
6. szlak-znak → znak-szlak → znak-szlak → szlak-znak → znak-szlak

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. trzecim
2. pierwszym
3. szóstego
4. trzynastym
5. tysiąc osiemset siedemdziesiątym siódmym

Zadanie 3

1. 1498 • tysiąc czterysta dziewięćdziesiątym ósmym
2. VII • siódmego
3. I • pierwszym
4. 1 ... 2 • jednego ... dwóch
5. 1700 • tysiąc siedemset

ROZDZIAŁ 4

Zadanie 2

1. Polacy importują z Chin smartfony, samochody elektryczne, ubrania i zabawki.
2. Polacy eksportują do Chin żywność: mleko, mięso, sery, jabłka.
3. Kraje chcą rozbudować drogi i kolej. Stworzyć Nowy Jedwabny Szlak.
4. Uczestnicy spotkań i targów poznają inne kultury i języki.
5. Polacy uczą się chińskiego, ponieważ chcą sprzedawać chińskie produkty.
6. Ludzie mogą poznać swoje tradycje, filmy...

Zadanie 3

Transport lądowy → pociąg, ciężarówka, samochód, bus, autobus, kolej

Transport powietrzny → samolot, helikopter

Transport morski → statek, kontenerowiec, prom, frachtowiec

Zadanie 4

1. żywność
2. produkty chemiczne
3. port
4. terminale przeładunkowe
5. kolej
6. eksport/import
7. części samochodowe
8. targi

Zadanie 6

1 → a 2 → c 3 → a 4 → a 5 → a

Zadanie 7

1 → a 2 → c 3 → c 4 → b 5 → c

Zadanie 9

A1 • B3 • C4 • D2 • E5 • F6 • G7 • H8 • I10 • J11 • K9

Zadanie 12

1. Chiny szukają sposobu na transport towarów.
2. Nowy Jedwabny szlak to szansa na handel za granicą.
3. Smartfony i samochody są sprzedawane na świecie.
4. Polska eksportuje smaczne sery.
5. Wspólne festiwale i wystawy pokazują polską i chińską kulturę.

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. Sprzedawaj	6. Czytaj
2. Poznawaj	7. Otwieraj
3. Zorganizuj	8. Przyjedź
4. Rozmawiaj	9. Spróbuj
5. Promuj	10. Szukaj

Zadanie 3.

1. Importujemy	4. Promujemy
2. Organizujemy	5. Czytajmy
3. Poznajmy	

ROZDZIAŁ 5**Zadanie 2**

1. Literacką Nagrodę Nobla przyznaje Akademia Szwedzka.
2. Mo Yan urodził się w 1955 roku.
3. Polkami, które otrzymały Literacką Nagrodę Nobla, są Wisława Szymborska i Olga Tokarczuk.
4. Wręcza ją Król Szwecji podczas ceremonii w Sztokholmie.
5. Debiutancki utwór Mo Yana nosi tytuł *Muzyka ludowa*.
6. Mo Yan otrzymał Nagrodę Nobla w 2012 roku.

Zadanie 4

1. umrzeć
2. skończyć studia
3. skończyć szkołę
4. przejść na emeryturę
5. podróżować
6. wyjść za mąż / ożenić się
7. mieć wnuki
8. awansować

Zadanie 6

- 1 → a 2 → b 3 → b 4 → c 5 → a

Zadanie 7

1.	2012	4.	1979
2.	1962	5.	1905
3.	2019		

Zadanie 10

1. Wisława Szymborska
2. Władysław Reymont
3. Olga Tokarczuk
4. Czesław Miłosz

Zadania dodatkowe**Zadanie 1**

1.	urodził się	4.	studiowała
2.	pracował	5.	zostały
3.	otrzymał	6.	dostał

ROZDZIAŁ 6

Zadanie 2

1. Tak	4. Nie	7. Tak
2. Tak	5. Nie	
3. Tak	6. Nie	

Zadanie 3

1. lekcje	4. poeta
2. Rodzice	5. historię
3. trudna	6. ciekawa

Zadanie 4

1. pomnik	5. instrument
2. kraj	6. kompozytor
3. utwór	7. poeta
4. twórca	8. pisarz

Zadanie 5

1. pospolity	5. nudny
2. zły	6. stary
3. łatwy	7. niski
4. mały	8. publiczny

Zadanie 6

1 → a	3 → c	5 → a
2 → c	4 → b	6 → b

Zadanie 7

1 → h	4 → g	7 → f
2 → a	5 → c	
3 → b	6 → e	

Zadanie 8

- Paweł lubi muzykę elektroniczną.
- Paweł pisze nowy utwór.
- Interesuje się muzyką klasyczną.
- Profesor Kowalski.
- Jego zajęcia są ciekawe.
- Tomek lubi skrzypce.

Zadania dodatkowe

Zadanie 1

1. pięknego fortepianu	5. nudnego wykładu
2. małej pianistki	6. starej książki
3. muzyki klasycznej	7. świetnego dyrygenta
4. surowego profesora	

Zadanie 2

- W sobotę Paweł nie ogląda nowego filmu z Moniką.
- W środę nie jemy kolacji z dobrą koleżanką.
- W czwartek nie mają trudnego egzaminu z fortepianu.
- W piątek nie słuchacie pięknego koncertu w parku.
- W niedzielę nie uczymy się gramatyki języka polskiego.
- We wtorek nie piję czarnej kawy.

ROZDZIAŁ 7

Zadanie 1

czerwone → pomidory, papryka

zielone → seler naciowy, ogórek, papryka zielona

żółte → masło, cytryna, ananas

białe → ryż, śmietana, tofu

brązowe → kasza, ziemniaki/kartofle, imbir

Zadanie 5

1. Nie	3. Tak	5. Tak
2. Tak	4. Nie	6. Nie

Zadanie 6

- Osiem.
- Imbir, czosnek, sos sojowy jasny, sos sojowy ciemny, przyprawy pięciu smaków, ocet ryżowy, olej sezamowy.
- Kaczka po pekińsku, kurczak *kung pao*, *mapo tofu*, wołowina w pięciu smakach, *huo guo*, zupa *wonton*, zupa ostro-kwaśna.
- Jajka, jajecznice, omlet.
- Ciasto na pierogi polskie jest grubsze niż na pierogi chińskie.
- Najczęściej z bambusa.
- Kto znajdzie pieroga z monetą, będzie miał w tym roku szczęście i dużo pieniędzy.
- Huo guo* to danie polegające na gotowaniu mięsa, warzyw i owoców morza w bulionie na środku stołu.
- W Chinach ryż, w Polsce chleb odgrywają kluczową rolę jako podstawa wielu posiłków.
- Tatar zrobiony jest z surowej, mielonej wołowiny z dodatkami takimi jak: żółtko jajka, cebula, ogórki kiszone, sól i czarny pieprz, marynowane grzyby.

Zadanie 9

1. szarlotka	6. zupa ostro-kwaśna
2. pierogi ruskie	7. bigos
3. rosół	8. tatar
4. jajecznica	9. kurczak <i>gong bao</i>
5. ryż smażony	10. gołąbki

Zadanie 10

A8 • B4 • C11 • D1 • E3 • F7 • G17 • H5 • I16 • J18 • K13 • L9 • M15 • N14 • O6 • P12 • Q2 • R10

Zadanie 13

1. Nie	3. Nie	5. Nie
2. Nie	4. Tak	6. Nie

Zadanie 14

- Zarezerwujemy stół dla 3 osób.
- Poproszę zupę pomidorową.
- Na co mają ochotę.
- Jaką potrawę polecasz?
- Ona prosi o rachunek.
- Czy chcecie płacić kartą?
- One życzą Państwu smacznego!

Zadania dodatkowe

Zadanie 3

- Cukier jest słodki.
- Cytryna jest kwaśna.
- Kakao jest gorzkie.
- Sól jest słona.
- Czekolada jest gorzka.

Zadanie 4

- stół
- śmietana
- pączki
- zupa
- seler naciowy
- zielony
- mały

ROZDZIAŁ 8

Zadanie 2

1. Qi (chi) to energia życiowa, która znajduje się w organizmie.
2. Życie jest związane z naturą.
3. Powinniśmy jeść zdrowe, świeże produkty.
4. Dieta człowieka powinna zależeć od wieku.
5. Akupunktura to wkłuwanie igieł w określone punkty na ciele.
6. Jeśli bolą nas mięśnie, powinniśmy iść na masaż.

Zadanie 3

holistyczny – całościowy

symptomy – objawy

harmonia – równowaga

terapia – leczenie

aktywność fizyczna – ćwiczenia

Zadanie 4

1. narodziny	6. lekarstwo
2. równowaga	7. wywar
3. leczenie	8. masaż
4. pacjent	9. roślina
5. akupunktura	10. korzeń

Zadanie 6

1. Nie	3. Nie	5. Nie
2. Tak	4. Tak	6. Nie

Zadanie 7

1 → f	3 → e	5 → d
2 → c	4 → a	

Zadanie 10

1. zależy	4. spożywamy
2. przeprowadza	5. jedzą
3. stosuje się	6. pomaga

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. powinienieś.	5. powinniście
2. powinna	6. powinni
3. powinien	7. powinny
4. powinniśmy	

ROZDZIAŁ 9**Zadanie 4**

1. Nie	4. Nie
2. Nie	5. Nie
3. Tak	6. Tak

Zadanie 5

1 → e	3 → f	5 → a
2 → d	4 → g	6 → b

Zadanie 7

A12 • B11 • C2 • D3 • E8 • F5 • G4 • H7 •
I10 • J1 • K9 • L6

Zadanie 8

1 → d	2 → b	3 → e	4 → a

Zadanie 9

1. wsypać	4. czekać
2. trzymać	5. wlać
3. dodać	6. pić

Zadanie 11

1. zieloną	6. czarna
2. polskiego	7. naturalny
3. parzy	8. rozmowy
4. wodą	9. okazjach
5. kubku	10. szacunku

Zadania dodatkowe**Zadanie 1**

1. płacili	5. pracuje
2. stoi	6. widziałam
3. będziemy
zwiedzać	7. piją
4. była	8. sprzedają

Zadanie 2

1. najbardziej kolorowa
2. bardziej romantyczna... od
3. bardziej popularna... niż
4. najbardziej tradycyjna
5. starsza... od
6. droższa... niż
7. Najładniejsza

Zadanie 3

1. w	4. do
2. z	5. z
3. o	6. do

ROZDZIAŁ 10

Zadanie 2

1. Były walutą.
2. Pomagały w dyplomacji.
3. Był symbolem nieśmiertelności, harmonii i władzy.
4. Z duszy tygrysa.
5. Perły.

Zadanie 3

1. wręczali	4. miały
2. symbolizował	5. przemierzały
3. wydobywali	

Zadanie 4

1. twardy	4. pięknej
2. dobre	5. najpiękniejszych
3. drogi	6. wysokim

Zadanie 5

1. Tak	3. Nie	5. Tak
2. Nie	4. Tak	

Zadanie 9

1. najcenniejszych	4. intensywniejszy
2. ciekawy	5. najlepszego
3. bardziej przejrzysty	6. najbardziej eleganckich

Zadanie 11

1. czterysta pięćdziesiąt osiem złotych
2. sześćset trzydzieści trzy złote
3. dwieście siedemdziesiąt cztery złote
4. trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych
5. sto pięćdziesiąt cztery złote

Zadanie 14

1. komfort, wygoda
2. negocjacje, mediacja, kompromis, uprzejmość
3. rytuały, ceremonie, tradycje
4. alegoria, metafora
5. siła, władza, autorytet, dominacja

Zadanie 15

1. słabość	4. konfrontacja
2. lekceważenie	5. materializm
3. codzienność	

Zadania dodatkowe

Zadanie 2

1. najdłuższy	4. starszy
2. brzydsze	5. najtańsza
3. najtrudniejsza	6. większe

Transkrypcje do zadań

ROZDZIAŁ 1

Zadanie 5

Pekin leży na południowym wschodzie Chin, między rzekami Yongding He i Chaobai He. Po mieście najlepiej podróżować metrem, które ma 23 (dwadzieścia trzy) linie i 390 (trzysta dziewięćdziesiąt) stacji.

Plac Niebiańskiego Spokoju jest największym publicznym placem na świecie oraz znaną atrakcją turystyczną Pekinu. Na placu turyści chętnie zwiedzają Mauzoleum Mao oraz pomnik Bohaterów Ludu. W południowej części placu znajduje się Brama na Wprost Słońca, przez którą można dojść do ulicy Qianmen Street, gdzie w kawiarniach i restauracjach podaje się europejskie dania, a w sklepach sprzedaje produkty zachodnich marek. Jeśli ktoś nie lubi spacerować, to może jechać turystycznym tramwajem, na który musi jednak mieć specjalny bilet.

Ważnym miejscem stolicy Chin jest Zakazane Miasto – zabytkowy kompleks pałacowy z XV (piętnastego) wieku. To tutaj chińscy cesarze podejmowali ważne i trudne decyzje państwowe. W Zakazanym Mieście turyści mogą spędzić cały dzień. Znajdują się tam pałace, biblioteki, świątynie i piękne ogrody. Ciekawą budowlą jest Pałac Letni, wakacyjna rezydencja cesarzy z XVIII (osiemnastego) wieku. Pałac leży na terenie parku i blisko jeziora Kunming, po którym można pływać statkiem lub rowerem wodnym.

Turyści lubią też oglądać wąskie uliczki (hutongi) w tradycyjnych dzielnicach Pekinu. Najbardziej znane to: Nanluoguxiang, Qianmen, Shichahai. Na tych uliczkach są parterowe domy siheyuan z małym dziedzińcem. Chińczycy budowali je po dwóch stronach ulicy, dlatego można tam jeździć tylko rowerem lub riksą. Przewodnicy mówią, że w chińskiej stolicy nikt się nie nudzi.

Zadanie 6

Warszawa to stolica i największe miasto Polski. Leży w centrum kraju nad najdłuższą polską rzeką Wisłą. Herbem miasta jest syrenka – pół kobieta, pół ryba. Warszawa jest jedynym polskim miastem, w którym kursuje metro. Podziemna kolej działa od 1995 (tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego piątego) roku, ma dwie linie i 38 (trzydzieści osiem) stacji. Najbardziej znanym i najwyższym budynkiem Warszawy jest Pałac Kultury i Nauki z tarasem

na 30. (trzydziestym) piętrze. Ludzie wjeżdżają tam windą i oglądają panoramę miasta.

Turyści lubią spacerować wąskimi uliczkami Starego Miasta, gdzie znajdują się kawiarnie, restauracje i sklepy z pamiątkami. Na placu Zamkowym widać Kolumnę Zygmunta III (Trzeciego) Wazy, który jako pierwszy król mieszkał w Warszawie. Obok znajduje się Zamek Królewski, gdzie mieszkał ostatni król Polski. Z placu Zamkowego warto pójść ulicą Krakowskie Przedmieście, żeby zobaczyć Pałac Prezydencki i odpocząć na ławce, która gra muzykę Fryderyka Chopina.

Warszawa jest bardzo zielonym miastem, ma 32 (trzydzieści dwa) duże parki z atrakcjami dla dzieci i dorosłych. Najstarszym publicznym parkiem jest Ogród Saski przy ulicy Królewskiej. Otworzył go dla warszawiaków król August II (Drugi) Mocny. Jednak ulubionym miejscem mieszkańców i turystów na długie spacery są Łazienki Królewskie. Latem można posłuchać w Łazienkach koncertu muzyki Chopina, a zimą pójść na spacer Aleją Chińską. Do Pałacu na Wyspie król Stanisław August Poniatowski zapraszał na obiady czwartkowe poetów i uczonych, żeby rozmawiać o reformach kraju.

Obie stolice, chińska i polska, mają długą historię oraz wiele pięknych miejsc, które nie tylko opowiadają o przeszłości, ale zapraszają do odpoczynku w miłej atmosferze

ROZDZIAŁ 2

Zadanie 4

Umowa z 2016 roku między polskim i chińskim rządem gwarantuje studentom i pracownikom naukowym wymianę akademicką. Polacy, którzy mają świadectwo maturalne, mogą studiować na chińskich uczelniach. Szkoły wyższe w Chinach są atrakcyjne dla zagranicznych studentów, ponieważ wiele kierunków jest w języku angielskim, a młodzi ludzie otrzymują atrakcyjne stypendia. Rok akademicki w Chinach ma dwa semestry i kończy się egzaminami. Studenci zwykle odpoczywają podczas ferii zimowych i wakacji. Studia licencjackie trwają 4 lata, a studia magisterskie 2 lub 3. Studenci muszą napisać pracę dyplomową i zdać egzamin nazywany obroną pracy magisterskiej.

ROZDZIAŁ 3

Zadanie 5

MOTTO:

„Droga tysiąca mil zaczyna się od pierwszego kroku” – LAOZI

Jedwabny Szlak – tysiące kilometrów historii i wymiany

Jedwabny Szlak to starożytna sieć dróg handlowych, która przez 1700 (tysiąc siedemset) lat łączyła Chiny z Europą, przechodząc przez ponad (piętnaście) 15 krajów. Powstał on w III (trzecim) wieku p.n.e. (przed naszą erą), a jego rozwój rozpoczął się w 138 (sto trzydziestym ósmym) roku p.n.e., kiedy cesarz Han Wudi wysłał emisariusza Zhang Qiana na zachód. Dzięki tej wyprawie Chiny nawiązały kontakt z ludami Azji Środkowej i rozpoczęły wymianę handlową.

Szlak miał długość około 12 000 (dwunastu tysięcy) kilometrów i prowadził z Xi'anu (dawniej Chang'an) przez Lanzhou, Dunhuang, Kaszgar, Samarkandę, Bagdad, aż do Antiochii i Konstantynopola. Istniały dwie główne trasy lądowe: północna i południowa oraz morski jedwabny szlak, który prowadził przez Ocean Indyjski, Zatokę Perską, Morze Czerwone i Morze Śródziemne.

Nazwę Jedwabny Szlak nadał dopiero w 1877 (tysiąc osiemset siedemdziesiątym siódmym) roku niemiecki geograf Ferdinand von Richthofen. Jedwab był jednym z najważniejszych towarów eksportowanych z Chin. Trafił już w I (pierwszym) wieku p.n.e. do Imperium Rzymskiego, gdzie za jeden kilogram jedwabiu płacono jeden kilogram złota.

ROZDZIAŁ 4

Zadanie 6

Nowy Jedwabny Szlak – współczesne kontakty handlowe

Jedwabny szlak to historyczna droga handlowa, która łączyła Chiny z Europą i Bliskim Wschodem. Dziś ponownie szukamy nowych sposobów na import i eksport towarów. Handel pomiędzy Polską i Chinami jest bardzo ważny, ponieważ rozwija kulturę i edukację. Polska importuje z Chin wiele produktów takich jak: ubrania, elektronika, zabawki, produkty chemiczne, części samochodowe, smartfony i komputery. Bardzo popularne są również samochody elektryczne. Polacy lubią kupować chińskie produkty, ponieważ są one tanie

i nowoczesne. Transport tych produktów jest coraz krótszy. Polska bierze udział w chińskim projekcie Nowy Jedwabny Szlak. Jest to plan budowy dróg, kolei i portów. Nowy projekt to rozbudowa przede wszystkim transportu lądowego. Pociągi przewożą towary szybko i tanio. Polska leży w centrum Europy, dlatego często towary wysyłane na cały kontynent trafiają na terminale przeładunkowe do Polski. Popularny jest też transport morski, ale trwa on bardzo długo. Transport powietrzny, czyli samoloty, jest drogi, ale czas przewozu jest dużo krótszy. Polacy eksportują do Chin żywność, na przykład jabłka, sery, mleko i mięso, które są uważane za zdrowe, smaczne i tradycyjne. Chińczycy dbają o zdrowie, dlatego polskie produkty są popularne. Współpraca handlowa pomiędzy Polską i Chinami jest bardzo ważna, ponieważ rozwija gospodarkę, a także kulturę. Wiele firm organizuje spotkania, targi, na których promowane są produkty obu krajów. W trakcie takich spotkań ludzie mogą się poznać, nauczyć nowych rzeczy i wymienić pomysłami. Zwykle można również spróbować chińskiej i polskiej kuchni. Dzięki temu w obu krajach organizuje się koncerty, festiwale i wystawy, które pokazują kulturę obu krajów. Kontakty handlowe mają też wpływ na edukację. Dużo Polaków uczy się języka chińskiego, ponieważ chce rozmawiać z partnerami biznesowymi. Studenci z Chin przyjeżdżają na studia do Polski, żeby poznać nasz kraj, kulturę i język. Chiny to kraj o bardzo bogatej kulturze, ale dzięki handlowi z Polską Chińczycy poznają nowe tradycje, oglądają polskie filmy, czytają polskie książki, słuchają polskiej muzyki. Nowy Jedwabny Szlak wpływa na życie Chińczyków i Polaków. Lubimy kupować swoje produkty, ciekawi nas kultura, edukacja i tradycja. Dzięki kontaktom handlowym rozwijamy się, otwieramy na nowości i sprawiamy, że świat jest mały.

Zadanie 7

■ *Dzisiejszy transport wiozę do sklepu „Motylek”.*

1. Ta bluzka jest za długa, poproszę inną.
2. Jechałem za szybko, dostałem mandat.
3. Ładujemy za 20 minut.
4. Mogę zaproponować inny kolor tego telefonu.
5. Ten transport jest za drogi, muszę znaleźć inny.

ROZDZIAŁ 5

Zadanie 6

Literackie Nagrody Nobla.

Mo Yan i Olga Tokarczuk

Literacka Nagroda Nobla jest przyznawana przez Akademię Szwedzką autorom, którzy wnieśli wkład w świat literatury, a także wpłynęli na kulturę.

Mo Yan, chiński laureat Nagrody Nobla, urodził się 5 marca 1956 roku w Gaomi w prowincji Szantung. Pochodzi z chłopskiej rodziny, w młodości pracował na roli i w fabryce, następnie w 1976 roku wstąpił do wojska. W 1986 roku ukończył studia na wydziale literatury Wyższej Szkoły Artystycznej Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. Pierwsze opowiadanie *Muzyka ludowa* opublikował w roku 1981. Jego najbardziej znane dzieła to: *Czerwone sorgo*, *Kraj alkoholu*, *Obfite piersi, pełne biodra*. Autor opisuje chińską rzeczywistość, ale w swojej twórczości miesza pesymizm i humor. Nagrodę Nobla otrzymał w roku 2012.

Najważniejszą nagrodę literacką otrzymała również Polka Olga Tokarczuk. Wybitna pisarka, która w swoich utworach prezentuje przekraczanie granic. Noblistka urodziła się w 1962 roku w Sulechowie, ukończyła studia na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zadebiutowała w 1979 roku. Wydała powieści takie jak: *Podróż ludzi księgi*, *Prawiek i inne czasy*, *Dom dzienny, dom nocny*, *Bieguni*. Pisarka została laureatką Nagrody Literackiej „Nike” dwa razy: w 2008 roku za powieść *Bieguni* oraz w 2015 roku za powieść *Księgi Jakubowe*. Jej powieści zostały przetłumaczone na ponad 37 języków. W swoich książkach Tokarczuk opisuje lęki, pragnienia i relacje międzyludzkie. Nagrodę Nobla Tokarczuk otrzymała w 2018 roku.

Polska autorka jest bardzo popularna w Chinach, jej powieści zostały przetłumaczone na język chiński przez polonistkę Yi Liju. Według swojej tłumaczki, Tokarczuk „starannie dobiera słowa i prostym językiem przekazuje głębokie myśli filozoficzne”. Książki trudno się tłumaczyć, gdyż myśli autorki są głębokie i trzeba uważać, żeby nie stracić ich sensu.

Inni Polacy, którzy otrzymali Literacką Nagrodę Nobla, to: Henryk Sienkiewicz w roku 1905, Władysław Reymont w roku 1924, Czesław Miłosz w 1983 roku oraz Wisława Szymborska w 1996 roku.

Najważniejsza nagroda literacka wręczana jest przez króla Szwecji. Laureat otrzymuje dyplom, nagrodę pieniężną w wysokości 11 milionów koron szwedzkich, czyli około 965 tysięcy euro. W trakcie wręczenia nagrody uhonorowany wykonuje ukłon trzy razy, a następnie przemawia do zgromadzonych.

Warto wspomnieć, że Literacką Nagrodę Nobla otrzymało jedynie 15 kobiet, w tym dwie Polki: Wisława Szymborska i Olga Tokarczuk.

ROZDZIAŁ 6

Zadanie 3

Fryderyk Chopin, czyli Xiao Bang, polski pianista i wybitny kompozytor, jest znany i lubiany w Chinach. 40 milionów chińskich dzieci chodzi na lekcje fortepianu i gra utwory tego romantycznego muzyka. Rodzice mówią, że to bardzo dobra inwestycja w przyszłość dziecka. Muzyka Chopina jest trudna i nastrojowa, dlatego uczniowie ćwiczą codziennie długie godziny. Bardzo ważna jest technika, bo polski muzyk to poeta fortepianu. Chińczycy dużo wiedzą o kompozytorze i znają historię jego kraju. Dla Chińczyków muzyka Polaka jest ciekawa i uczuciowa.

Zadanie 6

Chińczycy biorą regularnie udział w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Jest to wydarzenie, na którym spotykają się talenty muzyczne, melomani i goście z całego świata od prawie 100 (stu) lat. Laureatami konkursu Fryderyka Chopina są też młodzi ludzie z Chin, którzy potem koncertują na całym świecie. Fu Cong, doskonały pianista, uważa, że muzyka Chopina jest jak poezja chińska z czasów dynastii Sui i Tang (VI–IX w.).

Chopin ma w Szanghaju swój pomnik i jest to najwyższy na świecie monument polskiego muzyka. Jego autorką jest Lu Pin, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Chińczycy pamiętają niezwykły koncert pod tym pomnikiem w 2007 roku – 70 osób gra na prywatnych instrumentach Poloneza As-dur Fryderyka Chopina.

ROZDZIAŁ 7

Zadanie 8

Polska kuchnia to połączenie tradycyjnych smaków, bogatych dań i regionalnych specjałów. Jest bogata, sycąca i oparta na sezonowych produktach, takich jak mięso (wieprzowina, drób), ziemniaki, kapusta, ogórek, pomidor, grzyby i zboża. Polskie śniadanie jest obfite. Niektórzy wolą zimne śniadanie, a niektórzy ciepłe. Na śniadanie Polacy często jedzą jajka, np. jajko na miękko, na twardo, jajecznicę (często z cebulą, boczkiem lub szczypiorkiem), omelet czy jajko sadzone. Chleb odgrywa kluczową rolę w polskiej kuchni. Polacy zazwyczaj kupują chleb w piekarni, rzadziej w supermarkecie. W piekarni zawsze jest przyjemny zapach pieczywa. Na śniadanie w Polsce je się również jogurty, dania mleczne, kanapki (chleb lub bułki z masłem, serem żółtym lub białym, szynką i kiełbasą, majonezem, ketchupem, dżemem), parówki na gorąco, sałatki itd. Jeśli chodzi o obiad, to dzieli się na przystawkę, pierwsze danie, drugie danie i deser. W Polsce jest wiele popularnych potraw. Na przystawki są np. śledzie, kabanosy, ogórki kiszzone, tatar itd. Tatar zrobiony jest z surowej, mielonej wołowiny z dodatkami takimi jak: żółtko jajka, cebula, ogórki kiszzone, sól i czarny pieprz, marynowane grzyby. Pierwsze danie to zupa, np. zupa grzybowa, zupa pomidorowa, barszcz, rosół czy żurek. Co ciekawe, żurek może być podawany w chlebie. Drugie danie jest najważniejsze. Do najbardziej popularnych należy np. kotlet schabowy (często podawany z ziemniakami i kapustą), bigos (duszona kapusta z mięsem i kiełbasą), gołąbki (mielone mięso z ryżem lub kaszą zawijane w liście kapusty), gulasz (duszone mięso z warzywami), ryba smażona i pierogi. Polskie pierogi to jedno z najbardziej znanych i lubianych dań kuchni polskiej. Najpopularniejsze polskie pierogi to pierogi ruskie (farsz składa się z ugotowanych i utartych ziemniaków i białego sera), pierogi z mięsem, pierogi z kapustą i grzybami. Istnieją również pierogi na słodko, np. pierogi z owocami (truskawki, jagody i śliwki). Pierogi na słodko są ciekawostką dla Chińczyków. Ciasto na pierogi polskie jest grubsze niż chińskie. Trzecie danie to deser. Na deser podawane są ciasta, np. sernik, szarlotka, makowiec lub lody z owocami, galaretki z bitą śmietaną. Każdy deser ma swój indywidualny i niepowtarzalny smak. Polacy używają sztuczków – noża, widelca i łyżki. Widelcem nakłada się jedzenie, nożem kroci,

a łyżka służy głównie do zup. Ciasta Polacy jedzą małym widelczykiem.

Zadanie 9

Kuchnia chińska opiera się na zasadzie pięciu smaków (słodki, kwaśny, gorzki, ostry, słony). W Chinach jest osiem głównych kuchni regionalnych, oprócz tego są jeszcze różne lokalne. Każda z nich ma charakterystyczne smaki i techniki gotowania. Najważniejsze techniki to: smażenie w woku, smażenie w głębokim oleju, gotowanie na parze, pieczenie, duszenie w sosie sojowym, gotowanie itd. Chińska kuchnia bogata jest w przyprawy czy sosy. Często stosuje się imbir, czosnek, por, sos sojowy jasny, sos sojowy ciemny, przyprawy pięciu smaków, ocet ryżowy, olej sezamowy. Chińczycy bardzo lubią pierogi i często je jedzą, zwłaszcza na północy Chin. W sylwestra na północy Chin wszyscy członkowie rodziny lepia pierogi przy wspólnej rozmowie. Ręcznie wałkują ciasto, które musi być bardzo cienkie, aby było widać farsz w środku. Podczas Chińskiego Nowego Roku wkłada się monetę do środka niektórych pierogów. Kto znajdzie pieroga z monetą, będzie miał w tym roku szczęście i dużo pieniędzy. Na południu Chin zamiast pierogów je się *nian gao*, tradycyjne chińskie ciasto noworoczne, które symbolizuje w nadchodzącym roku rozwój, dobrobyt i pomyślność. W Polsce jest coraz więcej chińskich restauracji i znanych jest wiele chińskich dań, które lubią Polacy, np. kaczką po pekińsku, kurczak *gong bao*, *mapo tofu*, wołowina w pięciu smakach, *huo guo* (danie polegające na gotowaniu mięsa, warzyw i owoców morza w bulionie na środku stołu), zupa *hun tun*, zupa ostro-kwaśna itd. Ciekawostką jest to, że Chińczycy używają zwrotu „pić zupę”, a Polacy „jeść zupę”, prawdopodobnie z tego powodu, że chińska zupa nie jest taka gęsta jak polska. W restauracji Chińczycy wolą zamawiać razem kilka dań, aby każdy przy stole spróbował wszystkich potraw. Przy każdym talerzu leży jedna łyżka lub pałeczki. Chińczycy jedzą pałeczkami, które zazwyczaj zrobione są z bambusa. Podczas posiłków preferują podawanie wszystkich dań jednocześnie na stół. Nie ma podziału na danie pierwsze czy drugie jak w Polsce. Wszystkie potrawy są serwowane razem, a każdy może wybrać, co i w jakiej kolejności będzie jeść. W kuchni chińskiej ryż odgrywa kluczową rolę jako podstawa wielu posiłków.

ROZDZIAŁ 8

Zadanie 6

Medycyna chińska

Tradycyjna medycyna chińska istnieje ponad 2 tysiące lat. Według niej człowiek jest całością, ciało i umysł są ze sobą połączone tak samo, jak człowiek i natura. Ważne są żywioły: drzewo, ogień, ziemia, metal i woda. Według tej filozofii zdrowie zależy od równowagi między tymi żywiołami. Medycyna chińska skupia się na holistycznym podejściu do człowieka. W organizmie znajduje się qi (chi), energia życiowa, która płynie przez ciało. Nasze zdrowie zależy od równowagi między Yin (ciemność, chłód, siła) i Yang (światło, ciepło), a także od leczenia całego organizmu, a nie tylko objawów choroby. Życie jest ściśle związane z naturą i, tak jak w środowisku, wszystko w naszym ciele ulega zmianom. Istnieje pięć przemian istnienia: narodziny, wzrost, dojrzałość, zbieranie i spoczynek. Równowaga życiowa zależy od harmonii pomiędzy wszystkimi czynnikami. Leczenie w medycynie chińskiej polega na terapii ciała, ducha oraz emocji. Terapia jest indywidualna. Dwóch pacjentów z tymi samymi objawami może otrzymać inne leczenie. Terapeuci stosują od lat te same metody badawcze: oglądanie pacjenta, diagnoza z języka, słuchanie, badanie pulsu, wywiad.

Dieta, czyli sposób, w jaki jemy, jest jednym z najważniejszych elementów. Jedzenie może być przyczyną choroby i lekarstwem na nią. Powinniśmy jeść zdrowe, świeże produkty i unikać jedzenia przetworzonego, konserwowanego. Dieta powinna zależeć również od wieku osoby i pory roku. Jesienią możemy jeść potrawy ciepłe, rozgrzewające. Latem możemy spożywać chłodne posiłki.

Można stwierdzić, że jednym z najważniejszych elementów jest akupunktura i ziołolecznictwo. Ziołolecznictwo polega na wykorzystaniu w leczeniu ziół, korzeni, naparów i innych substancji naturalnych. Z drugiej strony akupunktura to wkłuwanie cienkich igieł w ciało. Brzmi przerażająco, ale to działanie ma na celu przywrócenie równowagi energetycznej w ciele, czyli najważniejszy aspekt tradycyjnej medycyny chińskiej. Specjaliści stosują wywary, czyli zioła zaparzone w gorącej wodzie. Poleca się również odpowiednią aktywność fizyczną, ćwiczenia i medytacje, które mają przywrócić organizmowi równowagę i stabilność, a także uspokoić ducha i emocje. Jeżeli bolą nas mięśnie, ręce, nogi,

powinniśmy iść na masaż, mają one dać leczonemu ulgę oraz przywrócić płynność Qi.

Tradycyjna medycyna chińska jest bardzo popularna w Chinach, ale staje się coraz bardziej powszechna w Europie i Ameryce. Europejczycy cenią naturalne sposoby leczenia, dbają o swoje zdrowie. Często uprawiają sport, żeby zachować kondycję, dlatego też metody te zdobywają coraz większą popularność.

Sprawdź, czy rozumiesz:

- równowaga, holistyczny, organizm, środowisko,
- narodziny, wzrost, dojrzałość, zbieranie, spoczynek,
- terapia, pacjent, badanie,
- akupunktura, ziołolecznictwo, dieta, masaż.

Zadanie 7

Konsultacje medyczne

- *Pani Beato, ma pani problem z nerkami. Musi pani pić więcej wody.*
1. Panie Wiktorze, ma pan nadwagę, musi mieć pan więcej ruchu, proszę kupić karnet na siłownię.
 2. Panie Zbigniewie, ma pan problem z żołądkiem, proszę jeść więcej błonnika: szpinak, jarmuż i sałatę.
 3. Proszę zacząć jeździć rowerem do pracy, to pomoże na ból pleców, panie Adamie.
 4. Ma pani problemy z żołądkiem, może pić pani wywar z rumianku i mięty. To pomoże, pani Joanno.
 5. Pani Sandro, ma pani wysoki poziom kortyzolu, jest pani bardzo zestresowana, proszę zacząć medytować.

ROZDZIAŁ 9

Zadanie 4

W XVI wieku porcelana chińska trafiła do Europy dzięki Jedwabnemu Szlakowi. Była tak piękna, że nazywano ją „białym złotem”. Władcy kupowali porcelanowe naczynia i płacili za nie bardzo dużo pieniędzy. Dlatego w Europie próbowano wyprodukować chińską porcelanę przez wiele lat i udało się to dopiero na początku XVIII wieku w Niemczech. Zrobił to w 1709 roku Johann Friedrich Böttger. Pierwsza europejska fabryka powstała w Miśni (niem. Meissen).

W Polsce porcelana pojawiła się pod koniec XVIII wieku. Pierwsza fabryka powstała w Ćmielowie w roku 1790. Polska porcelana jest bardziej kolorowa niż chińska –

ma różowe, zielone i złote wzory. Najczęściej są to kwiaty, krajobrazy lub liście. Filiżanki są większe, mają uszko i złoty dekoracyjny pasek. Chińska porcelana ma zwykle niebieskie lub czerwone wzory kwiatów, smoków i gór.

Porcelana to nie tylko naczynia. To sztuka stołu, kultura jedzenia, picia, spotkania z ludźmi. Wzory na chińskiej porcelanie to ważne symbole: smok oznacza siłę, lotos – czystość. Polska porcelana pokazuje romantyczny charakter Polaków. Dziś dzięki porcelanie przy filiżance herbaty możemy rozmawiać o historii, pięknie i tradycji.

Zadanie 7

JAN: Dzień dobry! Czy to miejsce serwuje tradycyjną herbatę chińską?

LI WEI: Tak, dzień dobry! Tu podajemy herbatę zieloną, jaśminową i pu erh. Jestem Li Wei. Uczę się polskiego.

JAN: Miło mi. Nazywam się Jan, jestem z Polski. Uwielbiam herbatę. Jak się ją tutaj parzy?

LI WEI: Tradycyjnie używamy małych czajników i małych filiżanek. Najpierw płuczemy liście gorącą wodą, potem parzymy przez około 30 sekund. Herbatę można parzyć 3–5 razy.

JAN: To ciekawe! W Polsce zazwyczaj robimy herbatę w kubku, z torebką i wrzątkiem.

LI WEI: Tak, wiem. W waszej kuchni popularna jest herbata czarna, z cytryną albo z cukrem.

JAN: Dokładnie. A tutaj nie dodaje się cukru?

LI WEI: Nie, tylko woda i liście. Chińska herbata ma naturalny smak. Pijemy ją powoli, podczas rozmowy.

JAN: To bardzo miłe. W Polsce często pijemy herbatę przy obiedzie albo podczas przerwy.

LI WEI: W Chinach herbata to kultura i ceremonia. Podajemy ją też gościom jako znak szacunku.

JAN: Naprawdę piękna tradycja. Czy możesz mi polecić herbatę?

LI WEI: Spróbuj Longjing, to zielona herbata z mojego regionu. Bardzo dobra!

ROZDZIAŁ 10

Zadanie 4

Jednym z najważniejszych kamieni w Chinach był jadeit, który symbolizował nieśmiertelność, harmonię i władzę i pewnie dlatego był szczególnie ceniony na dworze cesarskim. To niezwykle kolorowy i twardy kamień, dlatego robiono z niego biżuterię, figurki bóstw, rzeźby, a nawet

broń. Chińscy filozofowie wierzyli, że zapewnia równowagę duchową oraz dobre zdrowie.

Na wybrzeżach Morza Bałtyckiego szukano bursztynu, który często nazywa się „złotem północy”, ze względu na kolor. Ten drogi surowiec przewożono wzdłuż Szlaku Bursztynowego, który łączył się z Jedwabnym Szlakiem. W taki oto sposób kamień docierał do Europy i Azji. W Rzymie i Chinach był używany do tworzenia amuletów, pięknej biżuterii, a także jako składnik leków i element talizmanów. W starożytnych Chinach wiercono, że bursztyn daje moc, ponieważ powstaje z duszy tygrysa.

Jednym z najpiękniejszych klejnotów starożytnego świata były perły. Te drogocenne kamienie wydobywano głównie w Zatoce Perskiej oraz na wybrzeżach Indii, skąd trafiały do Chin i Europy. Były symbolem czystości i dobrobytu, a ich posiadanie świadczyło o wysokim statusie społecznym. W Chinach wiercono, że przynoszą szczęście.

Zadanie 5

Jadeit, bursztyn, perły w historii

Jedwabnego Szlaku

Kupcy, którzy podróżowali Jedwabnym Szlakiem, handlowali nie tylko przyprawami, ale też kamieniami szlachetnymi i półszlachetnymi: jadeitem, bursztynem, perłami. Ich rola zmieniała się wraz z rozwojem naszej cywilizacji.

Początkowo kupcy traktowali je jako rodzaj pieniądza, którym mogli zapłacić za wyjątkowe towary. Później monarchowie po obu stronach Jedwabnego Szlaku zaczęli kolekcjonować najpiękniejsze kamienie i często płacili za nie więcej niż za złoto. Ktoś, kto miał dużo kamieni, był bogaty i miał władzę. Kamienie pomagały również w dyplomacji. Władcy wręczali je jako podarunki, aby poprawić relacje polityczne i umocnić sojusze.

**Autorzy materiałów
edukacyjnych**

Zespół projektu z Programu **Promocja Języka Polskiego** Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – **Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach** – z Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk (IBL PAN) i Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie.

Agata Roćko

Kierowniczka projektu – dr hab., prof. IBL PAN, literaturoznawczyni, lektorka języka polskiego jako obcego z wieloletnim doświadczeniem, autorka wielu publikacji z zakresu kultury i historii literatury XVIII wieku oraz metodyki i dydaktyki nauczania języka polskiego, w tym języka polskiego jako obcego/drugiego i odziedziczonego. Autorka glottodydaktycznych programów specjalizacji oraz programów studiów podyplomowych w IBL PAN. Wykładowczyni z zakresu metodyki języka polskiego jako obcego na podyplomowych studiach glottodydaktycznych w IBL PAN. Kierowniczka Zespołu Literatura a Glottodydaktyka w IBL PAN.

Chundong He

Koordynator projektu – kierownik filologii polskiej w Szkole Języków Europy Środkowo-Wschodniej Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie. Lektor języka polskiego jako obcego w Chinach oraz języka chińskiego w Polsce, tłumacz. Przełożył książkę Tomaszam Samojlika *Misja kosmos. Międzygwiezdna podróż Voyagera* (2018), która w 2020 r. została uznana przez jury za najlepszą popularnonaukową lekturę w prowincji Heilongjiang. W 2022 r. publikacja ta została wybrana przez Ministerstwo Nauki i Techniki CHRL jako jedna ze stu najlepszych popularnonaukowych lektur w Chinach. Bierze aktywny udział w forach glottodydaktycznych, kongresach i konferencjach. W Polsce promuje kulturę chińską, w Chinach – polską. Działa na rzecz porozumienia międzykulturowego. Obecnie pisze doktorat na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Marlena Olechowska

Uczestniczka projektu – lektorka i metodyczka języka polskiego jako obcego. Trenerka szkoleń dla nauczycieli związanych z motywowaniem uczniów, nauczaniem gramatyki języka polskiego jako obcego. W latach 2014–2015 e-nauczyciel i współtwórczyni programu kształcenia językowego w projekcie „Do matury online – kurs języka polskiego z wykorzystaniem e-learningu”. Pracuje z dziećmi Polonii i ekspatów, przygotowując je do różnych egzaminów szkolnych. Wykładowczyni na glottodydaktycznych studiach podyplomowych w IBL PAN. Członkini komisji egzaminacyjnych na egzaminach certyfikowanych z języka polskiego jako obcego. Obecnie pisze doktorat w IBL PAN.

Katarzyna Duda

Uczestniczka projektu – lektorka języka polskiego jako obcego, polonistka, historyczka. Wykładowczyni na glottodydaktycznych studiach języka polskiego jako obcego w IBL PAN, specjalizująca się w nowoczesnych technologiach w nauczaniu języków obcych. Autorka artykułów i podręczników z zakresu glottodydaktyki. Członkini komisji egzaminacyjnych Państwowego Egzaminu Certyfikowanego z Języka Polskiego. Pełnomocznica Dyrektora ds. Studiów Podyplomowych i Kursów w IBL PAN.

Zdjęcia z konferencji promocyjno-metodycznej *Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach* na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, zorganizowanej w ramach projektu NAWA.

Zdjęcie grupy projektowej (prof. Agata Roćko, Kamila Smyk, Beata Maciejczyk) na konferencji promocyjno-metodycznej NAWA na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie. Na zdjęciu widzimy też gospodarzy (prof. Wu Lan), gości konferencji (dr Helena Błazińska – była wykładowczyni na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, obecnie adiunkt na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Vizja w Warszawie), lektorów: Krzysztof Ciekański (lektor NAWA na Uniwersytecie Pedagogicznym w Harbinie), Peng Xiaobo (wykładowca na Uniwersytecie Pedagogicznym w Harbinie) oraz studentów uczących się języka polskiego jako obcego.

Zdjęcie uczestników konferencji promocyjno-metodycznej Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach NAWA / IBL PAN / JISU: od lewej – Wang Xinru, Piotr Kalat (lektorzy JPJO z Uniwersytetu Czangczuńskiego), Krzysztof Ciekański (lektor JPJO z Uniwersytetu Pedagogicznego w Harbinie, z NAWA), Kamila Smyk (lektorka JPJO z Instytutu Badań Literackich PAN), He Chundong (koordynator projektu, Kierownik Szkoły Języków Europy Środkowo Wschodniej Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, lektor JPJO, tłumacz, obecnie doktorant na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr hab. Agata Roćko, prof. IBL PAN (kierowniczka projektu, literaturoznawczyni, metodyczka JPJO, lektorka JPJO), prof. Wu Lan (wykładowczyni, polonistka, tłumaczka, nauczycielka języka chińskiego oraz polskiego), Kamila Smyk (lektorka JPJO z IBL PAN), dr Helena Błazińska (była wykładowczyni na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie, obecnie adiunkt na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Vizja w Warszawie), Zhu Dandan Zhu, Aoyang Li, Li Sicheng (lektorzy JPJO na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie).

Kilka uwag na temat nauczania języka polskiego na Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie CHUNDONG HE

Kierunek filologia polska został założony w roku 2019 i działa w Szkole Języków Europy Środkowo-Wschodniej Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie.

W 2019 roku na filologię polską przyjęto 26 studentów, a w 2020 roku przyjęto 25 osób. W kolejnym roku zostało przyjętych 20 kandydatów na polonistów. W roku 2022 mieliśmy 23 studentów, a w 2023 i 2024 – 17 i 21 nowych uczniów.

Na filologię polską przyjmuje się zwykle studentów z prowincji: Jilin, Liaoning, Heilongjiang, Henan, Gunagdong, Fujian, Zhejiang Hubei i Shanxi.

Poniżej przedstawiam plan rekrutacji na rok 2021–2024.

Rok	Liczba studentów	Profil	Prowincje i liczba studentów przyjętych z tej prowincji
2024	25	Ścisły (10)	Jilin (2), Liaoning (3), Henan(3)
		Humanistyczny (15)	Jilin (3), Heilongjiang (2), Liaoning (2), Zhejiang (3), Guangdong (2), Fujian (2), Henan (3)
2023	24	Ścisły (6)	Liaoning (2), Jilin (2), Henan (2)
		Humanistyczny (18)	Liaoning (2), Jilin (4), Heilongjiang (3), Zhejiang (3), Fujian (2), Henan (2), Guangdong (2)
2022	24	Ścisły (7)	Liaoning (2), Jilin (2), Henan (2), Hubei (1)
		Humanistyczny (17)	Liaoning (2), Jilin (3), Heilongjiang (2), Zhejiang (3), Fujian (2), Henan (2), Hubei (1), Guangdong (2)
2021	24	Ścisły (8)	Liaoning (2), Jilin (3), Henan (1), Hubei (1), Guangdong (1)
		Humanistyczny (16)	Liaoning (2), Jilin (4), Heilongjiang (2), Zhejiang (3), Henan (2), Hubei (1), Guangdong (2)

Zazwyczaj nowi studenci pochodzą z prowincji Jilin, Hei Longjiang i Liaoning. Te trzy prowincje są połączone i znajdują się na północnym wschodzie Chin. Uniwersytet Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie znajduje się w prowincji Jilin.

Dla studentów początkujących mamy zajęcia takie jak: „Język polski na poziomie podstawowym”, „Gramatyka języka polskiego”, „Język polski – słuchanie i mówienie”, „Wiedza o Polsce”, „Język polski – czytanie”. Zajęcia dla studentów zaawansowanych obejmują np. „Język polski na poziomie zaawansowanym”, zajęcia z zakresu biznesu, literatury czy tłumaczenia w biznesie.

Po ukończeniu studiów licencjackich nasi studenci pracują w różnych branżach, zwłaszcza w branży handlu elektronicznego.

Na poziomie podstawowym najczęściej korzystamy z podręczników powstałych w Polsce (np. *Hurra!!! Po polsku*, *Polski krok po kroku*, *Czytaj krok po kroku*, *Język polski? Chcę i mogę!*, *Gramatyka? Dlaczego nie?!*, *Gramatyka? Ależ tak!*¹⁾).

¹ M. Małolepsza, A. Szymkiewicz, *Hurra!!! Po polsku 1. Podręcznik nauczyciela*. Nowa edycja, Kraków 2024; I. Stempek, A. Stelmach, S. Dawidek, A. Szymkiewicz, *Polski. Krok po kroku 1. Podręcznik nauczyciela*, Kraków 2010; A. Stelmach, *Czytaj krok po kroku. Poziom A1*, Kraków 2018; B. Sałęga-Bielowicz, E. Gałat, *Język polski? Chcę i mogę! Część 1*, Kraków 2025; J. Machowska, *Gramatyka? Dlaczego nie?! Ćw. gramatyczne A1*, Kraków 2022; J. Machowska, *Gramatyka? Ależ tak! Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A2*, Kraków 2022.

Wykładowcy korzystają również z darmowych zasobów internetu, ułatwiających nauczanie języka polskiego jako obcego, jak np.:

1. easypolish.org/membership,
2. Build Up Your Polish Polish with Monika,
<https://www.youtube.com/channel/UCOJ8InFS6bdCVzsZKIdmK4w>

Zawsze jednak chcieliśmy mieć własne materiały edukacyjne, uwzględniające potrzeby językowego naszych studentów. Tak zrodził się pomysł współpracy z prof. Agatą Ročko z Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, która napisała już ze swoim zespołem wiele podręczników, specjalnie przeznaczonych dla konkretnych odbiorców w Niemczech, Ukrainie, Wielkiej Brytanii czy na Łotwie. Podręczniki te są do darmowego pobrania w plikach PDF, zamieszczone na stronie Instytutu Badań Literackich oraz na stronach uczelni partnerskich projektów finansowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA)².

Dzięki współpracy z prof. Agatą Ročko i jej Zespołem Literatura a Glottodydaktyka w roku 2024–2025 zarówno studenci, jak i lektorzy mogli skorzystać z dodatkowych zajęć online prowadzonych na studiach podyplomowych „Glottodydaktyka. Nauczanie języka polskiego jako obcego”³. Poza tym wspólny grant z NAWA pt. Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach pozwolił na dalsze działania, jak np. zorganizowanie konferencji naukowej oraz napisanie materiałów dydaktycznych, które testowaliśmy ze studentami z Chin.

Uniwersytet Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie (dalej: JISU) współpracuje również z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika (UMK) w Toruniu w trybie 2+2 (studenci otrzymują podwójne dyplomy po ukończeniu studiów). W roku 2025 uniwersytety podpisały dodatkową umowę na rok studiowania w Toruniu. Do maja 2025 r. JISU wysłał na UMK w sumie 38 studentów.

Do lipca roku 2025 będziemy mieć 67 absolwentów. Wśród tych absolwentów większość wybrała kontynuację studiów magisterskich na różnych uniwersytetach w Polsce, np. na Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, UMK w Toruniu. Pozostali studenci głównie pracują w firmach międzynarodowych, nawet w czołowych firmach z listy top 500 na świecie.

Na JISU pracowało dotąd 16 wykładowców języka polskiego, włączając w to dydaktyków zatrudnionych obecnie. W tej chwili mamy 8 lektorów języka polskiego (wśród nich jeden jest Polakiem). Spośród zatrudnionych teraz wykładowców dwóch posiada stopień doktora, dwóch ma stopień licencjata, a pozostali lektorzy mają stopień magistra.

Uniwersytet JISU bardzo wspiera filologię polską w Szkole Języków Europy Środkowo-Wschodniej. Uczelnia zbudowała Globalną Wioskę, która ma funkcje dydaktyczne, badawcze i praktyczne. Służy również jako miejsce do prowadzenia wykładów, warsztatów, lektoratów, wymiany kulturalnej między nauczycielami i studentami z Chin oraz z zagranicy, do prowadzenia seminariów i organizowania konferencji.

W budynku Globalnej Wioski została wybudowana też Wioska Polska. Powierzchnia Wioski Polskiej wynosi ponad 200 metrów kwadratowych. Studenci uczą się w niej różnych dyscyplin, takich jak: chemia, fizyka, biologia, malarstwo, kinematografia, media, edukacja czy też sport oraz gastronomia. Przebywanie, działanie, uczenie się w takim miejscu sprawia, że studenci czują się niemal jak w Polsce. Otoczenie językiem polskim, fotografiami, makietami, gablotami ułatwia im przyswajanie języka polskiego i obcowanie z kulturą polską. W procesie budowania

² <https://www.ibl.waw.pl/pl/nauka-i-badania/podreczniki2>

³ <https://www.ibl.waw.pl/pl/studia-podyplomowe/podyplomowe-studia-glottodydaktyka>

Wioski Polskiej uczestniczyła Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej, która wręczyła nam wiele cennych polskich pamiątek, książek, dekoracji, za co jesteśmy bardzo wdzięczni.

Współpraca z prof. Agatą Ročko z Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk umożliwiła nam uczestnictwo w międzynarodowym projekcie Promocja Języka Polskiego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej pt. Współczesny Jedwabny Szlak do języka i kultury polskiej w Chinach.

Mam nadzieję, że materiały edukacyjne, które wspólnie tworzymy, będą pomocne w nauczaniu języka polskiego jako obcego na JISU oraz ułatwią innym chińskim studentom w naszym kraju oraz za granicą szybszą i bardziej przemyślaną naukę języka i kultury polskiej. Mamy nadzieję, że nasza współpraca będzie kontynuowana na różnych polach dydaktyki oraz nauki.

Współczesny jedwabny szlak... to pozycja, która jest wyjątkowa z kilku powodów. Po pierwsze – powstała na zamówienie konkretnego ośrodka, Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych Jilin w Czangczunie (JISU), który może się pochwalić odpowiednią liczbą absolwentów i słuchaczy. Po drugie – tworzone materiały konsultowali sami zainteresowani, lektorzy związani z JISU, starając się dopasować zawartość podręcznika do lokalnych potrzeb. Po trzecie – kolektyw autorski postanowił oprzeć treści dydaktyczne na porównaniu obu kultur; taki dialog międzykulturowy powoduje, że inność przestaje być obcością. Młodzi (przeważnie) ludzie poznają bardzo odległą (polską) kulturę, odnosząc jej wybrane zjawiska do tego, co bliskie (chińskiemu) ciału. Budowanie kompetencji międzykulturowej musi się odbywać w trybie przyspieszonym, bo po czterech semestrach spędzonych na chińskiej uczelni młodzież wyjeżdża do Polski, do „dalekiego kraju”, gdzie mierzy się z innymi niż dotychczas wyzwaniami.

Oczywiście, materiały i treści zawarte w przekazanym do recenzji tomie nie wyczerpują repertuaru tematów, z którymi trzeba zapoznać studentów, do których należy ich przygotować, jednakże *Współczesny Jedwabny Szlak...* obudowuje autorsko (i lektorsko) istotny i ciekawy fragment istniejącej rzeczywistości.

Z recenzji **DRA PIOTRA KAJAKA**,

Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej

dla Cudzoziemców Polonicum

Wydział Polonistyki Uniwersytet Warszawski

ISBN 978-83-68444-50-6

9 788368 444506